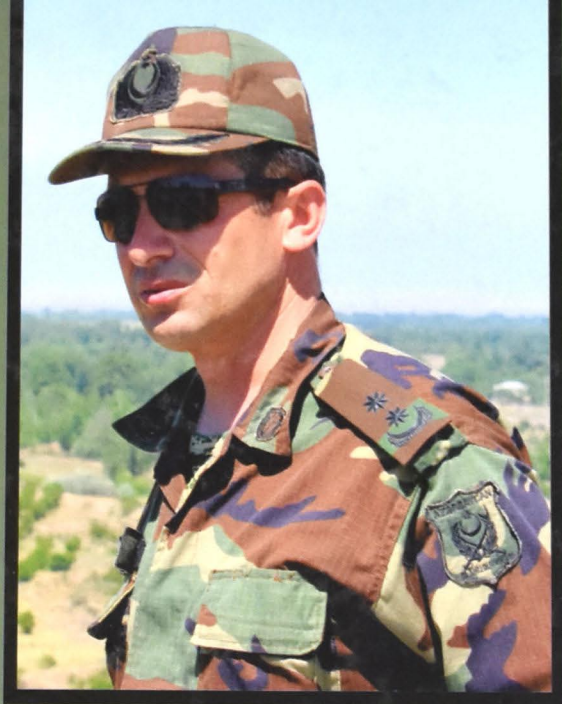

MUROV QARTALI

Əfsanəvi kəşfiyyatçı polkovnik-leytenant
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

M U R O V QARTALI

Əfsanəvi kəşfiyyatçı polkovnik-leytenant
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

BAKİ – 2017

Müəllif və tərtibçilər:
ELŞƏN ƏLİYEV
ELXAN SALAHOV

Məsləhətçilər:
İLHAM ƏHMƏDOV
XANLAR MƏMMƏDOV

Redaktor:
MÜSƏLLİM HƏSƏNOV

Əliyev E., Salahov E. MUROV QARTALI. Bakı. "Azərbaycan Universiteti". 2017.
200 s., +32 s. (fotoalbum).

Kitab 2016-cı il aprelin 1-dən 4-dək işğalçı Ermənistan odusunun hücumunun qarşısının alınması, mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri xüsusi təyinatlılarının qısa müddətdə həyata keçirdiyi sürətli eks-həmlə zamanı qəhrəmancasına həlak olmuş əfsanəvi kəşfiyyatçı polkovnik-leytenant Raquf İbrahim oğlu Orucovun şərəfli ömür və döyüş yoluna həsr edilib. Geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulan kitab Qarabağ torpağının işğaldan azad edilməsi uğrunda şəhid olmuş igid zabitin ailə üzvlərinin və silahdaşlarının xatirələri əsasında yazılıb. Kitaba, həmçinin, Raquf Orucovun şücaəti haqqında dövr mətbuatda dərc edilmiş bir sıra materiallar da daxil edilib.

Müəlliflər kitabın hazırlanmasına və nəşrinə göstərdiyi
hərtərəfli dəstəyə görə "Azİmport" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin
rəhbərliyinə və kollektivinə təşəkkür edir.

ISBN: 978-9952-496-07-9

© "AU" nəşriyyatı

ÖN SÖZ

Bu kitab şərəfli zabit ömrü yaşamış bir
şəhid haqqındadır...

Elə ömür ki, hər səhifəsinə bir qəhrə-
manlıq əfsanəsi yazılıb...

Bu əfsanələr bəzən gerçəkliyin hədd-
lərini keçsə belə, onun peşəkar hərbi key-
fiyyətlərinin sərhədlərindən kənara çıxmır...

Hərbi taleyini isə o özü seçmişdi...

Bəlkə heç müharibə olmasaydı da, bu
peşəyə yiyələnəcəkdi, qəlbində Vətən sevgisi,
əlində silah xalqına, ölkəsinə, dövlətinə xidmət
edəcəkdi...

Amma onun gəncliyi də, cavanlığı da
müharibə dövrünə düşdü. Həm də elə bir
müharibə ki, alovları doğma torpağını, elini-
obasını, evini-əşiyini bürüdü...

Bu müharibənin sağalmaz yaraları daim
onun cismində və ruhunda qovrıldı, onu hər
an düşməndən qisas almağa, itirdiklərini geri
qaytarmağa, bunun üçün hünərlə, cəsarətlə
mübarizə aparmağa səslədi...

O, əsl döyüşçü kimi yaşadı və düşmənlə
üz-büz döyüşdə şəhid oldu!

"Biz öz torpağımızdayıq, irəli!" – döyüş
dostları komandirin onları düşmənlə üzərinə
əks-hücuma məhz bu sözlərlə qaldırdığını
xatırlayırlar.

Döyüş dostlarının yaddaşlarında və
ürəklərində əbədi yaşayacaq o Komandir
şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovdur...

Əsl kəşfiyyatçı haqqında SÖZ

HƏRBİ kəşfiyyatçı olmaq, etiraf edək ki, hər **kişinin işi, hətta taleyini Silahlı Qüvvələrdə xid-** **mətə bağlayanların əksəriyyətinin öz çiynlərinə** **götürəcəyi yük deyil. Həm də əgər o, işğalçı qonşusu** **ilə müharibə vəziyyətində olan orduda xidmət** **edirsə...**

Mənim fikrimcə, kəşfiyyatçı – öz qorxusuna qalib gəlməyi, onu cilovlamağı bacarmalıdır. Buna da yalnız Vətəni, torpağını, xalqını hədsiz dərəcədə sevnələr, öz ideya və prinsiplərinə görə hər cür fədakarlığa hazır olanlar qadırdır. Kəşfiyyatçı, ilk növbədə, əsl vətənpərvər, hərbi anda sədaqətli, fiziki və mənəvi cəhətdən hazırlıqlı olmalıdır. Onun başlıca xüsusiyyəti düşmən arxasında işləməkdir ki, bu da dəmir iradə, tükənməz səbir və dözümlü, iti göz, əraziyə bələdlilik, istiqaməti dəqiq seçmək bacarığı, zirəklik kimi keyfiyyətlər tələb edir. Bütün bu sadaladıqlarımız tam deyilsə, əsl kəşfiyyatçı olub düşmən haqqında mühüm, mötəbər və dəqiq məlumatlar əldə etmək mümkünsüzdür. Təsədüfi deyil ki, kəşfiyyatçıların həyatı, onların əldə etdikləri məlumatların rolu və əhəmiyyəti haqqında çoxsaylı kitablar yazılıb, filmlər çəkilib...

İşğal altındakı ərazilərimizin azadlığı uğrunda mübarizədə həyatını qurban vermiş, 2016-cı ilin “aprel döyüşü”ndə

şəhid olmuş polkovnik-leytenant Raquf Orucovla vaxtilə birgə xidmət etmiş hərbiçilərin, zabit və əsgərlərin söhbətlərini diqqətlə dinlədikcə göz önündə əsl kəşfiyyatçı keyfiyyətləri ilə seçilən cəsur bir zabitin portreti canlanır. Onun dərin müşahidə qabiliyyəti və möhkəm hafizəsi, ən xırda təfərrüatlara belə diqqətcilliyi və bütün bunların sayəsində gerçəkləşdirdiyi kəşfiyyat əməliyyatları barədə hərbiçilər arasında bu gün də əfsanələr dolaşır.

Şəxsən mən Raquf Orucovun insanlıq və peşəkarlıq keyfiyyətləri haqqında ilk dəfə onun qəhrəmancasına həlak olduğu barədə xəbər yayılmasının ertəsi günü xəbər tutdum. Hər bir ailədə, iş yerində, hətta küçədə belə həmin günlərdə söhbət cəbhə xəttinin yaxınlığındakı kəndlərimizin sakinlərinə qarşı Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdiyi növbəti təxribatın qarşısının alınmasından gedirdi. Mənfur düşmənin vəhşiliyi bizim ordu komandanlığını işğalçıları tutduqları mövqelərdən geri oturtmağa məcbur etmişdi. Hamımız qoşunların təmas xəttindən gələn xəbərləri həyəcan və ümidlə dinləyirdik. Əsgərlərimizin uğurlu əks-hücum və döyüş əməliyyatları haqqında məlumatlar əhalinin, xüsusən gənclərin vətənpərvərlik hissini çoxdurmmuş, cəmiyyətdə yüksək əhvalruhiyyə yaratmışdı. Təbii ki, itkilərimiz də vardı...

...Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin keçmiş zabiti olan iş yoldaşımın kabinetində bir hərbiçinin böyüdülmüş şəkli diqqətimi cəlb etdi. Mənim sual dolu baxışlarıma İlham müəllim qısa cavab verdi: polkovnik-leytenant Raquf Orucovdur. Artıq başqa informasiyaya ehtiyac qalmırdı. Onun adı həmin günlərdə dillər əzbəri idi, onun haqqında söhbətlər sürətlə Azər-

baycanın bütün böğələrinə yayılmışdı. Bir gün sonra biz on minlərlə sumqayıtlının onun cənazəsini şəhərin girişindən ailəsinin yaşadığı binaya kimi çiyinlərdə gətirdiyini görəndə bir daha buna əmin olduq. Həyat yoldaşı və oğlanları ailənin başçısının qəhrəmancasına həlak olduğundan məhz elə bu zaman xəbər tutmuşdular.

...Bir vaxtlar Raquf Orucovla eyni hərbi hissədə xidmət etmiş və hələ də hərbi xüsusiyyətlərinə uyğun tərzdə az danışan, pafoslu sözləri sevməyən İlham Əhmədovun onun haqqında söylədiklərini dinlədikcə əmin oldum ki, biz qeyri-adi bir insanı, öz əsgərləri üçün həqiqi döyüş ustalığı məktəbi sayıla biləcək əsl Azərbaycan zabiti itirmişik.

- Onun haqqında hamı yüksək fikirdə olsa da, özü haqqında danışmağı xoşlamaz, daim təvazökarlıq göstərirdi. Bəzən gözlənilmədən yanımızda görünməsinə və hiss edilmədən də getməsinə mat qalardıq... Hamı bilirdi ki, əgər komandanlığa düşmən haqqında təcili məlumat gətirmək lazımdırsa, bu işin öhdəsindən ən yaxşı gələ bilən məhz Raquf Orucovdur. 1996-cı ildə düşmən arxasına keçərək, əldə edib gətirdiyi məlumatların dəyərini və əhəmiyyətini ümummilli lider, Ali Baş Komandan Heydər Əliyev yüksək qiymətləndirmiş, döyüş tapşırığını uğurla yerinə yetirdiyinə görə onu təltif etmişdi. Bu, heç də hər bir kəşfiyyatçıya nəsib olmur, – deyə ehtiyatda olan zabit İlham Əhmədov öz fikrini bildirir. – Neçə illərdən bəri erməni işğalında qalan torpaqlara qarış-qarış bələd olsa da, onun düşmən arxasına hər bir reydi böyük risklə, qeyri-müəyyənliklə, həyatı təhlükələrlə dolu idi. Ərazini yaxşı tanısan da, hər şeyi nəzərə almaq çətindir. Buna

baxmayaraq, igid kəşfiyyatçı həmişə düşmən qoşunlarının hərəkəti, onun texnikasının, şəxsi heyətinin yeri haqqında dəyərli məlumatlar əldə edə bilirdi. Raquf nəinki konkret tapşırığı yerinə yetirməyi, həm də vəziyyəti dərhal qiymətləndirərək, düşmənin hərəkətləri haqqında yeni məlumatlar toplamağı, hətta onun canlı qüvvəsinə və texnikasına zərər vurmağı da bacarırdı. Yalnız öz vəzifə səlahiyyətlərinə görə Raqufun yerinə yetirdiyi döyüş tapşırıqlarından xəbərdar olanlardan başqa heç kim onun hələ bir neçə saat əvvəl düşmən arxasına keçib qayıtdığından xəbər tutmazdı...

...Raquf Orucovun xidmətləri haqqında bilgimiz daha da artıqca belə bir fikrimiz qətiləşirdi ki, o öz həyatı və fəaliyyəti ilə Azərbaycan hərbiçilərinin gələcək nəsilləri üçün örnək ola biləcək zabitdir. Məhz yüzlərlə hərbiçimizin onun kimi kəşfiyyatçı olmaq arzusuna düşməsi öz-özlüyündə diqqətəlayiq faktdır. Polkovnik-leytenant Raquf Orucov kimi insanlar heç zaman ölmür, qədirlən xalqımızın yaddaşında və şəhidlərimizin təmənnəsiz və fədakar Vətən sevgisindən ruhlanaraq hərbi peşəsini seçən oğullarımızın əməllərində yaşayırlar.

Bu sətirlerin yazıldığı vaxt “aprel döyüşü”ndən o qədər də çox vaxt keçməmişdi və hərbiçlərimizin qəhrəmanlıqlarını tam dəyərləndirmək hələ çətin idi. Müharibə dövrünün qanunlarına uyğun olaraq, məlumatların bir çoxu hələ də məxfi saxlanılır. Ordumuzun bu və ya digər hərbiçisinin həmin döyüşlərdə konkret hansı tapşırığı yerinə yetirdiyini, təbii ki, söyləmək mümkün deyil. Amma şübhə etmirik ki, öz həyatı ilə Vətənə, Azərbaycan Ordusu zabiti Andina və Şərəfinə

sədaqətini sübuta yetirmiş polkovnik-leytenant Raquf Orucov kimi oğulların fəaliyyətinə dəqiq və obyektiv qiyməti zaman özü verəcək...

Şirkətimizin rəhbərliyi həyatını müqəddəs missiyaya – Vətənə xidmətə həsr etmiş bir insanın – polkovnik-leytenant Raquf Orucovun xatirəsinə ehtiram göstərərək onun haqqında kitabın nəşrini ürəkdən dəstəkləyib. Qoy Azərbaycanın hər bir yeni nəsli öz xalqının həqiqi oğlunu tanıсын. Bu gün ordumuzda əsgər, gizir və zabitlərimizin hər biri bu igid kəşfiyyatçının və digər şəhidlərimizin davamçısı olmağa hazırdır. Əminik ki, “Murov qartalı” Vətənin rəşadətli övladlarına həsr edilmiş sonuncu nəşr deyil, unudulmaz şəhidlərimizin əsasını qoyduqları zəfər salnaməsinin sadəcə davamıdır.

Xanlar MƏMMƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi,
“Azİmport” şirkətinin mətbuat xidmətinin
rəhbəri

MUROV QARTALI

RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

Dördgünlük müharibə

CƏBHƏ xəttində sakitlik hər zaman nisbidir. Atəşkəs hər an pozula, düşmən hər dəqiqə öz vəhşi simasını göstərə bilər. Onsuz da Dağlıq Qarabağda erməni separatizmi baş qaldırandan, Ermənistan adlı təcavüzkar torpaqlarımıza göz dikib, ərazilərimizi zəbt edəndən bəri xalqımızın həyəcanlı, nigaran günləri başlayıb və bu ruhi-mənəvi narahatlığı hələ nə 22 illik atəşkəs rejimi, nə də xarici vasitəçilərin sülhyaratma cəhdləri yüngülləşdirə bilər.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından bir neçə il öncə başlanmış müharibə şəraiti müstəqilliyin ötən 25 ilində də dəyişməyib... Amma bir mühüm dəyişiklik var: dünya birliyi öz sıralarında Azərbaycan adlı davamlı inkişafda olan, öz bölgəsində söz sahibinə çevrilən bir dövlətin varlığını görür, qəbul edir və onun haqlı mövqeyinə hörmət göstərir.

Burada müstəqiliyimizin nailiyyətlərindən, ölkəmizin nisbi və həssas atəşkəs dövründə sosial-iqtisadi, mədəni-humanitar sahələrdə, demokratik dövlət quruculuğu prosesində əldə etdiyi uğurlardan söz açmağa lüzum görmürük. Amma bir sahə də var ki, onun irili-xırdalı hər bir nailiyyəti xalqımız üçün xüsusilə böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu da hərbi quruculuqdur: ordumuzun maddi-texniki təminatının, peşəkarlıq və mənəvi-psixoloji hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsidir. Bax, bu sahədə son illərdə görülən işlərin miqyası çox böyükdür: şəxsi heyətində möhkəm nizam-intizamın hökm

sürdüyü silahlı qüvvələrimizin kadr potensialı artıb və müasir hərbi biliklərə yiyələnmiş mütəxəssislər hesabına möhkəmlənib, ordumuz ən yeni, ən müasir döyüş texnikası ilə təchiz edilib, dövlətimizin hərbi sahəyə yönəltdiyi vəsaitin həcmi mənfur Ermənistanın bütövlükdə dövlət büdcəsindən çoxdur. Ən başlıcası, əsgər, gizir və zabitlərimiz yüksək döyüş ruhu ilə hər an düşmən üzərinə getməyə, ona sarsıdıcı zərbə vurmağa hazırdır!

Ulu öndər Heydər Əliyevin başladığı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ardıcılıqla və qətiyyətlə davam etdirdiyi ordu quruculuğu prosesi yeni bir mərhələyə keçib. Öz gücünə və qüdrətinə, düşməndən hərtərəfli üstünlüyünə tam əmin olan ordumuz və onun komandanlığı uzun illərdir davam edən işğala son qoymaq, torpaqlarımızı azad, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək əzmindədir. Bu əzmkarlıq yalnız sözdə və bəyanatlarda deyil, əməli işdə - hərbi təlimlərdə və təmas xəttindəki əməliyyat şəraitində açıq-aşkar görünməkdədir. Azərbaycan munaqişəni sülh və danışıqlar yolu ilə, dinc vasitələrlə həll etməyə nə qədər hazırdırsa, öz hərbi qüdrəti ilə təcavüzkar Ermənistanı diz çökdürməyə də bir o qədər qərarlıdır. Ordu muzun 1-4 aprel 2016-cı ildə həyata keçirdiyi uğurlu əks-hücum əməliyyatı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ probleminin heç bir halda dondurulmuş vəziyyətdə, təcavüzkar sərf edən indiki status-kvoda qala bilməyəcəyini bütün dünyaya göstərdi.

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin 2 aprel 2016-cı il tarixli məlumatından: "Hərbi cəhətdən iflasa uğrayan Ermənistan kriminal rejimi son vaxtlar

cəbhədəki uğursuzluqlarının, canlı qüvvə və döyüş texnikası sardan xeyli itkisinin əvəzini çıxmaq məqsədilə növbəti dəfə təxribat törətməyə çalışıb. Aprelin 2-nə keçən gecə bütün cəbhəboyu mövqelərimiz iriçaplı silahlar, minaatanlar, qumbaraatan və artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutulub. Eyni vaxtda qoşunların təmas xəttinə yaxın mülki əhalinin kompakt yaşadığı bir sıra yaşayış məntəqələri də düşmən atəşinə məruz qalıb. Qarşı tərəfin hərbi aktivliyini genişləndirməyə imkan verməmək, onun fəaliyyətinin qarşısını almaq məqsədilə Silahlı Qüvvələrimizin komandanlığı tərəfindən əməliyyat şəraiti qiymətləndirilərək dərhal cavab tədbirlərinin görülməsi üçün qərar verilib.

Cəbhənin ən gərgin – Ağdərə-Tərtər-Ağdam və Xocavənd-Füzuli istiqamətində yerləşən birliklər, artilleriya bölmələri və digər qoşun növlərinin birgə, əlaqəli fəaliyyəti nəticəsində qısa müddətdə Ermənistan silahlı bölmələrinə qarşı cavab tədbirləri həyata keçirilir...”.

“Dördgünlük müharibə” haqqında çoxsaylı rəylər, fikirlər, mülahizələr var. Lakin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bu hadisə haqqında dedikləri əsl həqiqəti daha mötəbər şəkildə ifadə edir: “Aprelin 2-də erməni işğalçıları dövlətimizə qarşı növbəti silahlı təxribat törətmişlər. Hərbi mövqelərimizə hücum çəkmişlər. Mülki əhalini, kəndlərimizi atəşə tutmuşlar. Qəhrəman Azərbaycan Ordusu, qəhrəman əsgərlərimiz, zabitlərimiz düşmən təxribatının qarşısını aldılar, düşməne layiqli cavab verdilər və təmas xəttində öz üstünlüklərini daha da möhkəmləndirdilər. Birinci dəfə deyil ki, erməni işğalçıları bu təxribatlara əl atır. Mən

dəfələrlə demişəm ki, onlar işğal edilmiş torpaqları daim öz nəzarətində saxlamaq istəyirlər, sülh istəmirlər. Danışıqlar prosesində özlərini qeyri-səmimi aparırlar. Beynəlxalq hüququn bütün normalarını, əxlaqi normaları pozurlar. Mülki əhaliyə atəş açırlar. Bu hadisələrdən bir neçə gün əvvəl Azərbaycan-Ermənistan sərhədində – Qazax istiqamətində təxribat törətmişlər. Orada hərbcilərimiz həlak olmuşdur. Bu hadisələr zamanı bizim kəndlərimizi daim atəşə tuturlar. Mülki əhalidən həlak olanlar var. Üç yüzə yaxın evə ziyan vurulub. Yəni, budur onların hərəkətləri. Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti heç vaxt mülki əhaliyə qarşı vuruşmamışdır, vuruşmur və vuruşmayacaqdır. Biz öz torpağımızda vuruşuruq, öz torpağımızı qoruyuruq. Bizim işimiz haqq işidir”.

...İşimiz və məqsədimiz haqqa arxalandığı üçün biz inamlıyıq, güclüyük. “Aprel döyüşləri”nin baş verdiyi günlərdə Azərbaycanın hər yerində, hər bir evdə və ailədə yaşanan hədsiz vətənpərvərlik coşqusu məhz bu inamdan, bu gücdən qaynaqlanırdı. Həmişə olduğu kimi, o günlərdə də bütün qeyrətli insanlarımızın qəlbi torpaqlarımız uğrunda vuruşmaq, düşməni əzmək, hətta bu yolda şəhid olmaq arzusu ilə döyünürdü...

Ermənilərin işğal etdikləri ərazilərdə illərdən bəri ciddi cəhdlə möhkəmləndirdikləri çoxqatlı müdafiə xəttini rəşadətli ordumuzun xüsusi təyinatlıları elə ilk həmlələrdən yerlə-yeksan edə bildilər. Cəbhənin iki müxtəlif istiqamətində - Cəbrayıl və Ağdərə istiqamətlərində strateji əhəmiyyəti olan Lələtəpə və Talış yüksəklikləri qısa bir vaxtda düşmənin əlindən alındı, həmin yüksəkliklərdə üçrəngli bayrağımız ucaldıldı. Hərbi

mütəxəssislərin fikrinə, aprel döyüşlərindən sonra ordu-
muzun möhkəmləndiyi yüksəkliklər Dağlıq Qarabağ ərazi-
sinin xeyli hissəsinə nəzarət etməyə, əməliyyat şəraitini daha
dəqiq qiymətləndirməyə imkan yaradır. Bu döyüşlərin nəticəsi
olaraq, Azərbaycan özünün iki min hektardan çox ərazisini
işğaldan qurtarmağa nail oldu.

Qəhrəman şəhidlərimizin qanı ilə müqəddəsləşmiş bu
torpaqların hər qarışı bizim üçün əzizdir, əvəzsizdir...

Polkovnik-leytenant Raquf Orucov da öz qanı ilə Vətən
torpağını müqəddəsləşdirən şəhidlərdən – “dördgünlük
müharibə”nin qəhrəmanlarından biridir. O, doğma Qarabağda
savaşın şiddətləndiyi 1992-ci ildən, 20 yaşından şəhidlik
zirvəsinə doğru hünərlə, cəsarətlə, mərdliklə, mətanətlə ad-
dımlamışdı... 44 yaşının tamamına cəmi üç ay qalmış – 4 aprel
2016-cı ildə fəth etdi bu zirvəni... Məhz həmin gün onun
döyüşkən ruhu əbədi olaraq Talış yüksəkliyindən Qarabağ sə-
malarına köçdü...

Şərəfli ömür yolu...

RAQUF İbrahim oğlu Orucov 12 iyul 1972-ci
ildə Ağdam rayonunun Cinli kəndində anadan
olub. Ailədəki beş övladın – dörd qardaş və bir
bacının böyüyü idi. İbtidai təhsilini öz kəndlərində
almışdı, tam orta təhsilini isə 1989-cu ildə Xaçın-Dər-
bənd məktəbində başa çatdırmışdı. 1990-cı ildə
Ağdam Rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən həqiqi
hərbi xidmətə çağırılarda o da ürəklə, gənclik həvəsi
ilə əsgərliyə yola düşmüş, hələ o vaxt mövcud olan
Sovet İttifaqının tərkibindəki Özbəkistanda xidmətə
başlamışdı...

Lakin Qarabağda erməni separatizminin baş qaldırması,
azərbaycanlı əhaliyə qarşı təxribatların törədilməsi, həmçinin,
sovet dövlətinin süqutu ərəfəsində o da bir çox həmyaşıdları
kimi xidmətini yarımçıq qoyub Vətənə qayıtmış, dərhal da Ağ-
damda, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Allahverdi Bağirovun
başçılığı ilə yaradılan yerli özünümüüdafiə batalyonunun
tərkibində erməni təcavüzünə qarşı mübarizəyə qoşulmuşdu.
Silahdaşları ilə birlikdə Ağdamın müdafiəsində, Fərrux dağı,
Naxçıvanik kəndi, Əsgəran istiqamətində gedən döyüşlərdə
fəal iştirak etmiş, iki dəfə qəlpə yarası alsa da, qısamüddətli
müalicədən sonra döyüşçü dostlarının sıralarına qayıtmışdı.

Həmin dövrdə Raqufun doğulub boya-başa çatdığı Cinli
kəndi çətin günlərini yaşayırdı. Bütün Kolanı obaları kimi, bu
kənd də güclü havadarlarının köməyi ilə öz işğalçılıq niy-

yətlərini gerçəkləşdirməyə çalışan erməni silahlı dəstələrinin təhdidi altında qalmışdı. 1993-cü il iyunun 12-də axşamçağı düşmən Cinli kəndinə müxtəlif silahlardan şiddətli atəş açmağa başladı. Həmin vaxt Raqufun 42 yaşlı anası Raya xanım kənddən bir qədər aralıda yerləşən özünümüdafiə batalyonunun əsgərlərinə evdə bişirdiyi yeməkdən pay aparmışdı. Geri qayıdarkən erməni vəhşilərin atdığı “Qrad” mərmilərindən biri onun yaxınlığında partlayaraq, bu günahsız qadının, əsgər anasının həyatına son qoydu. Ertəsi gün erməni silahlıların əlinə keçən kəndin şəhid düşən dinc sakinlərindən biri yenə Raqufun əziz adamı – dayısı Azər Rəhimov oldu. Şiddətli atəş altında kənd sakinləri öz ev-eşiklərini təcili tərk etdikləri üçün Raya xanımın nəşi bir müddət düşmənin nəzarəti altındakı ərazidə qaldı. Bu xəbəri Ağdamda xidmət etdiyi hərbi hissədə eşidən Raquf əsgər dostları ilə gecəyəkən kəndə gəlib anasının cəsədini oradan çıxarmağı bacardı. Ertəsi gün şəhid bacı-qardaşı “Yeddi xırman”ın o üzündəki Çullu kəndinin qəbiristanlığında dəfn edildilər. Üç-dörd gün sonra isə bu ərazi də qəddar düşmənin nəzarəti altına düşdü.

...Müharibənin qızğın çağıydı və zabit olmağı, hərbi peşəsinə daha dərindən yiyələnməyi Raquf Orucov bəlkə də heç ağlına da gətirmirdi. Amma döyüş şəraitində olmasına baxmayaraq, hərbi hissə komandanlığı 1993-cü ilin yayında fəal əsgərlərdən biri kimi onu da ali hərbi təhsil almaq üçün Bakı Ali Hərbi Məktəbinə göndərəndə uşaqlıq arzusunun gerçəkləşəcəyinə çox sevindi. Bu məktəbdə təhsil aldığı dövrdə Raquf nümunəvi kursant olmaqla yanaşı, məcburi köçkünlük həyatı yaşayan ailəsinin də qayğısına qalmağa

çalışırdı. Orucovlar ailəsində indi qürurla xatırlayırlar ki, o, hərbi məktəbdən aldığı təqaüdü özünə xərcləmir, atasına, nənəsinə və həyatını qardaşı övladlarına həsr etmiş bibisi Səyyarəyə vermiş...

Raquf Orucov 1995-ci ildə hərbi məktəbdə təhsilini uğurla başa çatdırıb kiçik leytenant rütbəsi aldıqdan sonra təyinatla Bakıdakı hərbi hissələrdən birinə göndərilir. Lakin gənc zabit komandanlığa ön cəbhədə xidmət etmək arzusunda olduğunu bildirir. 1996-cı ildə düşmənlə üzbəüz mövqedə - Murovdağda yerləşən hərbi hissələrdən birində kəşfiyyat təyinatının komandiri kimi xidmətə başlayır. Qısa müddətdə xidməti fəaliyyətdə göstərdiyi nəticələr onun da Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının ildönümü münasibətilə mükafatlandırılanlar sırasında olmasını şərtləndirir. Həmin ərəfədə “Milli Ordu” qəzetinin müxbirinin suallarını cavablandıran gənc zabit deyir: “Silahın sirlərini öyrənmək, texnikanı işlətmək, təmir etmək çox asan işdir. Əgər qəlbində torpağına sevgi, yurduna məhəbbət yoxdursa, mahir döyüşçü olsan da, heç nəyə nail ola bilməyəcəksən”.

1997-ci ildə kəşfiyyat təyinatının komandiri kimi Raquf Orucov bir neçə dəfə yüksək səviyyədə verilmiş hərbi tapşırığı böyük peşəkarlıqla yerinə yetirir. Bunlardan birində onun başçılıq etdiyi kəşfiyyat qrupunun düşmən arxasına keçərək, oradan üç erməni gətirməsi məşədə azaraq girov düşmüş əsgərlərimizin həyatının xilas edilməsində həlledici rol oynayır. Digər bir uğurlu kəşfiyyat əməliyyatında isə Raquf işğal edilmiş Kəlbəcər rayonu ərazisində ermənilərin hərbi hissəsinin dislokasiyası və tərkibi haqqında bütün vacib elementləri

Azərbaycan

və nöqtələri videolentə ala bilir. Bu zaman göstərdiyi şəxsi şücaətə görə Azərbaycan Respublikasının Prezident Heydər Əliyevin 24 iyun 1998-ci il tarixli fərmanı ilə "Hərbi xidmətlərə görə" medalı ilə təltif olunur... Tağım komandiri kimi xidmətə başladığı hərbi hissədə o, sonra kəşfiyyat xidmətinin rəisi vəzifəsinə yüksəlir.

2000-ci ildən Raquf Orucov Ağstafa rayonunda yerləşən əlahiddə kəşfiyyat taborunda qərargah rəisi kimi fəaliyyətə başlayır. 2003-cü ildə isə hərbi biliyini artırmaq məqsədilə Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasına qəbul olunur və 2005-ci ildə təhsilini müvəffəqiyyətlə başa çatdıraraq, Ağcabədi rayonu ərazisində yerləşən hərbi hissələrdən birində tabor komandiri vəzifəsində xidmətini davam etdirir. 2010-cu il iyulun 12-də həmin hərbi hissənin qərargah rəisi vəzifəsinə irəli çəkilir, 2012-ci il fevralın 12-də isə Ağdam rayonu ərazisində yerləşən hərbi birləşmənin komandiri vəzifəsinə təyinat alır.

2014-cü il avqustun 7-dən hərbi hissələrin birində əməliyyatçı, 2015-ci il martın 1-dən xüsusi təyinatlı hərbi hissədə əməliyyat rəisi vəzifələrində xidmət edir. Məhz bu vəzifədə polkovnik-leytenant Raquf Orucov 2016-cı il aprelın 4-də Ağdərə istiqamətində düşmən təxribatına cavab olaraq keçirilən əks-hücum əməliyyatında iştirak edir və qəhrəmancasına şəhid olur.

Raquf Orucov 2014-cü ilin avqust ayında döyüş bölgəsindəki hərbi hissədə xidmət edərkən də düşmənlə üzbəüz döyüşdə əsgərləri ilə birlikdə öndə vuruşmuşdu. Döyüş əməliyyatları başa çatdıqdan sonra o, Sumqayıtda yaşayan

ailəsinə, əzizlərinə baş çəkməyə gedəndə kiçik qardaşı Zabildən ayağındakı çəkmələri çıxarmaqda ona yardım göstərməsini xahiş edir. Heç demə, qızğın döyüşlərin getdiyi beş gün ərzində fədakar zabıt çəkmələri ayağından çıxarmadığı üçün ayaqları şişibmiş...

Yuxarıda dediklərimiz, əslində, şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovun 44 illik maraqlı hadisələrlə, gərgin döyüş və kəşfiyyat əməliyyatları ilə müşayiət olunan şərəfli rəşadət dolu həyat yolunun çox qısa xülasəsidir. O, şərəfli zabıt ömrünü canını qurban verdiyi doğma Qarabağ torpağında başa çatdırdı...

Raquf Orucovun uşaqlıq və gənclik illərini keçirdiyi Cinli kəndi də bu torpağın bir parçası idi...

Xaçınçayın sahilində döyüşkən bir kənd...

HAZIRDA Ağdam rayonunun Əlimədədli inzibati ərazi vahidinin tərkibində sayılan Cinli kəndi Xaçınçayın sağ sahilində, Kiçik Qafqaz sıra dağlarının “Yeddi xırman” adlanan hissəsinin cənub-qərb yamacında yerləşir. Bəzi tarixi mənbələrdə “Cinli” toponimi ilkin türk dövrü sayılan III əsrdə Şərqi Türküstandan Gürcüstana gəlib çıxmış çin və ya çen tayfasının adı ilə bağlanır.

Bu tayfanın islamı qəbul edən hissəsi sonralar yerli türklərlə qaynayıb qarışaraq, Qarabağ xanlığının dağətəyi və düzən ərazilərində məskunlaşmışlar... Amma tarixi mənbələrin və tarixçilərin toponomiya ilə bağlı heç bir versiyası Cinli camaatının özünü şanlı-şöhrətli, davakar və döyüşkən Kolanı tayfasından saymasına qətiyyənlə mane olmur. Xaçınçayın sağ və sol sahilində yerləşən, el arasında “Kolanı dərəsi” adlandırılan ərazidəki Əlağalı, Əlimədədli, Cinli, Xaçın-Dərbənd, Kürdlər, Qalayçılar, Mollalar kəndlərinin sakinləri müharibənin bütün ağır-acılarını görüb, namərd qonşuların başladığı amansız müharibədə çoxsaylı itkilər, günahsız qurbanlar, şəhidlər veriblər.

Qarabağ müharibəsi başlananadək Cinli camaatı, əsasən, əkinçilik və maldarlıqla məşğul olurdu. Əmək qabiliyyətli əhəlinin əksəriyyəti “M.F.Axundov adına sovxoz” adlanan

dövlət müəssisəsinin üzüm plantasiyalarında və digər təsərrüfat sahələrində çalışırdı...

Azərbaycanın nadir tarixi-memarlıq abidələrindən olan Qutlu Sarı Musa oğlu günbəzi (1314-cü il) kəndin yaxınlığında yerləşir.

Mənsəbini Qarabağ dağ silsiləsinin Hacıyurd, Uyuxlu, Çiçəkli və Alaqaya dağlarındakı bulaqlardan götürən Xaçınçayda 1964-cü ildə inşa edilmiş nəhəng su anbarının hündürlüyü 44, uzunluğu 940 metr olan bəndinin bir tərəfi də Cinli kəndinə söykənir. Ümumi sahəsi 170 hektar olan bu dərəyə vaxtilə Aşağı Qarabağın bərəkətli torpaqları üçün, sözün həqiqi mənasında, həyat mənbəyi idi. İndi düşmənlərin təxribat vasitəsi olan hidroqurğudan Xaçınçayın aşağı axarına illərlə su buraxılmır...

Qarabağ müharibəsinin şiddətli vaxtlarında - 1992-93-cü illərdə ən ağır döyüşlər məhz Cinli kəndinin yaxınlığında, bu yaşayış məntəqəsi ilə üzbəüz yerləşən Fərrux və Daşbaşı yüksəklikləri uğrunda gedib. Həmin döyüşlərdə Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən onlarla vətənpərvər gənc şəhid olub. Ətrafdakı digər kəndlər kimi, Cinli də 1993-cü ilin 15 iyununda işğal edilib. Vaxtilə 60 ailənin yaşadığı döyüşkən kəndin əzabkeş sakinləri öz dədə-baba yurdundan didərgin düşərək, respublikanın müxtəlif yerlərində məcburi köçkün həyatı yaşayıb.

Qarabağ müharibəsində Cinlinin qəhrəman övladları böyük şücaətlər göstərirlər - nəinki əldə silah amansız düşmənlə qarşı vuruşublar, həm də bu ərazidə yerləşən özünümüdafiə qüvvələrinin, sonralarsa ilk nizami hərbi

hissələrin əsgər və zabitlərinə mənəvi dayaq olub, öz imkanları daxilində onlara hər cür maddi köməklik göstərirlər.

Cinli igidlərindən biri - 1992-ci il mart ayının 4-də Ağdərə rayonunun Qazançı kəndi uğrunda döyüşdə şəhid olmuş Allahverdi Kamran oğlu Qənbərov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 9 oktyabr 1994-cü il tarixli 218 nömrəli fərmanı ilə Vətənin yüksək mükafatına - "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülüb. Müharibə başlayanda kənd məktəbinin direktoru vəzifəsində işləyən bu qorxmaz və vətənpərvər ziyalı əlinə silah götürərək, təlim-tərbiyə verdiyi gənclərlə birlikdə erməni təcavüzünə qarşı mübarizəyə qoşulmuşdu...

...Vaxtilə, 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti silahlı bölmələrinin erməni-daşnak dəstələri üzərində qalibiyyətlə başa çatan uğurlu hücum əməliyyatları zamanı əsas plastdarm rolunu oynamış Fərrux yüksəkliyi, "Yeddi xırman" dağı, təəssüf ki, 1992-93-cü illərdəki uzunmüddətli şiddətli döyüşlərdən sonra düşmən qüvvələrinin tam nəzarəti altına keçdi və nəticədə nəinki Kolanı obalarının, eləcə də Ağdamın digər ərazilərinin zəbt edilməsinə imkan yarandı...

Ana Vətən çağırır

ADƏTƏN, bu yerlərə günəş "Yeddi xırman"ın Arxasından boylanır və Xaçınçay dəryaçasının lal sularında bərq vurur, onun dörd yanını əhatə edən dərə-təpələrə, bir az uzaqdakı yaşıl donlu dağlara sanki güzgü tutur. Hər gün bu əsrarəngiz mənzərəni seyr edən yeniyetmənin qəlbində təbiətin özü qədər munis arzuların baş qaldırmasından da təbii nə ola bilər?..

Ruzisini halal zəhməti ilə qazanan İbrahim kişi ilə onun fədakar həyat yoldaşı Raya ananın ilk övladı olan Raqufun qəlbinə tumurcuq arzular hər qarışı saflıqdan yoğrulmuş bu yurdda rişə atmışdı...

Bu gün onun niyə uşaqlıqdan hərbi peşəsinə yiyələnmək, zabit olmaq istəməsinin səbəbini izah etmək mümkün-süzdür.

O uzaq illərin yalnız qardaşı Zabilin yaddaşında qalan xatirəsi Raqufun hələ məktəbliyə belə bir arzu ilə yaşadığını söyləməyə əsas verir: "Hələ orta məktəbdə oxuyarkən ailəmizdə hamı bilirdi ki, Raquf hərbi olmaq istəyir. Elə bu məqsədlə də orta təhsilini bitirəndə sinif yoldaşları Kamil və Feyruzla birlikdə sənədlərini hərbi məktəbə vermişdi. Dostlarının hər ikisi məktəbə qəbul olunsa da (hazırda onlar yüksək rütbəli zabit kimi ordumuzda xidmət edirlər), Raquf həmin il arzusuna çata bilmədi. Yalnız 1993-cü ildə döyüş təcrübəsi olan əsgər kimi ona ali hərbi təhsil almaq imkanı verildi".

Buna qədər Raquf keçmiş Sovet Ordusunda bir ilə yaxın həqiqi hərbi xidmət keçmiş, erməni separatizminin silahlı münaqişəyə, xalqımıza qarşı təxribata və açıq təcavüzə çevrilməsi ilə əlaqədar Azərbaycanda vəziyyətin gərginləşməsindən sonra doğma vətənə qayıtmış, dərhal da Ağdam hərbi komissarlığının göndərişi ilə özünümüdafiə batalyonuna daxil olmuşdu.

Əslən Ağdamın Keştaqlı kəndindən olan Şakir Zakir oğlu İsmayılov əvvəlcə Özbəkistandakı hərbi hissədə, sonra isə Ağdamda özünümüdafiə batalyonunda onunla birgə xidmət etdiyi dövrü belə xatırlayır: "Sovet Ordusunda Raqufla birlikdə əsgərliyimiz 11 ay çəkdi. Quru qoşunlarında xidmət edirdik, hər ikimiz o vaxt Əfqanıstandan çıxarılıb gətirilmiş "BTR-80" markalı zirehli piyada maşınının sürücüsü idik. Hərbi hissədə azərbaycanlı zabitlər də vardı və onlar Azərbaycandakı vəziyyəti nəzərə alıb, bizi döyüş təlimlərinə, atış mövqelərinə daha çox aparır, müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən pulemyot və qumbaratandan atəş açmağı öyrədirdilər. Vətəndən gələn həyəcanlı xəbərlər, ermənilərin xəyanəti bizi həddən artıq narahat edir, hansı yolla olur-olsun, xidmətimizi Azərbaycanda davam etdirməyə can atırdıq. Hətta o zaman hərbi hissədə nizam-intizamı pozan əsgərləri Qarabağa göndərəcəkləri ilə qorxudurdular. Amma biz rəsmi raportla komandanlığa müraciət etsək də, "Qarabağa qafqazlıları göndərə bilmərik" – cavabı alırdıq. Bir gün Raqufun təşəbbüsü ilə "Azərbaycan gəncləri" qəzeti redaksiyasına məktub-müraciət yazdıq ki, Qarabağa göndərilməyimizə köməklik göstərilsin. Lakin altı nəfər azərbaycanlı əsgərin imzaladığı məktuba heç bir cavab

gəlmədi. Həmin vaxt hərbi hissədə kapitan rütbəsində xidmət edən həmvətənimiz Natiq Əhmədov bizə dedi ki, gəlin, divizyadakı bütün azərbaycanlı əsgər, gizir və zabitlərin adından müraciət göndərək. O, həqiqətən də, bir neçə gün ərzində siyahı tutdu və bizim hazırladığımız müraciəti, söz verdiyi kimi, hamıya imzaladıdır və gətirdi. Müraciəti məktub şəklində təkrarən "Azərbaycan gəncləri" qəzeti redaksiyasına göndərdik. Onu da deyim ki, hərbi hissəmiz həmin qəzeti abunə yolu ilə müntəzəm alırdı. Yadımdadır ki, yeni yaradılan özünümüdafiə dəstələri haqqında qəzetdə məlumatlar oxuyurduq ki, bu da bizi vətənə qayıdıb torpaqlarımızın qorunmasında iştirak etməyə ruhlandırırdı.

Səhv etmirəmsə, bu hadisə 1991-ci ilin payız aylarına təsadüf etmişdi. Məktubu redaksiyaya göndərdik, amma yenə cavab gəlmədi. Bir müddət sonra biz - azərbaycanlı əsgərlər xidmətə çıxmaqdan imtina etdik və Qarabağa göndərilmək tələbimizi komandanlığa çatdırdıq. Hətta bizə hərbi hissədə xidmət edən digər millətlərin nümayəndələrindən də qoşulanlar var idi. Xüsusən də, ukraynalı, qazax, çeçen və tacik millətindən olan bir qrup əsgər bizimlə birlikdə Qarabağda döyüşmək istəyirdi. Onların bu istəyi komandanlığa məlum olan kimi, xidmətlərini davam etdirmək üçün hərəsini bir hərbi hissəyə yola saldılar. Bu əsgərlərdən biri sonradan bizə yazmışdı ki, onları Bakıya gətirsələr də, sonradan geri qaytarırlar. O vaxt xalq hərəkatının nümayəndələri aeroportda həmin əsgərlərin hərbi biletlərini onları gətirən zabitdən alıb özlərinə paylamışdılar və demişdilər: "Bizə kömək edə bilməyəcəksiniz, sizi aparacaqlar Xankəndinə, orada da er-

məniyə yox, bizə güllə atacaqsınız. Ona görə də qayıdın, gedin evinizə". Bax, beləcə, həmin əsgərləri Bakıdan geri qaytar-mışdılar.

Bundan sonra Raqufla bir neçə dəfə alay komandirinin yanına gedib Azərbaycana qayıtmaq istəyimizi bildirdik. Ka-pitan Natiq Əhmədov da bizə qoşuldu. Hərbi hissədən qaç-maq, fərari olmaq istəmirdik, məsələnin qanuni yolla həll edilməsinə çalışırıdık. Alay komandirimiz Naxçıvanda xidmət edib Özbəkistana gəlmişdi, həmişə Qarabağdan söz düşəndə deyirdi ki, günah ermənilərdə deyil, sizdədi. Ona görə də bi-zimlə yola getmirdi. Axırda çox təkid etdiyimizi görən hərbi hissə komandanlığından dedilər ki, sizə yalnız bir yaxşılıq edərik: hərənizə 10 günlük məzuniyyət verək, gedin, öz hərbi komissarlığınıza müracət edin, sizi uyğun bildiyi hərbi hissəyə göndərsin.

Səhv etmərsə, 1992-ci ilin aprel ayında Azərbaycana gəldik. Mən hərbi komissarlıqda qeydiyyatda düşmədən, təxminən, iki ay Laçında və Şuşada döyüşdüm, mayın 8-də - Şuşanın işğal edildiyi gün Ağdama gəldim. Bu vaxt Raquf Orucov artıq bir aydan çox idi ki, Eldar Bağirov adına özünümüdafiə batalyonunda - 845 sayılı hərbi hissədə xidmətə başlamışdı. Kapitan Natiq Əhmədov isə qərargah rəisi təyin edilmişdi. Raqufla görüşəndə dedi ki, get hərbi komissarlığa, qoy səni rəsmi şəkildə bu hərbi hissəyə göndərsinlər, adın şəxsi heyətin ştatına düşsün, kənarda qalmayasan. Onun dediyi kimi də elədim və Raqufgillə birlikdə xidmətə başladım.

1993-cü ilin iyun ayınadək orada xidmət etdik. Sonra məni, Raqufu, Ağdamın Qərvənd kəndindən olan Çərkəz

Nağıyevi və bir neçə başqa gənc döyüşçünü Bakı Ali Ko-mandirlər Məktəbinə göndərdilər. Biz həmin məktəbə imtahan verən ərafədə Ağdam işğal olundu və mən döyüşmək üçün rayona qayıtmağı qərara aldım. Yadımdadır ki, Raquf mənə dedi ki, gəl, oxuyaq, gedib zabit kimi döyüşək. Amma qərarım qəti idi. Rayona qayıdıb, hərbi xidmətimi davam etdirdim, ser-jant rütbəsində olsam da, rota komandiri vəzifəsinədək yük-səldim. Raquf isə Bakıda qalıb türk hərbi mütəxəssislərindən dərs aldı, savadlı bir zabit kimi yetişdi".

Ağdam döyüşləri

RAQUF Orucov Sovet Ordusu sıralarında xidmətini yarımçıq qoyub əsgər dostları ilə birlikdə Ağdama qayıtdıqdan sonra bir ildən artıq müddətdə rayonun müdafiəçiləri sırasında mühüm döyüş əməliyyatlarının iştirakçısı olub. Sırası gələn kimi onun xidmət etdiyi Eldar Bağirov adına 845 saylı özünümüdafiə batalyonu Ağdam şəhərinin mərkəzindən, təxminən, 3 kilometr aralıda, Ətyeməzli kəndi ərazisindəki 50 nömrəli texniki-peşə məktəbinin binasında yerləşirdi.

Vaxtilə bölgənin ən tanınmış təhsil ocaqlarından olan və hər il müxtəlif peşələrə yiyələnmiş yüzlərlə gənci müstəqil əmək fəaliyyətinə uğurlayan bu məktəb Qarabağ müharibəsi dövründə Ağdamın qəhrəman müdafiəçilərinin böyük bir dəstəsi üçün doğma evə çevrilmişdi. Azərbaycanın yaxın-uzaq bölgələrindən gəlmiş vətənpərvərlərin bir çoxu məhz burada yerləşən batalyonun tərkibində erməni quldurlara qarşı döyüşürdü. Batalyonun yaradıcısı və ilk komandiri Allahverdi Bağirov 1992-ci il iyunun 14-də Ağdam rayonu üçün ciddi təhlükə mənbəyi olan Əsgəranın Aranzəmin, Pircamal, Naxçıvan kəndlərinin çoxsaylı quldur dəstələrindən təmizlənməsi ilə başa çatan uğurlu döyüş əməliyyatından qayıdarkən minaya düşərək həlak olub. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 fevral 1993-cü il tarixli 476 sayılı fərmanı ilə ona "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adı verilib.

Onu da qeyd etmək ki, E. Bağirov adına özünümüdafiə batalyonu Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində nizam-intizamı möhkəmləndirmək, ordunun idarə edilməsində vahid komandanlığı təmin etmək məqsədilə həyata keçirilən islahatlarla əlaqədar olaraq, 1993-cü ilin oktyabrında ləğv edilib, şəxsi heyəti isə Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissələrində xidmətə keçirilib. Bununla belə, həqiqətən öz yenilməzliyi ilə yaddaşlarda yaşayan bu batalyonun şərəfli döyüş yolu Qarabağ uğrunda döyüşlərin qürurverici məqamları ilə doludur. Batalyonun gənc əsgərlərindən olmuş Raquf Orucov da öz hünərvərliyi, qorxmazlığı ilə seçilirdi. Həmin dövrdə onunla birlikdə Ağdam döyüşlərinin iştirakçısı olan keçmiş silahdaşlarının bu barədə unudulmaz xatirələri var.

Şakir İsmayılov: "Döyüş təcrübəsi az olsa da, Raquf daim öndə olmağa can atırdı. Yadımdadır ki, iki dəfə yaralanmışdı da... Birinci dəfə 1992-ci ilin noyabrında Fərrux dağı istiqamətində apardığımız əks-hücum əməliyyatı vaxtı qəlpə yarası almışdı. Hadisə belə olmuşdu: döyüş zamanı düşmən intensiv atəş açır, güllə yağış kimi yağdı. Raquf özü kimi gənc əsgərlərdən birinin ayaqüstə qalxdığını görüb cəld hərəkətlə onun üzərinə atıldı ki, yerə yatırsın. Bu zaman yaxınlığa minomyot mərmisi düşdü, Raquf əsgər yoldaşını birbaşa hədəf olmaqdan qorusa da, özü yüngül yaralandı. Elə ikinci dəfə də Fərrux istiqamətindəki döyüşlərin birində ayağından qəlpə yarası almışdı. Hər dəfə əks-hücum əməliyyatları vaxtı komandirimiz Nadir Cəfərov əsgərlərə müraciətlə "Məndən qabağa keçməyin" deyərək tez-tez çağırış edirdi. Amma Raquf həmişə cəsarətlə düşmən üzərinə gedirdi".

Şakir İsmayilov bu məqamda bir epizodu da xatırlayır: “Dəqiq yadımdadır, 1993-cü fevral ayının 23-də Ağdamın “Ergi düzü” adlanan ərazisində “İbrahimin batalyonu” adlandırdığımız hərbi hissənin ağır itkiyə məruz qaldığını eşitdik. Ermənilərin 9 tankı mövqelərimizə daxil olaraq buradakıları əzib keçmişdi. Bizim batalyonun rota komandirləri Zəfər və Şahmar qumbaraatanla silahlanaraq 8 əsgərlə birlikdə kömək məqsədilə həmin istiqamətə getmişdilər. Onların ardınca biz – batalyon komandirimiz Nadir Cəfərov, mən, Raquf və Cəsarət adlı sürücümüz “UAZ” avtomasını ilə həmin əraziyə yollandıq. “İbrahimin batalyonu”na çatanda gördük ki, şəxsi heyətin əksəriyyəti ya şəhid olub, ya da yaralıdır. Orada Zəfər və Şahmarla rastlaşdıq. Bizə dedilər ki, yaxınlıqda bir yaralı var, onu götürmək lazımdır. Raquf maşından düşüb qarın üzərinə uzadılmış yaralının başını qolları arasına almaq istədi. Yaralı əsgər “mənə dəyməyin, ölürəm” deyər yalvarırdı ki, onu yerindən tərpətməyə. Baxdıq ki, əlləri donub, mən qarla onun əllərini ovxalamağa başladım. Raquf yaralının başını dizinin üstündə saxlayırdı. Bir qədər sonra yaralıları daşıyan “UAZ” gəldi və onu xərəyə qoyub maşına apardıq... Sonra da döyüş başladı və biz ön xəttə getməli olduq.

Bu hadisənin üstündən illər keçdi və 1996-cı ildə Seyfəli təlim mərkəzində olarkən istirahət saatında bir qrup hərbinin oturub söhbətləşdiyini və onlardan birinin Ergidəki həmin o əhvalatı nəql etdiyini eşitdim. Bir az da yaxınlaşdım. Hadisəni danışanı – üç il əvvəl döyüş meydanından yaralı vəziyyətdə hospitala göndərdiyimiz əsgəri tanıdım. Soruşdum ki, sən yaralananda başını dizi üstünə alan, əllərini ovxalayan

döyüşçüləri görsən tanıyarsan? Dedi ki, yox, onda mənim gözüm heç kimi görmürdü, heç nəyi xatırlamıram. Dedim, sənün başını dizi üstünə alan mənim dostum Raquf Orucov indi Murovda xidmət edir, əllərini ovxalayan isə mən idim... Qucaqlaşdıq, öpüşdük, dedi ki, həmin döyüş yadımdadır, amma yaralanandan sonra o qədər qan itirmişdim ki, özümdə deyildim, mənə kömək edən adamların sifəti yadımda qalmayıb. Rövşən adlı həmin əsgər Ağdamın Şotlanlı kəndindən idi”.

Ehtiyatda olan baş leytenant, II qrup müharibə əlili Cahid İsa oğlu Quliyev: “Mən 1992-ci ildə könüllü olaraq 845 saylı özünümüdafiə batalyonuna gələndə Raquf da orda idi. Demək olar ki, eyni vaxtda xidmətə başladıq. 1992-ci il iyunun 12-də Naxçıvanı istiqamətində hücumla keçdik. Boyum balaca olduğu üçün məni döyüşə buraxmırdılar. Yalnız “Təcili yardım” avtomobili sürürdüm, silahım da yox idi. Raquf isə əsgər kimi döyüşürdü... Hərdən düşünürdüm ki, mənim qədər vətəninə sevən yoxdur, amma Raquf Orucovu yaxından tanıyanda anladım ki, əsl vətənpərvər odur. Hətta vətən sevgisini müəyyən edən bir aparat icad edilmiş olsaydı və Raqfun vətən sevgisini ölçsəydik, onun gücünə aparat tap gətirməzdi. Mən ordudan ehtiyata buraxıldıqdan sonra da Raquf Orucovla tez-tez görüşürdüm. Ondan iki yaş böyük olduğum üçün hətta bəzi məsələlərlə bağlı tövsiyələrimi verirdim. O, hərbi hissə komandiri təyin ediləndə də xeyli söhbətlərimiz olmuşdu. Sonuncu dəfə 2016-cı il martın 18-də danışmışam. Zəng edib Novruz bayramını təbrik etdim, vəziyyətini soruşdum, ümumi dərclərimizdən danışdıq. Əhval-ruhiyyəsi çox yaxşı idi. Aprel hadisələrində isə...

Atam-anam dünyasını dəyişəndə özümü toxtaq tutmuşam, amma Raqufun şəhid olması xəbərini eşidəndə göz yaşımı saxlaya bilmədim. Onun vətən sevgisi yerə-göyə sığmayacaq qədər geniş idi. Raquf gerçəkdən gənclərimiz üçün nümunədir”.

Hazırda Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissələrindən birində gizir kimi xidmət edən Yasən Yelmar oğlu Əhmədov hələ yeniyyətə ikən 845 sayılı batalyonda Raquf Orucovla necə tanış olduğunu belə xatırlayır: “Bu, 1992-ci ilin noyabr ayında olub. Yadımdadır ki, özünümüdafiə batalyonunun tərkibində döyüşən atamın yanına getmişdim. Oradan da Şakir İsmayilovla birlikdə “Qrad” qurğusunu Ergidən Ağcabədi rayonunun Qiyaməddinli kəndinin ərazisinə apardıq. Raquf Orucovu da ilk dəfə orada gördüm. Ayağından yaralandığına görə axsayırdı. Aradan bir xeyli keçəndən sonra – 1993-cü ilin aprelində mən də 845 sayılı özünümüdafiə batalyonunda xidmət etməyə başladım. Bir gün xəbər gəldi ki, Raqufun anası kənddən qayıdanda şəhid olub. Bu xəbəri mənə Şakir dedi. Raquf xəbər göndərüb ki, anasını ermənilər vurub, gedirlər onun meyitini gətirməyə. O da yadımdadır ki, biz hərbi hissədə yığışb Raqufun anasının üç mərasimində iştirak etmək üçün Çullu kəndinə getdik. Raqufun anası elə həmin Çullu kəndində dəfn olunmuşdu. Amma rəhmətliyin yeddisi çıxmamış Çullu kəndi də işğal olundu”.

Əfsanəvi komandir Şirin Mirzəyevin komandir olduğu 836-cı alayın keçmiş döyüşçüsü, əslən Kolanı obasının Cinli ilə qonşuluqdakı Xaçın-Dərbənd kəndindən olan Elbrus Baxşəli oğlu Edilov da həmin hadisəni kədərlə xatırlayır: “Həmin

günlərdə Cinli kəndi düşmənin ardı-arası kəsilməyən atəş zərbələrinə məruz qalırdı. Buna baxmayaraq, kənd camaatı öz ev-eşiyini tərk etmək istəmir, yalnız gecələr qadınlar və uşaqlar yaxınlıqdakı kəndlərdə yaşayan qohum-əqrəbalarının evində gecələməyə gedirdilər... Raqufun anası şər qarışan vaxtı “Qrad” qurğusundan atılan mərminin partlaması nəticəsində kənd yolunda şəhid olmuşdu. Yaxınlıqdan keçən bir əsgər onun cəsədini yolun kənarına çəkmiş və hadisə barədə kəndə xəbər çatdırmışdı. Ancaq ermənilərin çox yaxınlıqda olması səbəbindən mülki sakinlər cəsədi götürə bilməmişdilər. Raquf hadisədən xəbər tutan kimi bir qrup döyüşçü ilə Cinliyə gələrək gecə yarısı anasının nəşini götürüb geri qayıtmışdı. Bundan bir neçə saat sonra, səhər çağı ermənilər həmin kəndi tamamilə işğal etdilər”.

Bu dağı aşsa bilsək...

KİÇİK Qafqaz dağlarının Azərbaycan ərazi-sindəki ən yüksək silsilələrindən biridir Murov-dağ... Hündürlüyü üç min metrə çatan, ilin bütün fəsilələrində zirvəsindən qar əskik olmayan bu dağ sil-siləsinin əsas hissəsi keçilməz sıldırım qayalardan, yarpaqlı dərin dərələrdən ibarətdir. Bu dağı aşdınmı, qarşıda Kəlbəcərin əsrarəngiz gözəlliklər qoynunda qərar tutan elləri, obaları görünür.

1992-ci ilin aprelində təcavüzkar Ermənistanın silahlı dəstələrinin hücumu nəticəsində işğal altına düşən bu yerlərin insanların saxtası-sazağı, qarı-çovğunu nəfəs kəsən Murov-dan necə zülüm-zillətlə keçib gəldiklərini ağrısız-acısız təsəv-vür etmək mümkünsüzdü.

1994-cü il dekabrın 31-də, soyuğun iliyə işlədiyi bir qış günündə hərbcilərimizin burada həyata keçirməyə cəhd göstərdiyi, ağır tələfatla nəticələnən uğursuz əks-hücumu haqqında sağ qalmış döyüşçülərin xatirələri də ürək dağlayır...

Mənfur Ermənistanın silahlı dəstələri ilə Azərbaycan Or-dusunun üz-üzə dayandığı cəbhə xəttinin istər əməliyyat, istərsə təbii şərait baxımından ən mürəkkəb hissəsi yenə Murovdağ silsiləsidir. Orada xidmət etmək üçün təkə fiziki möhkəmlik və dözümlülük bəs eləmir, qəlbində Vətən sevgisi, torpaq sevdası, hərbcı cəsarəti yoxdursa, bu dağların amansız soyuğunda, saxtasında heç bir od-ocağın istisi ilə canını qızdırma bilməzsən...

Sinəsini daim günəş döyən “Yeddi xırman”ın mülayim havası ilə böyümüş Raquf Orucov kiçik leytenant rütbəsində kəşfiyyat bölüyünün komandiri kimi zabit fəaliyyətinə baş-ladığı, sərt iqlimi ilə çoxlarını qorxudan Murovdağa öz istəyi, arzusu ilə gəlmişdi... Əvvəlcə Ağdam uğrunda döyüşlərdə qazandığı təcrübə, sonra isə Bakı Ali Hərbi Məktəbində aldığı nəzəri biliklər ona yeni vəzifəsində uğur qazanmaq üçün bəs edəcəkdimi? Bunu həyat göstərəcəkd...

Məhz Murovdağdakı səkkiz illik xidməti dövründə hərbi xidmətdə qazandığı uğurlar, hər qarışına bələd olduğu dağlarda kəşfiyyatçı kimi gerçəkləşdirdiyi riskli əməliyyatlar, düşmən arxasına reydlər, bütün təhlükəli döyüş tapşırıqlarını əsgərləri ilə birlikdə yüksək səviyyədə yerinə yetirib sağ-sala-mat geri qayıtması onun rəmzi olaraq “Murov qartalı” ad-landırılmasını şərtləndirmişdi. İstər Muovdağda, istərsə də sonralar zabit taleyinin aparıb çıxardığı yerlərdə, o cümlədən doğma Ağdamda xidmət edərkən göstərdiyi şücaət və igidlik-lər haqqında danışılan əhvalatlar Raquf Orucovu əsl kəşfiy-yatçı və komandir kimi hələ sağlığında əfsanələşdirmişdi...

Bu əhvalatlar qəhrəman zabitin şəxsi keyfiyyətləri, fiziki və mənəvi xüsusiyyətləri ilə tam bir ahəngdarlıq təşkil etmək-lə yanaşı, həm də ona olan el rəğbətindən, xalq məhəbbətindən xəbər verir.

Tarix boyu xalqımız öz qəhrəmanları haqqında əfsanələr, nağıllar, dastanlar yaradıb və hələ davam edən Qarabağ müharibəsində də öz şərəfli döyüş fəaliyyəti ilə şöhrət qazan-mış igid oğullarımız az olmayıb. Şəhid polkovnik-leytənant Raquf Orucov da onların ən dəyərlilərindən biridir.

Raquf Orucovun Murovdağdakı, eləcə də Ağdamdakı hərbi hissələrdə xidməti haqqında çoxsaylı xatirələr arasında ən maraqlısı onun fədakar həyat yoldaşı Sevinc xanıma məxsusdur. Həmin xatirə bu mətanətli və dəyanətli xanımın özünün qələmə aldığı essədə, sözün həqiqi mənasında, böyük sevgi və qürur hissi ilə ifadə olunub. Sevinc xanımın qəhrəman həyat yoldaşına həsr etdiyi, mətbuatda və çoxsaylı internet resurslarında getmiş yazıları bu kitaba da daxil edilmişdir.

Hələlik isə şəhid polkovnik-leytenantın keçmiş döyüşçü dostlarının, komandir və əsgərlərinin xatirələrini təqdim edirik. Bu xatirələrdə Raquf Orucovu həm peşəkar zabit, igid kəşfiyyatçı, həm də qayğıkeş, səmimi və etibarlı bir insan kimi səciyyələndirən məqamlar kifayət qədərdir.

İki ildə heç kim bilmədi ki, komandirin qohumuyam

ƏSLƏN Ağdamın Cinli kəndindən olan Yasin Qəmbərov həm yaxın qohumu, həm də komandiri olmuş Raquf Orucov haqqında kövrək duyğularla danışır: “O mənim xalam oğludur. 1997-1999-cu illərdə isə Murovda həqiqi hərbi xidmətim zamanı komandirim olub. Raquf uşaqlıqdan qorxmaz, cəsur və cəsarətli idi, daim vətən sevgisi ilə yaşayırdı.

Hələ 1988-ci ildə Qarabağ hadisələri başlayandan hərbi xidmətə gedənə qədər də kəndimizin erməni təxribatçılarından müdafiə olunmasında iştirak edirdi. Hətta Fərrux yüksəkliyində öz həmyaşdrları ilə, həmçinin müəllimlərlə, ağsaqqallarla, hərbcilərlə birgə postda dururdu.

1997-ci ildə Murovda hərbi xidmətə başlayan zaman onun necə peşəkar hərbcı, öz işini bilən komandir, kəşfiyyatçı olduğunu gördüm. O vaxt Raquf Orucov kəşfiyyat bölüyünün komandiri idi. Mən onun yaxın qohumu olsam da, bu, bizim zabit-əsgər münasibətlərimizdə hiss edilmirdi. Raquf digər əsgərlərlə hansı münasibətdə idisə, onlarla necə davranırdısa, mənimlə də o cür rəftar edirdi. Hətta iki il onun tabeliyində xidmət etsəm də, heç kim bilmədi ki, biz xalauşağıyıq. O əsgərlər arasında heç bir fərq qoymurdu, hər kəsə eyni doğruluqla yanaşırdı. Çalışırdı ki, hər kəs layiqli xidmət eləsin.

Elə buna görə əsgərlərin də ona münasibəti həmişə yaxşı olub. Mən 1 il, 9 ay, 11 gün Raqufun yanında xidmət etdim və bu dövr ərzində hansısa əsgər və ya zabitin ondan incidiyini, narazı qaldığını görmədim. Tez-tez kəşfiyyata gedirdi və hər dəfə də uğurla qayıdırdı. 1998-ci ilin iyun ayında növbəti əməliyyatı həyata keçirmək üçün ona bir həftəlik vaxt vermişdilər. Amma Raquf əməliyyatı 3 günə başa çatdırdı. Həmin ilin iyununda o, vaxtından əvvəl növbəti hərbi rütbə və “Hərbi xidmətlərə görə” medalı ilə mükafatlandırıldı. Yadımdadı, biz onu təbrik edəndə dedi ki, mən medala görə xidmət etmirəm, Vətənə xidmət edirəm.

Raqufun qəlbi yalnız Vətən eşqi ilə döyünürdü. Kazar-mada, hətta postlarda da lazım olan şəraiti yaratmışdı ki, əsgərlər rahat şəkildə, ürəklə xidmət etsinlər. Təsəvvür edirsinizmi, Murov kimi sərt dağlıq ərazidə bizim üçün daim isti suyu olan hamam tikdirmişdi. Əsgərin rahatlığı üçün canından keçərdi, hətta öz pulu ilə əsgərlərə çəkəklər almışdı ki, istirahət günlərində ayağımızı botinkadan çıxarıb rahat dincələ bilək.

Ümumiyyətlə, Raquf Orucov həmişə ön cəbhədə xidmət edib, hərbi hissə komandiri olsa da, həmişə ön xəttə gedirdi, düşmənin bütün hərəkətlərini, mövqe dəyişikliklərini şəxsən özü izləyirdi”.

Ağdamın işğaldan azad edilməsini arzulayırdı

HAZIRDA istefada olan zabit Məmməd Bəşirov Raquf Orucovun adını onunla şəxi görüşündən 8 il əvvəl, 1999-cu ildə hərbi məktəbi bitirdikdən sonra ordumuzun Murovdağda yerləşən hissələrin -dən birində xidmətə başlayarkən eşidib. Əfsanəvi kəşfiyyatçı haqqında zabit yoldaşları heyranlıqla danışmışlar...

“...Demək olar ki, hər gün bizim kəşfiyyatçıların gördüyü işlər barədə söhbət gedirdi. Bir gün dağdakı postlardan qayıdıb Toğana kəndi ərazisindəki qərargahın qarşısında hərbi dostlarımla dayanmışdım. Bu zaman yanımdan “ZİL” markalı bir maşın keçdi. İçərisində də bir hərbi var idi. Dostlarım həmin zabiti göstərər dedilər ki, burada əsgərlər üçün ən yaxşı şərait yaradan komandir odur – Raquf Orucov. Amma mən yenə də onun üzünü görə bilmədim. Sonra elə oldu ki, hərbi xidmətimi Naxçıvanda davam etdirməli oldum. Orada Raquf Orucovun bir hərbi qohumu ilə dostluq edirdim və onun fəaliyyəti haqqında məlumatım var idi.

Tələ bizi 2012-ci ildə Ağdamdakı hərbi hissədə qarşılaşdırdı. Təzə gələn komandirimiz Raquf Orucov hərbi hissəni təhvil alan kimi ön xəttə getmişdi. Adətən, komandirlər yeni vəzifədə xidmətə qərargahdakı işlərdən başlayırlar. Ancaq o, əsl döyüş zabiti kimi hərbi hissə ilə, şəxsi heyətlə tanışlığa bir-

başla səngərlərdən başlamışdı. Ona görə də təxminən 3-4 gün ərzində biz komandiri görə bilmədik. Aradan xeyli keçmişdi, artıq yay ayları idi, bir gün qərargahda rastlaşdıq. Onda mən əməliyyat növbətçisinin köməkçisi idim. Qərargahın qabağındakı köşkdə oturmuşdu, gördüm ki, ön xətdən gəlib, çox yorğundu. Ayağında yara vardı deyə, bir az axsayırdı. Amma çəkmələrini çıxarmırdı. Görmüşdük ki, başqa komandirlər bir az boş vaxt tapan kimi çəkmələrini soyunurdular ki, ayaqları dincəlsin. Amma Raquf Orucov heç vaxt belə etmirdi. Nə ayağı yaralı olanda, nə də isti havada.

Onun ən böyük arzusu Ağdamı işğaldan, anası şəhid olan doğma kəndini düşmən tapdağından azad etmək idi. Raquf yalnız bu amalla yaşayırdı, xidmət edirdi. O, bütün varlığı ilə bunun üçün çalışırdı. Ona dəfələrlə təklif olunmuşdu ki, gəl, arxa cəbhədə xidmət et, sənin savadından, təcrübəndən gənc əsgər və zabitlər də bəhrələnsinlər, nəşə öyrənsinlər. Amma o həmişə deyirdi ki, mən arxa cəbhədə qala bilmərəm, yalnız ön xətdə xidmət etməliyəm.

Raquf Orucov xidmət etdiyi dövrə zabıt ayaqqabısının nə olduğunu bilmədi, həmişə səhra geyimində - kamufulyajda olardı. O, hərbi mərasim geyimini heç vaxt geyinmədi... Özünə söz vermişdi ki, müharibə qurtarmayana qədər həmin geyimini əyninə almayacaq, ancaq səhra geyimində olacaq..."

Məmməd Bəşirov sabiq komandirinin şəhid olması xəbərini aprelin 3-də eşidib. Təqaüdə çıxması ilə əlaqədar bir müddət əvvəl tərk etdiyi hərbi hissəyə həmin gün qonaq kimi gəlibmiş: "Hərbçilər arasında Xanı dayı kimi tanınan təcrübəli kəşfiyyatçı Səyyad Əhmədova baş çəkdim. Gördüm otaqda

qanıqara vəziyyətdə oturub. Dedim: "Xanı dayı, belə qızgın döyüşlər getdiyi halda Raquf Orucovun orada olmaması mümkün deyil, səs-sorağını eşidərik yaqın".

Xanı dayının gözləri doldu, özünü saxlaya bilməyib hönkürdü, dedi ki, komandir şəhid olub. İnana bilmirdim, Raquf Orucovun şəhid olduğunu təsəvvür etmək çox çətin idi. O mənim üçün xidmətim ərzində, bəlkə də ömrüm boyu gördüyüm ən böyük insan idi – həm komandir, həm də Vətənin, xalqını, insanları sevən bir vətəndaş kimi. Ona görə də Raquf Orucovun şəhid olması təkcə biz hərbiçilər üçün yox, həm də Azərbaycan Ordusu üçün böyük itkidir.

Əlahiddə bölmə komandiri kimi biz istənilən vaxt Raquf Orucovun yanına gedə bilirdik. Amma gecə vaxtı, yaxud da səhər tezdən gedəndə bəzən ehtiyat edirdim, komandir yatmış olar, narahat eləməyim. Lakin o qədər həssas kəşfiyyatçı idi ki, otağının qapısına yaxınlaşanda bilirdi ki, kimsə gəlir. Girirdim yanına, qarşılaşdığımız problemlər barədə məlumat verirdim. Gülə-gülə deyirdi ki, onu həll etmək çox sadə işdir. İzah edirdi ki, bu işi belə görsən, istədiyin nəticəni qazanarsan.

Raquf Orucov bizim hərbi hissəyə gələndə qədər elə əsgərlər vardı ki, ön xəttə getmək istəmirdilər. Amma Raquf Orucov öz işi ilə bütün şəxsi həyatı ruhlandırır. Bütün postlara su xətti, maşın yolu çəkirdi. Halbuki əvvəllər postlara yemək piyada aparılırdı, ərzaqla yüklənmiş əsgərlər ən azı bir kilometr yol gedirdilər. Lakin Raquf Orucov komandir kimi fəaliyyətə başlayanda dedi ki, bu qədər yolu ağır yüklə gedib-qayıdan əsgərin posta döyüş növbəsində dayanmağa hali olmaz. O özü gəlib ön xətdə görülən işlərə nəzarət edirdi, otu-

rudu yolu çəkən traktorçunun yanında, texnikanın haradan təhlükəsiz keçib gedə biləcəyini göstərirdi. Bəzən deyirdim ki, komandir, traktorçu yolun haradan çəkəcəyini özü bilir, amma siz onun yanında oturursunuz ki, ürəkli olsun. Çünki bəzi yerlər elə təhlükəli idi ki, traktorçu ordan yol çəkməyə qorxurdu. Lakin komandir onun yanında oturanda ürəklənirdi.

Döyüş və kəşfiyyat əməliyyatlarında da belə idi. Həmişə qabaqda özü gedirdi. Ön xətdə həm komandir olurdu, həm də əsgər. Tutaq ki, 3 nəfər qabağa getməli idisə, biri mütləq özü olmalı idi və həyatı boyu qoymazdı ki, kimsə ondan qabaqda getsin. Həm kəşfiyyat işini bildiyinə, həm də ərazini yaxşı tanıdığına görə. Gedirdik, uzaqdan hansısa bir nöqtəni göstərər deyirdi ki, ora diqqətlə fikir verin, gözlünüz daim ora baxsın. Bir az da yaxınlaşırdıq, diqqətlə baxırdıq ki, doğrudan da orada nəse var. Yəni Raquf Orucov hərbi kimi şəxsi nümunə göstərirdi.

O, şəhid olanda başa düşdüm ki, komandirin tabeliyində olan əsgər və zabit heyəti, ayrı-ayrı hərbiçilər, həmçinin mülki vətəndaşlar onu nə qədər çox istəyirmiş?! Raquf Orucov şəhid oldu, amma o, yenə də mənim komandirimdir və ömrümün axırınadək belə olacaq”.

Qarşıda düşmən var...

CAVİD Fərzulla oğlu Ağamaliyev əslən Neftçala rayonundandır. 1996-cı ilin dekabrından 1999-cu ilin yanvarınadək – düz 2 il 6 ay sırası əsgər və çavuş kimi Raquf Orucovla birlikdə xidmət edib, kəşfiyyat əməliyyatlarının iştirakçısı olub. Hazırda Azərbaycan Ordusunun xüsusi təyinatlı qüvvələrinin giziri olan peşəkar kəşfiyyatçı keçmiş komandirinin həm hərbi, həm də insanlıq keyfiyyətləri barədə böyük rəğbət və ehtiram hissi ilə söhbət açır.

“Onunla dəfələrlə düşmən arxasında kəşfiyyat əməliyyatına getmişəm. Ən çətin, mürəkkəb, təhlükəli məqamlarda belə Raquf Orucovun azacıq da olsa, təlaş keçirdiyini, gec qərar qəbul etdiyini görmədim. Hər zaman soyuqqanlılığı, qorxmazlığı və cəsarəti ilə öz əsgərlərinə nümunə göstərirdi,” – deyən təcrübəli gizir Raquf Orucovla ilk dəfə necə tanış olduğunu belə xatırlayır:

- Hərbi xidmətə yenicə çağırılmışdım, Qazax rayonu ərazisindəki hərbi hissələrdən birində xidmətə başlamışdım. Həmin günlərdə bizi hərbi poliqonda təlim keçməyə aparmışdılar. Raquf Orucovla da orada tanış olmuşdum. Poliqondakı çadırların birinin qarşısında söhbət edərkən məndən soruşdu ki, Murovda xidmət etmək istərsənmi? Bilirdim ki, ora ən çətin xidmət yerlərindən biridir, amma kəşfiyyatçı kamuflyajında olan gənc zabitin sualına dərhal cavab verdim: əlbəttə, istərəm. Əslində, bu söhbət heç nəyi həll

eləməsə də, bir müddətdən sonra məni, həqiqətən, Murovda yerləşən bir hərbi hissəyə köçürdülər. Necə deyərlər, karantin dövrü başa çatmışdı və əsl xidmət dövrü başlamışdı. Yeni gəldiyimiz hərbi hissədə bizi qəbul edən zabıt ratsiya ilə kiminləsə danışib “sənə iki kəşfiyyatçı göndərirəm,” – dedi. Çoxdan xidmətdə olan əsgərlərdən biri məni və digər gənc əsgəri kəşfiyyat bölüyünə apardı. Bölük komandirinin mənim bir müddət əvvəl poliqonda rastlaşdığım kiçik leytenant Raquf Orucov olduğunu görəndə sevindim. “Hə, köhnə dost, gəlmisən, səni mənə komandiri təyin edəcəyəm,” – deyərək məni səmimiyyətlə qarşıladı. Dedim: “Komandir, əsgərləri tanıyıram, yaxşı olar ki, sırayı kəşfiyyatçı kimi xidmət edim, özümü doğruldum, sonra...”

Razılaşdı və beləliklə də kəşfiyyat bölüyündə çətin, təhlükəli, amma çox maraqlı xidmət müddətim başladı. Sonralar cavuş rütbəsi də aldım, mənə komandiri də oldum. Aran adamı idim və buna görə də soyuq dağlıq şəraitə uyğunlaşmağım lazım gəlirdi. Kəşfiyyat bölüyü bir ailə idi. Bütün hərbiçilər bilir ki, kəşfiyyatda şəxsi həyatın daxilindəki münasibətlər digər qoşun növlərində olduğundan fərqlidir. Sən birlikdə kəşfiyyata gedəcəyin adama arxalanmasan, ona güvənməsən, düşmən arxasında heç bir uğur qazanmaqdan söhbət gedə bilməz.

Raquf müəllim bütün əsgərlərə eyni dərəcədə xoş, amma çox tələbkar münasibət göstərirdi. Onun hər bir əmrini dərhal və dəqiq yerinə yetirməyə çalışırıq. Bizə kəşfiyyatçı peşəsini mükəmməl öyrədirdi. Hətta hərbi nizamnamə və kəşfiyyata dair kitablardan başqa, haradansa tapıb gətirdiyi videokasetlər

vasitəsilə bizə təlim keçirdi. Kəşfiyyatçının dağlıq şəraitdə necə hərəkət etməli olduğunu o videoçəkilişlərdə əyani şəkildə görürdük. Bu, texniki təchizatın hələ mükəmməl olmadığı həmin dövr üçün yenilik sayılırdı...

İndi xüsusi təyinatlı qüvvələrin giziri kimi mən, demək olar ki, yüksək səviyyədə yetişdirilmiş peşəkar hərbiçiyəm. Ən mürəkkəb coğrafi şəraitdə, ən sıx meşələrdə aylarla tək yaşamaq, düşmənlə qarşı mübarizə aparmaq üçün mükəmməl şəkildə yetişdirilmişəm. Ancaq bütün bunların bünövrəsi ilk kəşfiyyat komandirim rəhmətlik Raquf Orucov tərəfindən qoyulub, indi bildiklərimin əksəriyyətini onun əsgəri olarkən, onunla birlikdə kəşfiyyat əməliyyatlarına gedərkən öyrənmişəm.

Adətən, əsgərlər dinc dövrdə xidmət zamanı öz komandirlərinin gözüne az-az görünməyə, necə deyərlər, yaxalarını onların əlinə verməməyə çalışırlar. Amma bizim kəşfiyyat bölüyünün əsgərləri hər an komandirimizin yanında olmaqdan məmnunluq duyurdu: Raquf müəllimin səmimiyyəti, qayğı-keşliyi, peşəkarlığı bizi onun ətrafında birləşdirmişdi. Kəşfiyyatçı kamuflajını geyib dağlara çıxanda zabitlə cavuş və ya sırayı əsgər arasında fərq olmurdu. Hamımız qardaş kimi bir-birimizi qoruyur, komandirimizin əmrlərini dəqiqliklə yerinə yetirirdik.

Raquf Orucovun başçılığı ilə keçirdiyimiz kəşfiyyat əməliyyatlarından ən yaddaqalanı 1997-ci ildə işğal altındakı Kəlbəcər rayonunun Yanşaq kəndində olub. Yuxarı komandanlığın əmri ilə bizə düşmən arxasına keçmək, kəşfiyyat müşahidəsi və videoçəkiliş aparmaq tapşırığı verilmişdi.

Sözün düzü, “dil” gətirmək – düşməndən əsir götürmək barədə tapşırıq olmamışdı. Yalnız imkan yarandığı təqdirdə bunu edə bilərdik.

Raquf Orucovun başçılıq etdiyi kəşfiyyat qrupunda altı nəfər idik. Yay fəslində meşə yamyasıl, ağaclar yarpaqla örtülü və üstəlik də komandirimiz əraziyə yaxşı bələd olduğundan düşmən arxasına rahatlıqla keçə bildik və təmas xəttindən, təxminən, 28-30 kilometr içəri getdik.

Sübh tezdən Yanşaq kəndinin yaxınlığında, meşənin sıx yerində mövqe seçib dayandıq. Komandir videokameranı götürərək bir az da qabağa gedib düşmənin orada yerləşən hərbi hissəsinin ərazisini, şəxsi heyətinin sıra düzülüşünü və hərbi obyektləri çəkdi. Tapşırığın birinci mərhələsini yerinə yetirdikdən sonra Raquf Orucovun təklifi ilə pusquda durub, meşənin qurtaracağında açıq taladakı bulağa su götürməyə gələn erməni əsgərlərini izləməyə başladıq. Bulaqla bizim gizləndiyimiz yer arasında 50 metrə qədər məsafə olardı, hərbi hissə isə oradan təxminən 200 metr aralı idi. Açıq ərazidə əsir götürməyin mümkün olmadığını görüb, komandir geri qayıtmağımızı əmr etdi.

Tapşırığı yerinə yetirsək də, “dil” götürə bilmədiyimiz üçün bir az diltxor olmuşduq. Mən qrupun önündə gedirdim və birdən qarşıda kiçik bir əsgər çadırının olduğunu gördüm. Rabitə cihazı vasitəsilə dərhal bu barədə komandirə məlumat verdim. Artıq günün şərqarışan vaxtı idi... Komandirin ilk sualı “qorxmursan ki” oldu, “ayıdan qorxan meşəyə gəlməzdi,” – dedim. Ermənilərdən biri çadırın qarşısındakı ocağın kənarında əyləşmişdi, amma içəridə də bir neçə nəfərin olduğu

şübhəsizdi. Bir neçə dəqiqədən sonra Raquf Orucov bütün qrup üzvlərinə necə hərəkət edəcəyimizi qısaca izah elədi. Silahlarımıza səsboğucu bağladığ. Komandir üzünü mənə tutdu: “Bayırdakı sənlikdir. İçəri girək, sağdakı sənin, soldakı mənimdi”. Gizlicə çadıra yaxınlaşdıq. Mən bayırdakı erməninin boynunun dalından vurdum. Dərhal içəri girdik, sağdakını da mən öz silahımla susdurdum. İçəridə 3 nəfər idilər. Biri ortada uzanmışdı, o bir az səs-küy salmaq istədikdə Raquf dərhal əmr verdi ki, susdurun. Əsgərlərimizdən biri süngü ilə onun məsələsini həll elədi. Soldakının boğazı isə artıq komandirin əlində idi. Sağ götürdüyümüz həmin erməni heç bir maneə olmadan meşənin bələd olduğumuz çıxışları ilə Ömər aşırımındakı postlarımıza gətirib çıxardıq və hərbi hissəyə təhvil verdik. Bir an belə dayanmadan, 9-10 saat hərəkət elədik, komandir dedi ki, dayansa, yuxusuzluğa tab gətirə bilməyəcəyik”.

...Məhz Raquf Orucovdan nümunə götürərək sonradan hərbi peçəsini seçmiş Cavid Ağamalıyev deyir ki, bəlkə də başqa qoşun növündə xidmət etsəydim, komandirim bir başqası olsaydı, əsgərlikdən sonra hərbi sahəyə qayıtmayacaqdım. Üçillik hərbi xidmətini başa çatdırdıqdan sonra Cavid doğulub boya-başa çatdığı Neftçalaya qayıdıb, bir müddət özəl mühafizə təşkilatında işləyib, müddətsiz hərbi xidmətdə qalmaq üçün Müdafiə Nazirliyinə etdiyi müraciətin cavabını gözləyib. Heç demə valideynləri, xüsusən, atası onun hərbi xidmətə qayıtmasını istəməmiş və buna görə də nazirlikdən gələn müsbət cavabı bir müddət ondan gizlədib. Amma 2001-ci ildə Cavid orduda gizir kimi xidmətə qəbul edilməyə nail olub və

o vaxtdan da Silahlı Qüvvələrimizin ən yüksək döyüş hazırlığı olan xüsusi təyinatlı qüvvələrində xidmət edir.

Cavid deyir: “Mən peşəkar hərbi olmağıma görə Raquf Orucova minnətdaram. Sonralar birlikdə xidmət etməsəm də, onunla daim əlaqə saxlayır, bayramlarda, ad günlərində təbriklərimi çatdırırdım. Onun şəhid olması xəbərini ürək ağrısı ilə qarşıladım. Əlbəttə, müharibə şəraitində kəşfiyyatçının həyatı hər zaman təhlükədədir və Raquf da bunu yaxşı bilirdi. Bir hərbi kimi yalnız onu deyə bilərəm ki, Raquf Orucov və onun şəhid silahdaşları aprel döyüşlərində tarix yazdılar. Onların qəhrəmanlığı bizim üçün nümunədir”.

O, heç vaxt öz şücaətindən danışmazdı

“**O**NUN yerinə başqası olsaydı, yəqin ki, kəşfiyyatda qazandığı ad-sandan faydalanar, göstərdiyi xidmətlərin dəyərləndirilməsini, necə deyirlər, halal haqqını tələb edərdi. Amma Raquf Orucov heç vaxt gördüyü işləri, çəkdiyi əzab-əziyyətləri dilinə gətirməzdi, əksinə, hesab edirdi ki, bütün bunlar kəşfiyyatçı zabit kimi onun vəzifə borcudur. Yeganə iddiası, istəyi və arzusu işğal altındakı ərazilərimizin, doğma Ağdam torpağının tezliklə azad olunması idi. Mən bircə dəfə də keçirdiyi kəşfiyyat əməliyyatları barədə Raqufun fərhlə, sevinclə danışdığını görmədim”. Şəhid polkovnik-leytenant haqqında bu sözləri istifadə olan zabit Elxan Umud oğlu Qəhrəmanov deyir. O, əfsanəvi kəşfiyyatçı ilə, təxminən, beş il eyni hərbi hissədə xidmət edib. Bu müddətdə Raquf Orucovu həm peşəkar hərbi, həm də təvazökar və səmimi bir insan kimi yaxından tanıyıb.

E.Qəhrəmanov hələ şəxsi tanışlığından xeyli əvvəl Raquf haqqında, onun kəşfiyyatdakı uğurları barədə çox maraqlı söhbətlər eşitdiyini söyləyir: “Onun düşmən arxasında gördüyü işlər barədə əfsanələr dolaşırdı. Sanki tarixi bir şəxsiyyət idi. Gənc zabitlə, döyüşçülər Raquf Orucovu görməyi, onunla

qarşılaşmağı arzulayırdılar. Murovdağda, Kəlbəcər istiqamətində keçirdiyi əməliyyatlar ona şöhrət qazandırmışdı. Ümumiyyətlə, mən deyərdim ki, 1994-95-ci illərdən təqribən "aprel döyüşləri" nə qədər ordumuzun düşmən arxasında həyata keçirdiyi ən əhəmiyyətli, ən vacib kəşfiyyat əməliyyatları Raquf Orucovun adı ilə bağlıdır.

O, peşəkar kəşfiyyatçı kimi öz təcrübəsini, bilik və bacarığını əsgərlərə həvəslə öyrədir, tabeliyindəki şəxsi heyətlə yorulmadan işləyirdi. Raquf Orucov bizim hərbi hissəyə tabor komandiri vəzifəsinə gəlmişdi. 2011-ci ilin aprel-mart aylarında onu komandirin müavini və qərargah rəisi təyinat etdilər. Qeyd edirəm ki, belə təyinat hər zaman olmur. Adətən, bir hərbi hissədə tabor komandiri kimi xidmət edən hərbiçini sonradan başqa bir hərbi hissəyə göndərirlər. Lakin Raquf Orucov elə bizim öz briqadamızda yüksək vəzifəyə irəlilədi, sonra da qonşuluqda yerləşən briqadanın komandiri vəzifəsinə təyinat aldı. Həmin vaxt mən artıq ordudan tərxis olunmuşdum. Amma tez-tez telefonla əlaqə saxlayırdıq. O şəraitdə briqada komandiri olmaq çox çətin bir iş idi. Lakin Raquf Orucovun şəxsi heyətlə işləmək bacarığı, kəşfiyyatçı təcrübəsi onun bu işin də öhdəsindən layiqincə gəlməsinə kömək etdi.

Ümumiyyətlə, yaşına, biliyinə, təcrübəsinə, zabitə yaraşan qədd-qamətinə görə Raquf Orucov ən yüksək hərbi vəzifələrə layiq idi. Bizim hərbi hissəyə hansı görkəmdə, hansı formada, necə düz qədd-qamətdə gəlmişdisə, sonuncu günə-dək də mən onu elə gördüm. Heç vaxt artıq çəki almaz, özünü formada saxlayardı ...

Harada, hansı vəzifəni tutmasından asılı olmayaraq, diqqəti kəşfiyyat bölməsində idi. Bilirdi ki, briqadanın uğuru onun kəşfiyyat bölməsinin işinin keyfiyyətindən çox asılıdır. Bizim hərbi hissədə qərargah rəisi olsa da, bu bölməyə şəxsən özü məşğul olur, bölmədəki zabitələrlə fərdi qaydada söhbətlər, izahat işləri aparırdı...

E.Qəhrəmanov "aprel döyüşləri"nin məhz Raquf Orucov kimi peşəkar hərbiçilərin qəhrəmanlığı nəticəsində uğurla nəticələndiyi qənaətinə gəlir. İstefada olan zabitin də fikrincə, Azərbaycan Ordusunun həm silah-sursat təchizatı, həm texniki-taktiki hazırlıq, həm də mənəvi-psixoloji cəhətdən Ermənistan ordusundan qat-qat üstün olduğu bu döyüşlərdə bir daha öz təsdiqini tapdı.

Əsl döyüş zabiti

XAİN qonşularımızın Azərbaycan ərazilərini qəsb etmək istəyi və bu məqsədlə başladıkları müharibə xalqımızın dincliyini əlindən aldı. Dinc dövrün adamı olan on minlərlə soydaşımız mülki geyimini hərbi mundirinə dəyişərək, yeni yaradılan ordumuzun döyüşçüləri sırasına qoşuldu. Ali mühəndis təhsili almaq üçün oxuduğu ali məktəbin hərbi kafedrasında zabit hazırlığı kursu keçmiş Rasim Fərşidov da onlardan biri olub.

O zaman silahlı qüvvələrimizdə kəskin ehtiyac duyulan zabit kadrlarının əksəriyyəti məhz belə hazırlığı olan gənc vətənpərvərlərdən ibarət idi. Hazırda ehtiyatda olan kapitan, Qarabağ müharibəsi veteranı Rasim Fərşidovun döyüş yolu cəbhənin ən qaynar nöqtələrindən keçib və atəşkəs dövrünün ən çətin xidmət yerlərindən olan Murovdağda başa çatıb. Məhz burada tale onu həmin vaxt kiçik leytenant rütbəsində kəşfiyyat tağımının komandiri olan Raquf Orucovla qarşılaşdırıb.

“Çox gənc olmasına baxmayaraq, o, peşəkar zabit idi: həm döyüş təcrübəsi vardı, həm də yaxşı nəzəri hazırlığı... Mən hərbi hissənin kəşfiyyat xidmətinin rəisi vəzifəsinin icrasına başlayanda Raqufun kiçik leytenant rütbəsində olduğunu görüb, sözün düzü, təəccübləndim. Çünki artıq onun düşmən arxasına keçərək çox uğurlu kəşfiyyat əməliyyatı həyata keçirdiyindən, hərbiçilər arasında qəhrəman kimi

tanındığından xəbərdar idim,” – deyər Rasim müəllim Murovdağdakı xidmət dövrünü və şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovla orada bünövrəsi qoyulan dostluğunun qısa tarixçəsini xatırlayır.

Təcrübəli kəşfiyyat rəisi kimi o, tabeliyində olan gənc tağım komandirinin qısa müddətdə həm rütbə, həm də vəsifəcə irəliyə çəkilməsinə öz imkanı daxilində yardımçı olub. “Raquf nə qədər cəsur və döyüşkən idisə, bir o qədər də təvazökar idi. Rütbə artımının gecikdirilməsindən narahatlıq keçirmir, təmkinlə öz işini görür, Vətənə təmənnasız xidmət edirdi,” – deyir R.Fərşidov. Onun təqdimatı ilə leytenant rütbəsi alan və bölük komandiri təyin edilən Raquf Orucov hərbi hissənin kəşfiyyatçılarını öz döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıq səviyyələrinə görə nəinki briqadada, həm də hərbi birləşmədə və ümumən ordu səviyyəsində birincilər sırasına çıxarıb.

Raqufla 6 il birgə xidmət etmiş R.Fərşidovun dediyinə görə, həmin müddətdə igid kəşfiyyatçı, ən azı, 18-20 dəfə düşmən arxasına keçib, orada təxribatlar törədib, düşmənin texnikasına və canlı qüvvəsinə kəsərli zərbələr vurub. Rasim müəllim xatırlayır ki, 1990-cı illərin axırlarına təsadüf edən həmin vaxtlarda orduda peşəkar kadrlar az olduğundan hərbi hissənin kəşfiyyat bölüyündə yeganə zabit Raquf Orucov idi: “Şəxsi heyətdə onun necə böyük nüfuza sahib olduğunu görmək kəşfiyyat xidmətinin rəisi kimi mənə çox xoş idi. Raquf bu hörməti, sevgini öz şəxsi keyfiyyətlərinə, əsgərlərə göstərdiyi daimi diqqət və qayğıya görə qazanmışdı. O zaman maddi təchizat indiki kimi deyildi və bəzən əsgərin adi məişət ləvazimatına ehtiyacını vaxtında ödəmək mümkün olmurdu.

Raquf çalışırdı ki, əsgərləri bu çatışmazlığı hiss eləməsinlər. Bəzən öz maaşının bir hissəsini bu məqsəd üçün xərcləyirdi. Hər zaman öz əsgərləri ilə birlikdə olar, təlimlərdə xüsusi tələbkarlıq göstərirdi. Bölkədə nizam-ntizam ən yüksək səviyyədə idi. Şəxsi heyətdəki sağlam ab-hava komandanlığın bütün döyüş tapşırıqlarını vaxtında və layiqincə yerinə yetirməyə imkan verirdi. Hamı bilir ki, atəşkəs rejimi olsa da, kəşfiyyatçılar üçün müharibə bitməyib. Məhz buna görə də biz Raqufla müntəzəm olaraq kəşfiyyat əməliyyatları planlaşdırır və həyata keçirirdik. Etiraf edirəm ki, mən xidmət rəisi olsam da, həmin əməliyyatların bütün ağırlığını o öz üzərinə götürür və cəsarətlə öndə gedərək, əsgərləri də arxasınca aparır, nəinki kəşfiyyat tapşırığını uğurla yerinə yetirir, həm də bu zaman tabeliyindəkilərin sağ-salamat geri qayıtmasını təmin edirdi”.

Raquf Orucovun Kəlbəcər rayonu ərazisində düşmənin arxasına keçərək apardığı kəşfiyyat əməliyyatları haqqında bir sıra versiyalar var. Əfsanəvi kəşfiyyatçının Murovdagdakı qəhrəmanlıqları haqqında onun keçmiş rəisi kimi R.Fərşidovun xatirələri isə daha maraqlıdır. Həmin əməliyyatların bir çoxunun planlaşdırılmasında və gerçəkləşdirilməsində şəxsən iştirak etmiş veteran zabıt deyir: “1998-ci il idi. Kəlbəcərin Yanşaq kəndi istiqamətində kəşfiyyat məlumatlarının toplanması, videoçəkiliş aparılması barədə əmr almışdıq. Əmri yerinə yetirmək üçün iki kəşfiyyat qrupu formalaşdırdıq. Onlardan birinə Raqufu, digərinə isə tağım komandirini başçı təyin etdik. Hazırlaşb yola çıxdıq. Axşama yaxın təmas xəttindəki ən son posta çatanda tağım komandiri qəflətən öskür-

məyə başladı. Planımız belə idi ki, səhərə yaxın təmas xəttini o tərəfə keçməliyik. Amma tağım komandirinin gecə səhərə qədər öskürməsi planımızı pozurdu. Raqufla məsləhətləşdik və qərara aldığımız ki, əməliyyatı onun komandiri olduğu qrup təbaşına həyata keçirsin.

Raquf videokameranı götürərək, 6 nəfərdən ibarət qrupu ilə yola düşdü. Onlar Ömər aşırımından Yanşığa qədər böyük bir məsafə qət etməli idilər. Lazım olan məntəqəyə çatanda Raquf əlaqə saxlayıb apardıqları müşahidələr barədə məlumat verirdi. Bildirdi ki, erməni əsgərləri səhər düzülüşünə dayanıblar, onları çəkirəm. Bir qədər sonra, təxminən səhər saat 8 radələrində yenidən əlaqə saxladığımız, dedik ki, düşmənin məni görür, nə etməli olduğumu bilmirəm. Çünki bir tərəf açıqlıqdır, yerimi dəyişsəm təhlükə bir qədər də artacaq. Soruşdum ki, qərarın nədir? Dedi ki, qərar qəbul edirəm ki, geri qayıdaq. Dedim, geri qayıdın, Allah eləməmiş, bir hadisə baş versə, mənə xəbər elə ki, buradan sizə dəstək verə bilək. Səhər saat 10-da onunla belə bir qərar qəbul etdik.

Axşam saat təxminən 7 radələri idi, məlum oldu ki, Raqufgil gəlib düşmənin arxasında aşağıda mövqe tutublar, amma yuxarıda ermənilərin postu yerləşdiyindən hərəkət edə bilmirdilər. Qrupun bütün heyəti erməni postundan aşağıda dərənin içində qaldı. Biz də dərəyə endik ki, onlara kömək edək, çünki yükləri vardı deyə, yuxarı qalxmaq çətin idi. Bu ərazi elə bir yer idi ki, yalnız kəndirlər vasitəsilə dərənin dibindən yuxarı qalxmaq olardı. Bu çətinliklərə baxmayaraq, biz o əməliyyatı da uğurla başa vurduq. Raqufgil qayıdıb gələndə briqadada hamı sevinc içərisində idi. Axı, igid kəş-

fiyyatçılarımız salamat qayıtmış, lazım olan məlumatları da toplayıb gətirmişdilər”.

...Rasim Fərşidovla Raquf Orucov arasında birgə xidmət dövründə başlanmış səmimi yoldaşlıq və həmkarlıq münasibətləri sonralar möhkəm dostluğa çevrilib. Rasim müəllim ordudan tərxis edilərkən öz yerinə - hərbi hissənin kəşfiyyat rəisi vəzifəsinə Raqufun namizədliyini verib və komandanlıq da onun təqdimatına etimad göstərüb.

“Raqufla ailəvi dostluğumuz davam edirdi. Tez-tez zəngləşirdik, imkan olanda görüşürdük. Onun hərbi ximətdəki uğurlarına həmişə sevinmişəm. Briqada komandiri təyin edilərkən Ağdama gedib onu təbrik etdim. Dedi ki, indi kəndimizin lap yaxınlığındayam, inşallah, o əraziləri düşməndən azad edəcəyik,” – deyən R.Fərşidov dostunun “aprel döyüşləri”ndə şəhid olması xəbərini dərin kədər hissi ilə qarşıladığını, lakin həmin döyüşlərdə Azərbaycan Ordusunun qələbəindən və Raqufun da bu qələbənin əldə edilməsindəki rəşadətli xidmətindən qürur duyduğunu bildirir.

Ailə başçısını itirdiyi andan Orucovlar ailəsinin yanında olan, onlara təskinlik verən və əfsanəvi kəşfiyyatçının igidlikləri barədə məlumatların ictimaiyyətə çatdırılmasında ən fəal rol oynayan Rasim Fərşidov qəhrəman zabitin xidmətlərinin yüksək dövlət təltifinə layiq görülməsini arzu edir.

Rasim Fərşidov deyir: “Bu gün Azərbaycan özü hərbi-texniki təchizatına, döyüş qabiliyyətinə və mənəvi-psixoloji səviyyəsinə görə regionda ən güclü orduya malikdir. Belə bir ordunun varlığı xalqımızın yeganə ağır problemi olan Qarabağ münaqişəsinin də tezliklə həll ediləcəyinə, ücrəngli

bayrağımızın Şuşada, Xankəndidə və müvəqqəti işğal altında olan digər yaşayış məntəqələrimizdə dalğalanacağına bizdə dərin ümid və inam yaradır. 2016-cı ilin aprel ayının əvvəllərində ordumuzun qəhrəman əsgər, gizir və zabitlərinin cəbhəyəni ərazilərdə Ermənistanın işğalçı qüvvələrinin təxribatının qarşısını almaq məqsədilə həyata keçirdikləri uğurlu döyüş əməliyyatı, bir sıra strateji yüksəkliklərin və ərazilərin düşməndən azad edilməsi Azərbaycanın hərbi gücünü bir daha bütün dünyaya göstərdi. Ordumuzun əldə etdiyi bu qələbə qarşıda bizi gözləyən daha böyük və möhtəşəm zəfərlərin növbəti müjdəçisi oldu, xalqımıza qürur hissi bəxş etdi, gənclərimizin vətənpərvərlik duyğusunu çoxdurdy, milli birliyimizi daha da möhkəmləndirdi. Bu döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan, hərbi xidmət və vətəndaşlıq vəzifəsini şərəflə yerinə yetirərək torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canını qurban verən Vətən oğullarının xatirəsi qəlbimizdə və yaddaşımızda daim yaşayacaq, onların hünər və qəhrəmanlığı Azərbaycanın gənc nəsilləri üçün hər zaman örnək olacaqdır”.

Ordumuzun ehtiyatda olan veteran zabiti R.Fərşidov hərbi peşəkarlığına və vətənpərvərliyinə, döyüşçü ruhuna və şəxsi şücaətinə dərinədən bələd olduğu əfsanəvi kəşfiyyatçı Raquf Orucovun adının Azərbaycanın hərbi tarixinə əsl qəhrəman kimi həkk ediləcəyinə əmindir.

Raqufun kəşfiyyat məlumatları çox qiymətli idi

İSTEFADA olan polkovnik Çingiz Şəfiyev ordumuzun tanınmış zabitlərindəndir. Hərbi təhsilini Uzaq Sibirdə alıb, sovet qoşunlarında xidmət keçib, ancaq Qarabağ müharibəsi başlayandan Vətənə qayıdıb, müstəqil Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrinin tərkibinə qatılıb. Ordumuzda müxtəlif yüksək vəzifələr tutub, hərbi birləşmə komandiri olub. O, şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucova xalqın göstərdiyi ehtiramı öz zabit xarakterinə uyğun şəkildə qısa və konkret ifadə edir: “Layiq olduğu münasibətdir. Göstərdiyi rəşadətə, qəhrəmanlığa layiq...”.

Vaxtilə komandiri olduğu qəhrəman kəşfiyyatçı haqqında xatirələrini özünəməxsus təmkinlə bölüşür: “Mən digər hərbi hissədə qərargah rəisi idim, 2001-ci ildə onun xidmət etdiyi hərbi hissəyə komandir təyin olundum. Hərbi hissənin kəşfiyyat rəisi Rasim Fərşidov idi, rəhmətlik Raquf da kəşfiyyat bölüyünün komandiri idi. Hərbi hissə Azərbaycanın ən sərt coğrafi və iqlim şəraiti olan ərazisində yerləşirdi... Sonralar mən korpus komandiri oldum və digər hərbi hissələrimizin də yerləşdiyi həmin əraziləri qarış-qarış gəzdim. Açığını deyim ki, mənə qədər həmin hərbi hissədə çox yaxşı işlər görülmüşdü, qarşıya qoyulan xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün yaxşı şərait yaradılmışdı. Təcrübəli zabit Mahir İbrahimov

hərbi hissənin komandiri olmuşdu. Mənim zənnimcə, o, orada çox yaxşı işləmişdi, bişmiş, püxtələşmiş bir kollektiv formalaşdırmışdı. Hər kəs öz işini bilirdi, xüsusən də kəşfiyyatçılar.

Ön xətdə döyüş tapşırığı olan briqada kimi kəşfiyyat bizim üçün çox əhəmiyyətli idi. Vəzifəni qəbul edərkən birinci məşğul olduğum, yoxladığım məsələ də bu oldu. Kəşfiyyat xidmətinin rəisi Rasim Fərşidovun və bölük komandiri Raquf Orucovun xidmətləri nəticəsində həm bizim kəşfiyyat bölüyümüz yüksək səviyyədə idi, həm də ümumilikdə ön xətdə kəşfiyyat-müşahidə işi yaxşı qurulmuşdu. Gənc olmasına baxmayaraq, Raquf kəşfiyyat işini əla mənimsəmişdi.

R.Fərşidov ordudan tərxis edilmək fikrinə düşəndə soruşdum ki, yerinə kimi tövsiyə edə bilərsən? Onda Raquf, deyəsən, baş leytenant idi, ya da kapitan. Amma fərqi yoxdu, bölüyün başqa tapşırıqları var, briqadanın kəşfiyyat rəisi olmaq isə daha böyük məsuliyyətdir. Briqadanın kəşfiyyat rəisi briqada komandirinin qarşısında düşmənin niyyətlərini açıqlamalıdır. O bizə hansı niyyətlə, hansı qüvvə və ardıcılıqla, hardan, nə vaxt hücum edə bilər? Apardığı müşahidələr, təhlillər əsasında bu suala cavab verə bilməlidir. Mən Fərşidovdan soruşdum ki, mən bölük komandiri kimi onu yoxladım, hazırlıqlarına baxdım. Raquf mənə çox cavan görünürdü, hətta yaşını da soruşmadım. Fərşidova dedim, cavan uşaqdı, sən bunu öz yerinə tövsiyə edirsən. Dedi, yox, siz onunla kəşfiyyat bölüyünün komandiri kimi maraqlanmısınız, qarşıdan gələn təlimdə ona tapşırıq verərsiniz ki, briqadanın kəşfiyyat rəisinin vəzifələrini yerinə yetirsin və

yoxlayarsınız. Mən həqiqətən də Raqufu onda yoxladım... Gördüm ki, Fərşidov onu yaxşı hazırlayıb, yəni problem yoxdu, mənə də bir balaca onu püxtələşdirmək qalacaq. Əmin oldum ki, oturuşmuş, hazırlıqlı bir zabıtdır və tapşırılan vəzifənin öhdəsindən gələ bilər. Uzağı, işin gedişində də nələrisə oxumalı, öyrənməli, mənə məruzə eləməli olacaq. Öz təklifimi yuxarı komandanlığa da çatdırdım. Korpusun, birləşmənin kəşfiyyatından da gəlib yoxlamışdılar, onun işindən xəbərdar idilər. Uğurlu əməliyyatları olmuşdu, təltifi də var idi.

Düşmənin arxasında keçirdiyi bir əməliyyat xüsusilə çox əhəmiyyətli idi. Çünki cəhbə xəttindən kilometrərlə uzaq əraziyə gedib çıxmışdı. Deyə bilərəm ki, düşmənin ehtiyatlarının yerlərinin nəinki xəritəsini tərtib etmişdi, üstəlik, videosunu da çəkib götürmüşdü. Məsələn, düşmənin artilleriyasının əsas və ehtiyat yerlərini müəyyənləşdirmişdi. Düşmənin ehtimal olunan hücum əməliyyatı üçün nə kimi tədbirləri var, yaxud biz hücum etsək, hansı tədbirləri görə bilərik?.. Bu suallara cavab verə biləcək kəşfiyyat məlumatları götürülmüşdü. Əməliyyatın daha bir əhəmiyyətli cəhətini isə mən Raqufla söhbət zamanı aşkarladım. Əlbəttə, o qarşıya qoyulan tapşırığı yüksək səviyyədə yerinə yetirmişdi, ancaq söhbət zamanı mənim verdiyim suallara cavabları onun düşmənin arxasındakı ərazidə əvvəlcədən aldığı tapşırıq çərçivəsindən kənara çıxan müşahidələrinin də olduğunu göstərdi. Hərbi qanunlara görə, dağlıq ərazidəki döyüş və müdafiə taktikasının düzəngah ərazilərdəkindən çox fərqli xüsusiyyətləri var. Klassik düzəngah taktikasına görə, əgər biz müdafiədə dayanmışıqsa, əsas qüvvələri düşmənin ehtimal edilən hücumu istiqamətində

cəmləşdiririk ki, onun qarşısını ala bilək. Amma dağlarda belə deyil. Məsələn, əgər sən əsas qüvvələri mərkəzdə cəmləşdirmisənsə, düşmənin də sağ və ya sol cinahdan hücumla keçirsə, bu zaman qüvvələrin yerini dəyişməkdə çətinlik çəkirsən. Dağlarda əsas zərbə istiqamətini təyin eləmək, bütün səyləri oraya yönəltmək çox çətinidir. Bunun üçün əlavə taktika və məlumatlar tələb olunur.

Əlavə məlumatlardan biri də odur ki, düşmənin tərəfdəki ərazinin coğrafi relyefi necədir? Oradan bizim üstümüzlə hansı qüvvələri keçirib gələ bilərlər? Piyadaların gəlməsi çətin deyil, ancaq arxasınca ağır və zirehli texnika gəlməlidir, döyüş sürsəti gətirilməlidir, arxa təchizatı təmin edilməlidir. Buna görə də bilmək lazımdır ki, o ərazidə hansı dərəcəli yollar var və dağ aşırımlarında nə qədər keçid var və onların keçiricilik qabiliyyəti nə qədərdir. Hərbi məktəbdə, akademiya təhsil alarkən bu məsələləri öyrənmişdim, müəyyən hesablamalar aparmışdım, təlimlərdə tətbiq eləmişdim...

İkinci Dünya müharibəsi zamanı, məsələn, Qafqaz dağlarında müdafiənin təşkili barədə tanınmış sərkərdələrin xatirələrini oxumuşdum. Buna görə də həmin məsələlərlə bağlı Raqufa suallarım oldu. O, çox maraqlı məlumatlar verdi. Hətta soruşdum ki, bunlar barədə komandanlığa məruzə etmişəmmi? Kəşfiyyat tapşırığında nəzərdə tutulmadığı və ondan soruşulmadığı üçün bu barədə heç kimə heç nə demədiyini bildirdi... Mən həmin məlumatları yuxarı komandanlığa – korpus komandiri rəhmətlik general Fikrət Məmmədova məruzə etdim. Ümumiyyətlə, həmin yerlərin coğrafi şəraitinə görə düşmənin daha üstün mövqedə olması... Bunu hamı üçün açıq

olan topoqrafik xəritələrdə aydın görmək mümkündür. Belə ki, sovet hökuməti dövründə Qazaxdan üzübəri Kiçik Qafqaz sıra dağlarında Azərbaycan və Ermənistanın sərhədləri müəyyənləşdirilərkən yüksəkliklərin əksəriyyəti mənfur qonşularımıza verilən ərazilərə düşüb. Sanki Ermənistanın Azərbaycana qarşı müharibə aparmasına elə o vaxtdan hazırlıq görülmüş...

Ermənistan ərazisində Göyçə gölü, Zod aşırımı tərəfdən Murovdağ silsiləsinə doğru coğrafi relyef elədir ki, çox yerlər torpaq qatından və yamaclardan ibarətdir. Yəni düşmənin dağlarda yerləşən postlarına yüngül minik maşını ilə də qalxmaq mümkündür.

Biz tərəfdə isə dağlara doğru ərazi əsasən sərt yoxuş və qayalıqlar, sıldırımlar və çınqıllıqlarla əhatə olunub. Belə şəraitdə cəbhə xəttinə gedən və cəbhəboyu yollarımızda müəyyən çətinliklərlə üzləşməli olurduq. Mən Raqufdan Ermənistan tərəfdə yolların vəziyyətini soruşdum. Dedi ki, düşmən tərəfdəki əraziyə sanki yollardan naxış vurulub. Bütün istiqamətlərə, ən yüksək yerlərə getmək üçün yollar var. Hətta adi maşınların da rahatlıqla o yollarla hərəkətdə olduğunu müşahidə elədim. Bizdə isə düşmənlə təmas xəttindəki postlara həmin vaxtlar hər şey on kilometrə məsafədən piyada daşınırdı.

Raqufun müşahidələri bizdə düşmənin manevr imkanları, döyüş və məişət təminatı haqqında daha geniş təsəvvür yaratdı. Bu məlumatları əsas götürərək, komandanlıq müdafiə xəttinin möhkəmləndirilməsi üçün əlavə zəruri tədbirlər gördü.

Mən korpus komandiri vəzifəsində xidmət edərkən də bu sahədə müəyyən işlər görülməsinə nail oldum.

...Raquf briqadanın kəşfiyyat xidmətinin rəisi, eyni zamanda qərargah rəisinin müavini təyin edildi və bu, kifayət qədər məsul, mühüm vəzifənin öhdəsindən bacarıqla gəldi. Onunla bağlı təltifə təqdimat məsələsi də yadımdadı. Bölük komandiri kimi Raqufun da adını briqadadan yuxarı komandanlığa göndərilən növbəti təltif siyahısına yazmışdıq. Lakin korpusdan dedilər ki, əvəllər təltifi olub, başqa namizəd verin. O zaman dedim ki, əgər bir komandir kimi məndən xidmətdə fəqlənən zabitləri təltifə təqdim etməyi istəyirsinizsə, Raquf öz xidməti nailiyyətlərinə görə onların ən öndə olanıdır.

Raqufla cəmi bir il birlikdə xidmət etmişik. Sonra o, korpusda yüksək vəzifəyə – kəşfiyyat taborunun qərargah rəisi vəzifəsinə təyin olundu. Həmin hərbi hissədə nizam-intizamı möhkəmləndirmək lazım idi. Sözü açığı, Raqufun briqadadan getməsinə istəmirdim, hələ təzə başlamışdıq işlərimizi sahmana salmağa. Mənim korpusun kəşfiyyat taborundakı çətinliklər barədə dediklərimə könülsüz qulaq asdığını gördüm.

Aramızda təkcə komandir-zabit deyil, həm də səmimi yoldaşlıq münasibəti olduğundan ona həmişə adı ilə müraciət edirdim. Bu dəfə də eyni səmimiyyətlə soruşdum: “Raquf, sən özün o vəzifəyə getmək istəyirsənmi?” Dedi: “Bəli, komandir, Sizdən gizlətməyəcəyəm, istəyirəm”. Hər halda mən onun özünə görə narahat idim ki, bəlkə məcburi göndərilər. Buna görə də öz razılığını görüb, xeyir-dua verdim. O da məndən halallıq istədi... Dedim ki, sən öz xidmətinlə, zəhmətinlə ha-

İallıq qazanmısan, sənə yeni vəzifəndə də uğurlar arzulayıram! Həmin vəzifədə də yaxşı xidmət göstərdi.

Mən korpus komandirinin müavini işləyərkən isə Raquf artıq başqa bir korpusa göndərilmişdi. Onun haqqında daim xoş sözlər eşidirdim. Həm komandirlik bacarığı, lider xüsusiyyətləri, həm də insanlıq keyfiyyətləri haqqında... O, əsl zabıt kimi tabeliyində olanlara bəzən sərtlik də göstərirdi, amma xarakterindəki yüksək insanpərvərliyi hər zaman göz önündə idi. Səhvini düzəldənə səmimiyyətini əsirgəmirdi. Peşəkarlıq cəhətdən də tərifəlayiq zabıt idi. Nə qədər savadlı zabıt olur-olsun, əgər dikbaşlıq edirsə, mən hər şeyi bilirəm deyirsə, o qədər də özünü gözdən salır. Raquf daim öz üzərində çalışırdı, oxuyurdu, biliyini artırırdı. Çox böyük həvəslə nəinki kəşfiyyata dair, həm də digər hərbi-taktiki mövzulara aid kitablar oxuyurdu. Tez-tez maraqlı söhbətlərimiz olurdu. Allah-təala ona liderlik istedadı vermişdi. Liderliyinin ən üstün tərəfi peşəkarlığı və ədalətliyi idi”.

Həmin briqadanın hərbi hissələrindən birində 2006-2007-ci illərdə xidmət etmiş, əslən Ağdamın Mərzili kəndindən olan Vüsal Əhəd oğlu Abdullayevin də Raquf Orucov haqqında maraqlı xatirəsi var.

Qəhrəman zabitin peşəkarlıq və ədalətlik xüsusiyyətlərini səciyyələndirən bu kiçik əhvalatı keçmiş əsgər onun anım mərasimində danışib: “Həmin vaxt mən Daşkəsən rayonunun Xoşbulaq kəndində yerləşən hərbi hissədə zenit-

artilleriya batareyasında bir neçə ay idi ki, qulluq edirdim. Hissəmizin bölükləri dağlıq ərazinin müxtəlif yerlərində xidmət aparırdılar.

Bir gün bütün bölükləri hərbi hissənin düzülüş meydançasına yığdılar. Hərbi nizam-intizama uyğun düzülüşdük. Komandirlərimiz nəinki biz əsgərlərin geyim formasının tələb olunan qaydada olmasına diqqət yetirir, həm də öz üstbaşını sahmana salırdılar. Hamıya elan elədilər ki, briqadadan kəşfiyyat rəisi Raquf Orucov yoxlamaya gəlir, özü də nizam-intizama çox diqqət yetirən tələbkar bir zabıtdır. Şəxsi heyətin həyəcanla onu gözlədiyi bir vaxtda hissənin əsas giriş qapısında bir “UAZ” göründü. Hamı özünü yığışdırdı, bütün zabıtlar, gizirlər, əsgərlər “farağat” duruşu aldılar. Lakin biz maşından mayor Raquf Orucovun necə düşdüyünü görmədik. Heç bilmədik düzülüşün qarşısına haradan, necə gəldi. Yadımda qalan məqam odur ki, əsgərlərin gözünün içinə baxmaqla hər birinin nizam-intizama necə əməl etdiyini, məsələn, kiminsə gödəkçəsinin altında mobil telefon gizlətdiyini asanlıqla müəyyənləşdirməsi bizi çox təəccübləndirdi. Qısa müddətdə yoxlamayı başa çatdırdı, zabıtlərə göstərişlər verdi. Xatırlayıram ki, heç kimi sərt şəkildə cəzalandırmadı, sadəcə, aşkar etdiyi nöqsanların aradan qaldırılmasını özünəməxsus səmimiyyətlə şəxsi heyətdən tələb etdi”.

Zabit və vətəndaş fədakarlığı

ŞƏHİD Raquf Orucov briqada komandiri vəzi-
fəsində işləyərkən onun döyüş hazırlığı üzrə
müavini olmuş polkovnik-leytenant Elçin Əhəd oğlu
Səlimov iki ilə yaxındır ki, ehtiyata buraxılıb. Bakı
Ali Hərbi Ümumqoşun Komandirləri Məktəbinin
məzunudur. Raqufla da ilk dəfə burada tanış olub.
Elçin doğulub boya-başa çatdığı Füzuli rayonunun
Qaraxanbəyli kəndində 1993-cü ildə orta məktəbi
bitirib və ali hərbi təhsil almağa yollanıb.

E.Səlimov həmin dövrü xatırlayaraq deyir: “Biz – orta
məktəbdən gələn hərbi təhsilə və xidmət rejiminə uyğun-
laşmağa çətinlik çəkirdik. Raquf məndən dörd yaş böyük idi,
həm də xidmət və döyüş təcrübəsi vardı. Məktəb rəhbərliyi
bunu nəzərə alaraq onu əvvəlcə manqa, sonra tağım komandiri
təyin etdi, bir müddət isə bölüyün baş çavuşu vəzifəsini yerini
yetirdi.

Yaxşı yadımdadır ki, dərəcə başladığımız ilk günlərdə
bəzilərimiz üzləşdiyimiz çətinliklərə tab gətirə bilməyəcə-
yimizi düşünür və hətta məktəbi tərk etməyə hazırlaşırıdık.
Raquf belə fikrə düşənlərlə söhbət edir, onları inandırır ki,
qısa müddətdə hər bir çətinliyin öhdəsindən gəlmək
mümkündür, şərəfli hərbi peşəsinə yiyələnmək, zabit kimi
yetişmək, düşməne qarşı mübarizədə fəal iştirak etmək bizim

borcumuzdur. O vaxt Azərbaycanda nizami ordu qurulurdu və
bütün qoşun növlərində gənc və hazırlıqlı zabitlərə ehtiyac
vardı. Məhz bu səbəbdən Raquf kimi təcrübəli müdavimlər
iki illik təhsil-təlimdən sonra imtahan verib zabit rütbəsi alır
və orduda xidmət etməyə göndərilirdi. Onu qeyd edim ki,
Raquf kəşfiyyatçı ixtisası üzrə təhsil almışdı, mənim kimi orta
məktəbdən birbaşa hərbi məktəbə gələnlər üçün isə dördillik
təhsil müddəti müəyyənləşdirilmişdi...”

Naxçıvanda başlayan hərbi xidmət karyerası ölkəmizin
müxtəlif bölgələrində yerləşən ordu birliklərindən keçən zabit
E.Səlimov 2012-ci ilin yanvarında yenidən Raquf Orucovla
rastlaşır. Həmin vaxt o özü də polkovnik-leytenant rütbəsində
tabor komandiri idi, hərbi rəhbərliyin əmri ilə yeni vəzifəyə -
briqada komandirinin birinci müavini vəzifəsinə təyinat
almışdı. “Yeni təyinat aldığım briqadanın komandiri kimi
Raquf Orucov məni mehribanlıqla, səmimiyyətlə qarşıladı və
birgə xidmət edəcəyimizdən çox məmnun olduğunu bildirdi.
İlk növbədə, qarşımızda duran vəzifələr, onları necə yerinə ye-
tirəcəyimiz, diqqətimizi hansı məsələlərə yönəldəcəyimiz
barədə mənə geniş məlumat verdi, xidməti ərazinin bütün in-
cəliklərini mənə izah etdi, aydınlaşdırdı,” – deyən E.Səlimov
şəxsi həyatın döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığı səviyyəsinin
yüksəldilməsində komandirin zəngin döyüş və kəşfiyyat
təcrübəsinin mühüm rol oynadığını vurğuladı.

Raquf Orucovla birlikdə xidmət etdiyi dövrün ən unudul-
maz məqamlarından danışarkən E.Səlimov düşmənlə üzbəüz
ərazidə hündür torpaq səddin çəkilməsi zamanı onun
göstərdiyi cəsurluq və mərdlikdən xüsusi ehtiramla danışdı:

“Bu işlər hərbi rəhbərliyin göstərişinə əsasən gecə saatlarında traktorla yerinə yetirilirdi. Çox təhlükəli və riskli bir iş idi, qarşı tərəfdən düşmən hər an atəş açə bilərdi. Raquf müəllim özünün şəxsən tanıdığı, cəsarətinə bələd olduğu yerli sakinlərdən birini – traktorçu Əsəd Vəliyevi bu işlərə cəlb etmişdi. Amma traktor işləməyə başlayan kimi özü də keçib kabinədə əyləşirdi, özü də kabinənin düşmən səmtinə düşən hissəsində... Yəni öz qorxmazlığı ilə traktorçuya həyan olur, istənilən təhlükəli vəziyyətdə onu hətta öz həyatı bahasına qoruyacağına əminlik yaradırdı. Nəinki hansısa əsgərin, heç zabitlərin və hətta briqada komandirinin birinci müavini kimi mənim də kabinədə onu əvəz etməyimizə razı olmurdu”.

Torpaq səddin çəkilməsinin əhəmiyyətini E.Səlimov belə dəyərləndirdi: “Bu səddin çəkilməsi nəticəsində həm ərazilərimizin düşmən tərəfindən müşahidə olunması imkanları məhdudlaşdırılır, həm ön xətdə xidmət edən hərbiçilərə ərzaq və silah-sursat daşınması asanlaşdırılır, həm də kənd təsərrüfatı işləri aparmaq üçün dinc əhəlinin ixtiyarına əlavə torpaq sahələri verilirdi”.

Ehtiyatda olan zabit xatırlayır ki, hər gecə 50 metrə yaxın sədd çəkilirdi və Raquf Orucov traktorçunun zəhmət haqqının dərhal ödənilməsinə təmin edirdi.

E.Səlimov xidmət etdiyi bütün hərbi hissələrdə Raquf Orucovun cəsurluğu və igidliyi haqqında, kəşfiyyətçi kimi gördüyü işlər barədə daim xoş sözlər eşitdiyini, birlikdə işlədikləri dövrdə isə onu həm tələbkar komandir, həm də səmimi insan kimi yaxından tanıdığını dedi. “Mən ailə vəziyyətimlə əlaqədar ordudan tərxis olundum, o isə digər hərbi

hissədə xidmətini davam etdirirdi və buna baxmayaraq, biz tez-yez telefonla danışır, bir-birimizdən hal-əhval tuturduq. Son danışığımız Novruz bayramı günlərində oldu. Söhbət zamanı mən səhhətimdə yaranmış problemə görə cərrahiyyə əməliyyatına gedəcəyimi, buna görə onunla halallaşmaq istədiyimi bildirdim. Mənə təskinlik verdi və hətta bir neçə saatdan sonra Bakıya gəlib çatacağını, görüşməyimizin mümkün olacağını söylədi. Lakin bir azdan zəng edib işlə əlaqədar gələ bilməyəcəyini dedi. Təbii ki, mən də əlavə suallar verməyə ehtiyac görmədim. Şəhid olması xəbərini isə xəstəxanada eşitdim...” – deyən E.Səlimov Raquf Orucovun və silahdaşlarının “aprel döyüşləri”ndə qazandığı zəfərdən bir zabit kimi qürur hissi keçirsə də, qəhrəman komandirinin ölümündən çox kədərləndiyini vurğuladı.

Şəhid polkovnik-leytenantla birlikdə xidmət etmiş hər bir hərbiçi kimi E.Səlimov da onun yaşadığı ömrün, Vətən naminə göstərdiyi fədakarlıqların gənclərimiz üçün daim örnək olacağına əmindir.

Polkovnik-leytenant Çingiz Sahib oğlu Mehdiyev əslən Sabirabad rayonunun Qaratəpə kəndindəndir. Ukraynada Donetsk Hərbi Siyasi Məktəbində təhsil alıb. Zabıt kimi hərbi xidmətə 1995-ci ildən Azərbaycan Ordusunun Beyləqan bölgəsindəki bölmələrinin birində başlayıb. Raquf Orucovla isə 2012-ci ilin aprel ayında birgə iş şəraitində tanış olub. Onun komandir olduğu briqadada şəxsi heyət üzrə müavini vəzifəsində çalışıb.

Ç.Mehdiyev deyir: “İlk gündən aramızda səmimi münasibət yarandı. Onunla xidmət etmək mənim üçün bir örnək idi. Hərbi işin həm nəzəriyyəsini yaxşı bilirdi, həm ixtisasına mükəmməl yiyələnmişdi, həm də döyüş təcrübəsi vardı. Onun komandir olduğu dövrdə hərbi hissədə şəxsi heyətin həm döyüş hazırlığında, həm məişət şəraitində, həm də digər məsələlərdə böyük irəliləyişlər oldu. Hərbi hissə təmas xəttinə yaxın ərazidə yerləşirdi və Raqufu da düşündürən əsas məsələ o idi ki, biz torpqlarımızı öz qüvvəmizlə işğaldan azad etməliyik.

Tabeliyində olanlara daim diqqət göstərirdi. Təkcə komandir kimi deyil, həm də şəxsiyyət kimi böyük hörmət qazanmışdı. Çünki əsgər və zabitlərdən nümunəvi xidmət tələb etməklə yanaşı, onların qayğısına da qalırdı. Şəxsi heyəti komandanlığın verdiyi tapşırıqların yüksək səviyyədə yerinə yetirilməsinə səfərbər edirdi. Tələbkar, eyni zamanda, tabeliyində olanlara mehriban münasibət göstərən bir zabit kimi tanıyısam onu...

Ön xətdə xidmət edən hərbi qulluqçuların mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksək səviyyədə olması üçün bütün zəruri tədbirləri görürdük. Raquf müəllim təmas xəttində, postda dayanan əsgərlərin mənəvi-psixoloji vəziyyətinə müsbət təsir edən amillərə xüsusi əhəmiyyət verirdi. Həmişə deyirdi ki, düşmənlə üzbəüz dayanan əsgərin nə düşündüyünü, hansı əhval-ruhiyyə ilə posta çıxdığını, hansı iradə sahibi olduğunu komandir yaxşı bilməlidir. Məhz buna görə də əsgərlərlə sıx ünsiyyət saxlayırdı.

Şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığında bizə rayon

icra hakimiyyəti də öz köməyini göstərirdi. Hərbi hissəmizin yerləşdiyi rayonun icra hakimiyyəti başçısının müavini Arzu xanım orta məktəbdə Raqufun müəllimi olmuşdu. O da hərbi-vətənpərvərlik işlərinin təşkilində bizə çox böyük dəstək olurdu.

Biz ön xətdə, bilavasitə səngərlərdə xidmət edən əsgərlərdən bir qrupunu hər həftənin müəyyən bir günündə rayonun tarixi məkanlarına, muzey və abidələrinə, mədəniyyət ocaqlarına ekskursiyaya aparırıdık. Onlara cəbhə bölgəsində yerləşən ərazilərdə gedən döyüşlər haqqında, həmin döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərən hərbcilərimiz barədə məlumat verir, bu mövzuda sənədli və bədii filmlər nümayiş etdirir, həmçinin Qarabağ müharibəsi veteranları ilə görüşlər keçirirdik. Bütün bu tədbirlərdə komandir Raquf Orucov şəxsən iştirak edir, əsgərlərlə bilavasitə ünsiyyətdə olur, onların xidmət qayğıları ilə maraqlanır, arzu və istəklərini öyrənirdi.

Xidmət etdiyi ərazi ilə belə yaxından tanışlıq Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən gəlmiş hər bir əsgərin keşiyində durduğu vətən torpağına sevgisini, bu torpağı qorumaq üçün üzərinə düşən məsuliyyəti artırır, həm də ən xoş, ən unudulmaz xatirə kimi onun yaddaşına yazılırdı. Raquf Orucovun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə şəxsi heyətin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi sahəsində gördüyümüz işlər komandanlıq tərəfindən də qiymətləndirilirdi”.

Raquf Orucovu həm öz vəzifəsini şərəflə yerinə yetirən komandir, həm də igid və qorxmaz bir zabit kimi tanıdığını, onunla birgə xidmət etməsindən daim qürur duyduğunu səmimiyyətlə dilə gətirən polkovnik-leytenant Çingiz Meh-

diyəv ön xətdə, düşmənlə üzbəüz səngərdə şahidi olduğı hadisəni xatırlayaraq deyir: “Döyüş postlarında müntəzəm olaraq keçirdiyimiz nəzarət-müşahidə reydlərindən birində dayandığımız mövqe düşmən tərəfindən atəşə tutuldu. Bu zaman komandir özü postdakı silahlardan birini götürərək, düşmənin atış nöqtəsini nişan aldı və sərrast atəşlə onu susedurdu. Ümumiyyətlə, onun təmas xəttində şəxsən göstərdiyi şücaətlər əsgərlərimizin sayıqlığının və döyüş ruhunun yüksəldilməsində çox əhəmiyyətli rol oynayırdı”.

O, bir nümunə idi...

TANINMIŞ teleradio aparıcısı, “ASAN” FM-in direktoru Emin Musəvi Azərbaycan Tibb Universitetini bitirdikdən sonra, 2000-ci ilin noyabrında Murovdağ istiqamətində yerləşən hərbi hissələrdən birində həkim-zabit kimi xidmət edib. İkiillik xidməti müddətində onun kəşfiyyatçı zabit Raquf Orucovu yaxından tanımaq imkanı olub. Belə ki, hərbi hissənin tibb məntəqəsi ilə kəşfiyyat bölüyü bir-birinə yaxın binalarda yerləşirmiş...

Emin Raqufla ilk dəfə tibb məntəqəsində rastlaşıb. Kəşfiyyat bölüyünün komandiri əsgərlərindən birini tibbi müayinəyə gətiribmiş... “Onun əsgərləri səliqə-sahmanı, fiziki hazırlığı ilə seçildilər, həm də komandirlərinə böyük hörmət və ehtiram göstərdilər,” – deyə E.Musəvi həmin dövrü xatırlayır.

...İki gənc zabitin tanışlığı sonralar da davam edən səmimi dostluq münasibətlərinə çevrilib və unudulmaz təəssüratlarla yadda qalıb. E.Musəvi əfsanəvi kəşfiyyatçı haqqında fikirlərini belə ifadə etdi: “Elə insanlar var ki, həm cəsarətlidirlər, həm də peşəkar... Raqufda həmin xüsusiyyətlərin ikisi də vardı. Hələ şəxsən görüşüb tanış olmadığımız vaxtlarda eşitmişdim ki, o, düşmən arxasında bir neçə dəfə kəşfiyyat əməliyyatları keçirib. Deyirdilər ki, ermənilərin Kəlbəcər tərəfdə yerləşən hərbi hissəsinin lap yaxınlığına gedib çıxıb, orada videoçəkiliş aparıb, qiymətli kəşfiyyat məlumat-

ları ilə geri qayıdıb. Ümumiyyətlə, onun haqqında həmişə əfsanələr gəzirdi bizim hərbi hissədə...

Hərbi hissəmiz dağların qoynunda yerləşirdi. Murovun adını eşidib, özünü görməyənlər orada hansı iqlim şəraitinin olduğunu bəlkə heç təsəvvür eləyə bilməzlər. Nə qədər gözəl və səfalı yer olsa da, xüsusən, yayı sərin keçsə də, çox sərt qışı var. Hərbi hissələrdən ön xəttə, səngərlərə yol xeyli uzaq idi. Düşmən mövqeləri ilə bizim postlar arasında məsafə bəzən 100-150 metrə çatırdı. Qış aylarında biz oralara gedib çıxmaq üçün saatlarla vaxt sərf edirdik. Hələ oradan düşmən arxasına keçmək və döyüş tapşırığını elə yerinə yetirmək ki, haqqında əfsanələr gəzsin... Raquf belə bir qəhrəman idi.

Sonralar da biz görüşürdük... Yadımdadır, bir neçə il əvvəl o, döyüş bölgəsində briqada komandiri idi. Mən isə televiziya işləyirdim. Silahlı Qüvvələr Günü münasibətilə işğal edilmiş ərazilərimizə ən yaxın nöqtədən çəkiliş aparmaq üçün Müdafiə Nazirliyindən icazə aldım və Raqufun komandiri olduğu hərbi hissəyə yollandım. Sonuncu görüşümüz də elə orada oldu. Sonralar telefonla daim zəngləşirdik, hal-əhval tuturduq bir-birimizdən... Yadımdadır ki, çəkiliş vaxtı düşməne ən yaxın mövqelərimizə baş çəkdik, postda dayanan əsgərlərimizlə görüşdük. Qarşıda həm Raqufun, həm də mənim ata yurdumuz olan yerlər görünürdü... Əsgərlərdən müsahibələr götürdük, amma Raquf özü danışmaq istəmədi. Həddən artıq təvazökar idi. Düzdür, həmin gün birlikdə xeyli vaxt keçirdik. Özü hərbi hissədə gördüyü işlər barədə danışmasa da, əsgər və zabitlərdən eşitdim ki, Raquf tabeliyindəki hərbiçilərin döyüş bölgəsində, çətin şəraitdə rahat yaşaması və xidmət et-

məsi üçün nə lazımdırsa edir, hətta yeri gələndə öz əməkhaqqını belə, bu məqsəd üçün xərcləyir. Hərbi hissədə səliqə-sahman, təmizlik hökm sürürdü... Özü də çox nümunəvi bir zabit idi, fiziki cəhətdən ideal formada olardı, həmişə hərəkətdə idi və istirahət etmək yadına da düşmürdü.

Çox gənc yaşlarından müharibənin içərisində olmuşdu. Hələ sağlığında şəxsən mənim üçün və ümumiyyətlə, onu tanıyanlar üçün Raquf əsl qəhrəman idi. Mən bilirəm və əminəm ki, o, şüurlu olaraq, həlledici bir döyüşdə vətən uğrunda canından keçməyə tam hazır idi. İstəyirdi ki, torpaqlarımızın düşməndən azad edilməsində onun da rolu olsun, bu müqəddəs işə məksimim töhfəsini versin.

Bilirəm, indi Raqufun ailəsi üçün çox çətindir. Amma övladları atalarının qəhrəman olmasından daim qürur duyacaqlar. Onun şərəfli adı həmişə onların üzərində olacaq.

Təəssüf edirəm ki, mən Raqufla tez-tez görüşə bilmirdim. Amma bilirəm ki, heç ailəsi ilə də birlikdə vaxt keçirməyə onun imkanı olmurdu. Daim xidmətdə idi, hətta məzuniyyətini də yarımcıq qoyub xidmət yerinə qayıdırdı.

Bəzən deyirlər ki, hərbiçilər quru və emosiyasız olurlar. İlk baxışda Raquf da belə təsir bağışlaya bilirdi. Ancaq mən onun daxilən yaradıcı adam olduğunu bildirdim. Mənim verilmiş işləmə baxar və hərdən zəng edib fikirlərini, bəyanib-bəyanmədiyi məqamları deyərdi mənə... Dostlara qarşı çox diqqətli idi. O, əsl hərbiçi idi və düşünürəm ki, bir nümunə idi: Vətənə, öz işinə, xidmətinə, insanlara yanaşması ilə..."

“Raquf, əsir götürmədən geri qayıda bilməzsən!”

AZƏRBAYCANIN Milli Qəhrəmanı, general-mayor Fəxrəddin Cəbraylov zəngin döyüş yolu keçib, Qarabağ müharibəsində bir sıra uğurlu əməliyyatların iştirakçısı olub. Raquf Orucov Ali Hərbi Məktəbdə təhsilini bitirdikdən sonra kiçik leytenant rütbəsində xidmətə məhz bu təcrübəli zabitin komandir olduğu, Murovdağ istiqamətində müdafiə mövqeyində dayanmış briqadada başlayıb.

Fəxrəddin müəllim söhbətinin əvvəlində həmin briqadanın döyüş tarixi barədə geniş məlumat verərək dedi: “1994-cü ilin yanvar ayında ulu öndər Heydər Əliyevin xeyir-duası ilə Pirəküşküldə yaradılmış briqada həmin ayın 10-da Füzuliyə döyüş xəttinə yola düşdü. İlk komandiri Firudin Şabanov olan briqada dərhal döyüşə girdi. Lakin müəyyən uğursuzluqlar baş verdi və itkilər oldu. Mən onda Beyləqan istiqamətində döyüşlər aparən başqa bir briqadanın qərargah rəisi idim. Həmin vaxt ermənilər “Milstroy” adlanan yaşayış məntəqəmizin səkkiz kilometrliyinə gəlib çatmışdılar. Artıq Beyləqan üçün təhlükə yaranmışdı və hətta əhali rayon mərkəzinə tərk etmək istəyirdi. Heydər Əliyev Bakıdan yüksək vəzifəli şəxsləri göndərmişdi ki, əhali arasında yaranmış çəşqınlığı aradan qaldırsınlar. Həmin vaxt bizim briqada ermənilərin hücumunu daf edərək, əks-hücumə keçdi və xeyli

irəliləyə bildi. Biz düşməni qırx kilometrədek geriye atmağa nail olduq və Martuninin səkkiz kilometrliyinə qədər gedib çıxdıq.

Elə həmin günlərdə mənı hərbi korpusun Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kəndində yerləşən qərargahına çağırıldılar. Orada mənı F.Şabanovun yerinə briqada komandiri təyin etdilər və yeni mövqedən – Horadizdən Arazboyu döyüşə girmək və düşməni geri çəkilməyə məcbur etmək əmri verdilər. Bu istiqamətdə üç gün idi döyüşürdük ki, təcili olaraq Murovdağ istiqamətinə getmək barədə növbəti əmr aldım. Mövqələrimizi başqa bir hərbi hissəyə təhvil verib Murovdağa yola düşdük. Həmin vaxt oradakı briqadalarımızdan biri mühasirəyə düşmüş, bir sıra strateji yüksəkliklər düşmənin əlinə keçmiş, hətta Gəncə şəhəri üçün ciddi təhlükə yaranmışdı. Murovda biz döyüş əməliyyatları apararaq itirilmiş mövqələrimizi geri qaytara və təhlükəni aradan qaldıra bildik. Mayın 12-də atəşkəs elan olundu və biz yavaş-yavaş özümüzə gəlməyə başladıq, necə deyərlər, yaralarımızı sağaltmaq imkanı qazandıq.

Biz dağ-piyada briqadası idik və ərazi də, əsasən, yüksəkliklərdən ibarət olduğuna görə, “nöqtəvi müdafiə” mövqeyi tutmalı olduq. Belə müdafiə sistemi coğrafi şəraitə görə düşmənin qarşısına bütöv sədd çəkmək mümkün olmadığı təqdirdə yüksəkliklərdə müqavimət nöqtələri yaratmağı, həmin nöqtələr arasındakı ərazilərin minalanmasını və çarpaz atəşlə nəzarətdə saxlanmasını nəzərdə tutur. Biz bunları təşkil etdik. Amma postlara gedib-gəlmək çox çətin idi və oralara qalxmaq üçün texnikadan istifadə etmək qeyri-mümkün idi.

Belə bir vəziyyətdə 1995-ci il avqustun 25-də bir qrup döyüşçümüz – bir çavuş və beş əsgər postlara ərzaq apararkən qatı dumana düşərək yolu azmış və dağlardan üzəsağı – Kəlbəcərin bir kəndinə gedib çıxmışdılar. Çavuş yol azdıqlarını anlayaraq, əsgərlərə demişdi ki, siz burada qalın, mən gedim kəşfiyyat aparım, görüm ətrafda nə var, nə yox? Beləliklə, çavuş həmin yerdən aralanmış və qısa müddət sonra da ermənilər tərəfindən əsir götürülmüdü. Ermənilər dərhal həyəcan signalı ilə bütün bölmələrini ayağa qaldırmış və azərbaycanlı kəşfiyyatçıların ərazidə olduqlarını postlara xəbər vermişdilər. Komandirsiz qalan əsgərlər dumanda geri qayıtmağı qərara almış və bir qədər getdikdən sonra erməni postlarından birinə gəlib çıxmışdılar.

Mənim sonradan bildiyimə görə, həmin postdakı ermənilərdən ikisi keçmişdə qatı cinayətkar olubmuş və azərbaycanlı əsgərləri əsir götürdükdən sonra belə razılığa gəlmişlər ki, bu barədə öz komandanlıqlarına xəbər verməsinlər və onları pula dəyişsinlər. Biz iki gün idi itkin düşmüş əsgərlərimizi axtarırdıq ki, ermənilərin ratsiya ilə əlaqəyə çıxaraq əsirləri qaytarmaq üçün danışığa hazır olduqlarını mənə bildirdilər. Məlum oldu ki, onlar hər əsgərimizə görə beş min dollar istəyirlər, yəni beş əsgərə – iyirmi beş min dollar...

Mən əvvəlcə ərzaqla dəyişmək təklifini onlara çatdırmağı tapşırıdım. Lakin ermənilərin qəti fikri pul almaq idi. Buna görə də Gəncəyə yollanmalı oldum və şəhər icra hakimiyyətinin o vaxtkı başçısı ilə görüşərək məsələni ona danışdım. Son nəticəni deyim ki, şəhər rəhbərliyinə daxil olan şəxslər

altı min dörd yüz dollar toplaya bilmişdilər. Həmin pulu gizirlərimizdən birinə verib neytral ərazidə ermənilərlə görüşə göndərdim. Tapşırıdım, onlara de ki, olan pul bu qədərdir, götürüb əsgərlərimizi geri versinlər. Nə qədər qərribə də olsa, ermənilər bu məbləğlə razılaşıdılar və pulu götürərək əsgərlərimizi bizə təhvil verdilər. Mən əsirlikdən qayıdan əsgərlərimizlə görüşdüm, onların vəziyyəti ilə tanış oldum, ermənilərin onlarla necə davrandığını soruşdum. Dedilər ki, elə ciddi fiziki təzyiqə məruz qalmayıblar, hətta posta ərzaq gətirən ermənilərdən belə onları gizlədirmişlər...

Beş əsgərimizin geri verilməsindən sonra mən çavuşun da qaytarılması üçün ermənilərlə danışıqlar aparılmasına göstəriş verdim. Lakin onlardan məlumat gəldi ki, çavuş artıq Şuşada qapalı həbsxanada saxlanılır və onu qurtarmaq üçün otuz min dollar verməlisiniz...

Mən bu dəfə Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə müraciət etməli oldum. Şəxsən müdafiə nazirinə dedim ki, çavuşu geri qaytarmırlar, icazə verin, əsir götürmək üçün düşmən arxasına kəşfiyyat qrupu göndərim. Görünür, o da Ali Baş Komandanla razılaşdırdıqdan sonra mənə bunun üçün icazə verdi, amma belə bir söz də dedi: "Bax, elə et ki, yenidən döyüş əməliyyatlarının başlamasına səbəbkar olmayasan!" Mən kəşfiyyat taborunun komandiri Zauru və rəhmətlik Raqufu yanıma çağırıdım, iki kəşfiyyat qrupu yaratdım. Birinci qrupa sol cinahdan – Başkənd və Quşçu istiqamətindən, digər qrupa isə sağ cinahdan – Daşkəsən tərəfdən düşmən arxasına keçmək və nəyin bahasına olursa-olsun, "dil" gətirmək tapşırığı verdim. Sol cinahdan gedən qrup iki cəhd göstərsə də, düşmən

arxasına keçə bilməmişdi və ratsiya ilə mənə bildirdilər ki, alınmır. Raqufin qrupu birinci dəfə Kəlbəcər istiqamətində təmas xəttini keçməyə cəhd göstərmişdi. O, özü də mənə ratsiya ilə məruzə etdi ki, komandır, mümkün deyil. Mən ona dedim ki, "Raquf, əsir götürmədən geri qayıda bilməzsən!" Onlar bu dəfə Ermənistanın Vardenis rayonu istiqamətində getmişdilər... Oradan da üç erməni götürüb qayıtmışdılar.

Raqufgil avqustun 28-də getmişdilər və bir də sentyabrın 9-da ratsiya ilə mənimlə əlaqəyə çıxıb bildilər. "Komandır, gəldik, üç dənə də "qoyun" gətiririk", - deyə mənə məlumat verdilər. "Başlarına torba keçirin, gətirin bura", - dedim. Təsəvvür edin, Daşkəsəndən bizim briqadanın qərargahının yerləşdiyi məntəqəyə qədər hələ nə qədər yol gəlməli idilər... Nəhayət, gəlib çıxdılar.

Gətirdikləri üç nəfərin biri 12 yaşlı uşaq, ikisi orta yaşlı kişi idi. Mən hərbi qanunlara əsasən, ilk dindirmə apardım. Düşmənin hərbi vəziyyəti ilə bağlı suallarına hər iki erməni "biz mülki şəxslərik, heç nə bilmirik," - deyə cavab verdilər. Təmiz azərbaycanca danışdılar, hətta Allaha and içirdilər ki, döyüşlərdə iştirak etməyiblər. Sonra usağı gətirdilər, onunla söhbət üçün səmimi bir ab-hava yaratdım, qarşısına meyvə və çay qoyub söhbətə başladım. Albert adlı bu oğlan rus dilini yaxşı bilirdi... Həm də artıq mənə məlum idi ki, erməniləri onun taleyi daha çox narahat edir. Hətta digər iki nəfəri yox, yalnız bu oğlanı geri qaytarmağı xahiş edirlər. Buna görə də mən ondan soruşdum ki, nəyə görə səninlə belə çox maraqlanırlar. Dedi ki, mənim atam orada yerləşən alayın qərargah rəisidir...

Müdafiə Nazirliyinə erməni əsirlər barədə məlumat verərkən demişdilər ki, onların sizin əlinizdə olduğunu bildirməyin, çünki sağ cinahdan, Ermənistan ərazisindən tutub gətirmişdik. Halbuki ermənilər artıq iki gün sonra mənə xəbər göndərmişdilər ki, o üç nəfəri qaytar, sizin çavuşu geri verək. Yalvarırdılar, artıq vəziyyətə biz hakim idik.

Mən Müdafiə Nazirliyinə bu barədə məlumat verəndə nazir özü dedi ki, istəyirlərsə, onda qoy üç nəfəri onlarda olan otuz azərbaycanlı əsirlə dəyişsinlər. Ermənilər, təbii ki, bununla razılaşmadılar.

Bir neçə gün də keçdi, bir də gördüm Ali Baş Komandan Heydər Əliyev mənə zəng edir, dərhal dəstəyi götürdüm. Aramızda belə bir mükəlimə oldu:

- Cəbrayıl, bu, düzdürmü?

- Tamamilə düzdür, - bildim ki, erməni əsirlər məsələsini soruşur.

- Maraqlı nəse deyirlərmi?

- Ümumilikdə, bəli. Amma mülki şəxslərdir.

- Onda mən müdafiə nazirinə tapşırıram, onları Bakıya gətirmək üçün vertolyot göndərsin.

...Vertolyot gəldi, onları bizim hərbi hissədən götürüb apardılar. Həmin dövrdə ermənilər yenidən əlaqəyə çıxıb, bu dəfə çavuşla yanaşı, dava əvvəl yaralınıb əsir düşmüş bir əsgəri də həmin üç nəfərlə dəyişmək istədiklərini bildirdilər. Mən şəxsi heyətin siyahısına baxdım, gördüm ki, həmin əsgər siyahıda itkin düşmüş kimi göstərilir...

Lakin artıq erməni əsirlər Bakıda Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin nəzarəti altında idilər. Bu hadisədən bir müddət

keçəndən sonra isə qəzetlərdə əsir və girov düşmüş şəxslərin işi üzrə dövlət komissiyasının məlumatı dərc edildi. Məlumatda həmin üç erməninin əsirlikdə olan həmvətənlərimizlə dəyişdirildikləri bildirilirdi. Onların arasında bizim hərbi hissənin çavuşunun və əsgərinin də adları var idi...

Raquf mənim komandir olduğum hərbi hissəyə 1994-cü ildə gəlmişdi. Çox sakit bir oğlan idi. Anasını ermənilər öldürmüşlər, qəlbində onlara qarşı qəzəb və nifrət var idi. Mən Raqufu və kəşfiyyat qrupunun üzvlərini dövlət təltifinə təqdim etmişdim. Təəssüf ki, Müdafiə Nazirliyinin o vaxtkı rəhbərliyi, nədənsə razı olmadı. Amma Raquf hərbi sahədə inkişaf elədi, cəbhə bölgəsində yerləşən briqadanın komandiri vəzifəsi-nədək yüksəldi. Həlak olanda isə xüsusi təyinatlılarda əməliyyat xidmətinin rəisi idi.

1995-ci ilin avqustunda onun həyata keçirdiyi kəşfiyyat əməliyyatı Azərbaycan Ordusunda böyük bir əks-səda doğurmuşdu...

Düşmən arxasında 11 gün...

BU kitabda həmin əməliyyat haqqında çoxları danışır: Raqufun keçmiş silahdaşları, zabıt yoldaşları, əsgərləri, qohumları, dostları və onlardan eşitdiklərini öz təxəyyülü ilə bir az da şişirdən və ya kiçildən, amma bütün hallarda əfsanəvi kəşfiyyatçının qəhrəmanlığını daha təsirli bir şəkildə ifadə etməyə çalışan jurnalistlər...

Əsir düşmüş əsgərlərimizin xilasını naminə komandanlığın əmri ilə düşmən arxasına göndərilən kəşfiyyat qrupunun 11 üzvündən 10-u bu gün də həyatdadır. O vaxt leytenant rüt-bəsində qrupa başçılıq etmiş Raquf Orucovdan başqa...

Ermənistan ərazisinə keçərək Göyçə gölünə qədər gedib çıxan, 11 gün ölüm təhlükəsi yaşasalar da, əliboş qayıtmağı qətiyyənlə düşünməyən və nəhayət, üç erməniyi dipdiri götürərək, sağ-salamat geri döndən 11 kəşfiyyatçıdan iki nəfəri - Əlövsət Allahverdi oğlu Qurbanov və Ərşad Salman oğlu Yusifovla birlikdə 21 il sonra həmin əməliyyatın təfərrüatlarını göz önündə canlandırmağa çalışdıq.

...Murovdağ silsiləsinin elə zirvələri var ki, hətta yayın çırhacırında, avqust ayında da qışdan qalan qar papağını başında saxlayır. Sıldırım qayaların, dərin dərələrin, hətta yastı təpələrin də quzeyində qar yığınının rast gəlmək mümkündür. Yaşıl süfrəsini rəngbərəng çiçəklər bəzəyən yamaclardan

üzüyuxarı qalxdıqca yayın sərinə adamı qışın şaxtası, payızın sazağı, yazın soyuğu qədər olmasa da, yetərinə üşüdür. Baş buludlardan nəm çəkən, bəzən isə qatı dumana bürünən dağların seyrək meşələrində isə hava bir az da soyuyur, hətta canını qızdırmaq üçün od-ocaq axtarmaq lazım gəlir. Amma hava hansı təbdə olur-olsun, təbiətdən zövq almaq, onun gözəlliklərini doyunca seyr etmək, şirin xəyallara dalmaq, arzulara könül açmaq üçün ətrafda dincliyin, sakitliyin, əmin-amanlığın hökm sürməsi vacibdir. Təəssüf ki, bu yerlərin dinc-liyi neçə illərdir itib, bu yerlərə indi top-tüfəng səsi, mərmı partlayışı hakim kəsilib... İndi bu başı qarlı dağların hər aşırımında namərd gülləsinə hədəf olmaq təhlükəsi var...

Ordumuzun altı əsgəri məhz dumanlı bir gündə yolu azıb dağın ermənilərin nəzarətində olan yerinə gedib çıxmışdılar. Duman çəkilib ətraf aydınlığa qovuşanda isə məlum olmuşdu ki, onlar öz postlarımızdan o qədər uzaqlaşmışlar ki, geri qayıtmaq üçün hansı istiqamətə gedəcəklərini də bilmirlər. Aralarında ən zirəyi və təcrübəlisi çavuş idi, o da əsgərlərə yerlərindən tərpənməməyi əmr edərək, özü kəfiyyətə çıxmış və az sonra ermənilərin əlinə keçdiyi üçün bir daha geri qayıtmamışdı.

Çavuşu uzun müddət gözləyib onun qayıda bilməyəcəyinə əmin olduqdan sonra qalan beş əsgər də geriyyə yollar axtarmağa başlamış və düz erməni postuna gedib çıxmışdılar. Beləcə, ataşkəsdən cəmi bir il üç ay keçmiş altı nəfər gənc əsgərimiz düşməne əsir düşmüşdü. Çavuşumuzu ermənilər dərhal əsirlərin saxlandığı Şuşa türməsinə göndərmişdilər. Qalan beş nəfərin isə bəxti onda gətirmişdi ki, postdakı er-

mənilər öz şəxsi mənafeələrini güdərək, əsgərlərimizi pul müqabilində geri qaytarmaq fikrinə düşmüş, öz başçılarına bu əsirlər haqqında məlumat verməmişdilər. Nəticədə, iki gün ərzində məsələ həll olunmuş, beş əsgərimiz geri qaytarılmışdı... Çavuşu geri almaq üçün isə, savaş dili ilə desək, düşməndən "dil" tutub gətirmək qərara alınmışdı. Hərbi hissənin komandiri, polkovnik Fəxrəddin Cəbrayilov bu məqsədlə böyük komandiri Zaur Məmmədovun və tağı komandiri Raquf Orucovun başçılığı ilə iki kəşfiyyət qrupu yaratmışdı. Hər cür zəruri silah-sursat və ərzaq ehtiyatı götürmüş kəşfiyyətçilər avqustun 29-da, çərşənbə axşamı hərbi hissədən dağlara doğru yola çıxmışdılar...

- Daşkəsənin Alaxançallı və Zivlən kəndlərinə kəşfiyyət qruplarını avtomaşın aparırdı, - deyə Ələvsət Qurbanov həmin avqust gününü xatırlayır. - Yolumuz Alaxançallı yaylağından keçirdi. Ərazidəki hər çıxıra, hər döngəyə bələd idik, uzunmüddətli kəşfiyyət müşahidələri nəticəsində erməni postlarının yerini dəqiq öyrənmişdik. Məqsədimiz Sərsəng istiqamətinə getmək idi.

Gecənin qaranlığında yaylaq ərazisini keçib Kəlbəcərin Cəmilli kəndinə tərəf istiqamət götürdük. Hələ hava açılmamış elə bir yerə gəlib çıxdı ki, artıq dağın ətəyində kənd olduğu görünürdü. Plaş-palatkanı üstümüə çəkib fənər işığında xəritəyə baxdı ki, ərazinin coğrafi vəziyyəti ilə tanış olaq. Xəritədə yaxınlıqda meşə olduğu göstərilirdi, ancaq tezliklə aydınlaşdı ki, həmin ərazi seyrək ağaclardan ibarətdir. Buna baxmayaraq, səhər açılana yaxın uşaqlar həmin meşəlikdə gizləndilər, biz üçümüz - Raquf, Ərşad və mən düşdük aşağı -

Zod tərəfdən gələn yolun üstünə tərəf. Raqufda fotoaparat da var idi. Cəmillinin ayağındakı dərədə yol sərt döngə ilə Kəlbəcərin Susuzluq kəndinə tərəf istiqamət götürür. Həmin döngənin üstündə cəmi bir salamat ev qalmışdı, digərləri uçub-dağılmışdı.

Evin qabağında üstündə rabitə qurğuları olan QAZ-66 markalı komanda-qərargah maşını dayanmışdı. Biz sıx bu-daqları olan yemişən ağaçına çıxıb şəkil çəkməyə başladıq. Səbh tezdən idi, oraya qırmızı rəngli bir "Niva" da gəldi. Yolun üstündə ağacdan quraşdırılmış şlaqbaumu qaldırdılar, maşın keçdi. Sonra bir dəstə hərbi geyimli erməni mahnı oxuya-oxuya gəldi, sıra baxışı keçirildi və biz bütün bunları lentə alıdıq.

Salamat evin yaxınlığında, dərənin düz qırağında bir tualet gözə dəyirdi. Əvvəlcə fikirləşdik ki, gecə pusqu quraq, oraya kim gəlsə, tez götürüb geri qayıdaq. Amma gecə həmin yerə yaxınlaşmaq istəyəndə oraya iki it bağlandığını gördük. İtlər hənirti eşidən kimi hürüşdülər və dərhal postdakı ermənilər itlər hürən tərəfə atəş açmağa başladılar.

Raqufun göstərişi ilə biz geriye deyil, irəliyə - başqa bir istiqamətə getdik və gecəni yenə meşəlikdə gizləndik. Səhərə yaxın Qonurdağ istiqamətinə qalxmağa başladıq, orada Raquf rabitə qurğusu ilə hərbi hissənin komandanlığına vəziyyət barədə məlumat verdi və məhz həmin vaxt polkovnik Fəxrəddin Cəbrayilov əmr verdi ki, əsir götürməmiş geri qayıtmayın. Biz artıq düşmən mövqelərinə keçib Kəlbəcər ərazisinin dərinliyinə doğru irəliləmişdik. Həmin gün Yeddi qardaş dağının ayağında əvvəl qızıl mədəni olmuş bir tunelə gəlib çıxdıq.

Təxminən yüz metr uzunluğunda bir tunel idi. Raquf tunelin vəziyyətini öyrənmək üçün mənə içəriyə baxmağı tapşırırdı. Avtomatın qapaqçığını çıxarıb, oraya bir az spirt töküb yandırdım və tunelin içərisinə doğru xeyli irəlilədim. Uçub-dağılmış bir yer idi, hər tərəfdən su sızırırdı. Gecəni burada keçirməyi qərarlaşdırdıq və tunelin girişində əyləşib bir müddət istirahət elədik. Lakin tunelin oyuyundan elə soyuq gəlirdi ki, burada çox qalmağımız mümkün deyildi. Buna görə də oradan qalxıb yolumuza davam etdik.

Hava işıqlananda gördük ki, ermənilərin bir postunun arxasına gəlib çıxmışdıq. Amma postun yeri çökək olduğuna və biz hündürdə dayandığımıza görə ermənilər bizi görmürdülər. Çox güman ki, ehtiyat post idi, amma orada xeyli erməni vardı. Bir neçə gün ərzində erməni tərəfindən kimisə əsir götürmək üçün əlverişli şəraitin olmaması və yol yorğunluğu, görünür, əsgər yoldaşlarımıza ciddi təsir etmişdi ki, onlardan biri "gəlin, hücum edək, nə olar-olar," -dedi. Lakin Raquf Orucov bu təklifi qəbul edə bilməzdi. Lap hamımız ölsək də, buradan bir nəfər erməni tutub aparmaq mümkün olsaydı, hücum etməyə dəyərdi. Amma qorxulu orası idi ki, əsir götürə bilməyək və hamımız da həlak olaq...

...Bir gün də orda keçirdik.

Ərzaq ehtiyatımız qurtardığı üçün geri qayıtmaq məcburiyyətində idik. Ertəsi günü gəlib çıxdıq Daşkəsəndəki postlarımızdan birinə... Sərhədboyu bütün postlarımıza kəşfiyyət qrupumuz haqqında əvvəlcədən məlumat verilmişdi. Amma burada dayanmayıb Gədəbəy rayonunun ərazisinə keçdik. Dağlarla xeyli yol gedib, yenə bir postumuza rast gəldik.

Buradakı əsgərlər bizi qarşılayıb, istirahət etməyimiz üçün şərait yaratdılar. Günəşli hava idi, bir qədər mürgüleyib, dincimizi aldıq. Yuxuda gördüm ki, iki nəfər əsir tutmuşuq, biri uşaqdı. Ayılıb yuxumu Raqufa danışdım, dedi, onda dur, gedək. Uşaqların hamısı yatmışdı.

Raqufla yaxınlıqdakı bir təpəyə çıxdıq, ətrafa xeyli baxdıq. Qarşıda Ermənistanın ərazisi başlanırdı. Raquf dedi ki, gəlin gedək Ermənistana... Amma uşaqların arasında yorğun görünənlər var, mən istəmirəm, hamımız gedək, gör kim zirək hərəkət edə biləcəksə, onları aparaq, qalanlarını da geri qayıdanda burdan götürərik. Bir azdan uşaqlar hamısı oyanıb komandirin əmrini gösləyirdi. Mən Raqufun fikrini onlara çatdırdım, amma heç biri qalmağa razı olmadı. "Birlikdə gəlmişik, hara qədər də olsa, birlikdə gedəcəyik," – dedilər. Postakı əsgərlərimizdən bir az ərzaq ehtiyatı götürüb, tam heyətdə Gədəbəy dağlarından Ermənistan ərazisinə keçmək üçün yola çıxdıq. Şübhələndiyimiz yerlərdə saatlarla müşahidə aparıb, sonra irəliləyirdik. Əsasən, gecələr yol gedirdik. Beləliklə, 40 kilometrədən çox məsafə qət etdik.

İki gündən sonra səhər tezdən artıq elə yerə gəlib çıxmışdıq ki, Göyçə gölü görünürdü... Oranın bizdə xəritəsi də yox idi. Bir təpənin üstündən binoklla ətrafı müşahidə etdik. Gördük əkin sahəsində iş gedir, biçin aparırlar, saman bağlayırlar. Mal-heyvan otaran da var... Bir sözlə, ərazi adamla doludur.

Uzaqdan fermaya oxşayan bir tikili diqqətimizi cəlb etdi. Raquf ora getməyimizi qərara aldı. Hələ gündüz vaxtı idi, fermaya sarı endik və gördük ki, ferma hesab elədiyimiz yerdə

dağılmış köhnə tikililərdən başqa heç nə yoxdur. Amma yaxınlıqda bir su nasosunun mühərriki işləyirdi və buradan boru ilə harasa su vurulurdu. Əvvəlcə Raquf özü təklif etdi ki, mühərriki söndürək, yaqın ki, kimsə baxmağa gələcək, onu götürüb, tez dağlara çəkilerik.

Qısa bir müzakirə apardıq. Müşahidələrimiz zamanı bu yerlərdə hərbi hissənin də ola biləcəyindən şübhələnmişdik və su kəmərinin ora çəkildiyini ehtimal edib, bu fikirdən daşındıq. Çünki hərbiçilərin diqqətini cəlb edən hərəkət etsəydik, onlarla döyüşə girməli olacaqdıq və planımız pozulacaqdı.

Uçmuş tikilinin içərisində gizlənməyi qərara aldıq. Raquf Ərşada əsgərlərin yanında qalmağı tapşırıb, mənimlə birlikdə oradan aşağı düşdü. Açıq çıxıb, əkin sahəsinə yaxınlaşdıq. Traktorlar, avtomaşınlar işləyirdi, ermənilərin başı biçinə qarışmışdı. Bizi görürdülər, amma öz hərbiçiləri hesab edərək, əhəmiyyət vermirdilər. Biz isə söhbət edə-edə gedib sahənin kənarında ətrafı nəzərdən keçirməyə imkan verən təpəlik bir yer tapıb uzandıq. Sonradan əsir götürdüyümüz ermənilərdən biri deyirdi ki, bizi erkəndən görüblərmiş, lakin taxıl oğurluğuna gəldiyimizi güman edirlərmiş, çünki həmin vaxt tarladan taxıl oğurlanması halları tez-tez baş vermiş... Biz Ermənistan ərazisinin o qədər dərinliyinə gedib çıxmışdıq ki, onların ağına da gəlməzdi ki, gördükləri hərbiçilər azərbaycanlılardır. Kəşfiyyat qrupumuzun üzvlərinin əksəriyyəti qara rəngli hərbi geyimdə idi, dövlət rəmzləri olan bütün qol və döş nişanlarımızı, kokardalarımızı da çıxarmışdıq. Geyimə görə bizi erməni hərbiçilərindən fərqləndirmək mümkün deyildi.

Bura vaxtilə soydaşlarımızın yaşadığı Basarkeçər (Vardenis) rayonunun Böyük Məzrə kəndinin ərazisi idi. Oradan böyük bir yol keçirdi. Yolun kənarındakı geniş düzəngah sahə bütünlüklə taxıl zəmisini idi. Raqufla mən təpənin üstündə uzanıb, qaranlıq düşməsinə gözləyirik. Toran qarışanda gördük ki, malotaranlar bir tərəfə getdi, traktorlar da sahədən çıxmağa başladılar. Su arxı ilə əsas sahədən ayrılan kiçik ərazidə kombayn hələ işini davam etdirirdi. Kənarda da QAZ-53 markalı bir yük maşını dayanmışdı. Raquf dedi ki, Ərşada xəbər ver, uşaqları da götürüb gəlsin. O özü qaldı, mən gedib Ərşadgili çağırdım və iki dəstəyə bölünüb, aşağı endik. Raquf dedi ki, heç kim kombayndakıların gözüne görünməsin, görərlər, hay-küy düşər...

...Bundan sonra baş verənləri isə Ərşad danışır:

- Artıq sahəyə qaranlıq çökmüşdü. Raquf diqqətlə ətrafa göz gəzdirdikdən sonra mənə və əsgər Şahin Quliyevə tapşırırdı ki, maşına yaxınlaşıb, onun içərisində kiminsə olub-olmadığını aydınlaşdırmaq. Biz sahəyə girib maşına arxa tərəfdən yaxınlaşmağa başladım. Şahinə dedim ki, sən sağ tərəfdən kabinənin qapısını aç, içəridə kimsə olsa, mütləq sol qapıdan, sürücü tərəfdən düşmək istəyəcək. Şahin sağ tərəfdən kabinəyə qalxanda, mən də sol qapıya yazınlaşdım. Amma qapılar hər iki tərəfdən bağlı idi.

Mən yuxarı qalxanda içəridə yeniyetmə bir oğlanın olduğunu gördüm. Dərhal şüşəni avtomatın qundağı ilə vurub sındırdım. Qapını açıb içəridəki oğlanı aşağı çəkdim, qışqırmaması üçün köynəyinin yaxası ilə ağzını qapadım. Müqavimət göstərməsin deyə əl-qolunu bağladım. Artıq Raqufla

Əlövsət və bir neçə əsgər özlərini bizə çatdırmışdılar. Raquf oğlanı dərhal götürüb ərazidən uzaqlaşdırmağı əmr elədi. Elə orada qərara gəldik ki, bir neçə nəfər yük maşının yanında gizləniib sahənin o başından işığını yandıraraq qayıdan kombaynı gözləsin.

Kombayn maşına yaxınlaşanda Əlövsət qəfildən onun qarşısına yeriyib, "dayan" işarəsi verdi. Ermənilər nə baş verdiyini anlamamış mən arxadan kombaynın kabinəsinə qalxdım. Şüşədən içəridə yalnız bir nəfər kombaynçı görünürdü. Əlimi atıb cəld kabinənin qapısını açdım və həmin an daha bir nəfərin orada qaranlıq küncdə əyləşdiyini gördüm. Avtomatın süngüsünü kombaynçının böyrünə dirəyib, aşağı düşməsinə əmr etdim. Əlövsət və digər əsgər yoldaşlarımız dərhal onu göturdülər. İçəridəki ikinci erməni də aşağı düşürdüm. Ermənilər bir-birinə "türklərdir" deyib, dərhal oğlanı soruşdular. Kombaynçının yanında əyləşmiş, sonradan aqronom olduğunu öyrəndiyimiz şəxs, heç demə, həmin oğlanın dayısı imiş.

Kombaynçı bizimlə getmək istəmədi, "məni elə burda öldürün," – deyib müqavimət göstərdi. Əlövsət rusca ona dedi ki, "getməsəniz, oğlanı da öldürəcəyik". Bu sözlərdən sonra hər ikisi bizimlə getməyə razılaşdı. Bu vaxt artıq Raquf da oğlanın oradan uzaqlaşdırıldığına əmin olub, geri - bizim yanımıza qayıtmışdı. Kombaynçı yerindən tərpənməmiş "kombaynı söndürmək lazımdır, yoxsa mühərriki xarab olacaq" desə də, buna imkan vermədik. Çünki kənardan kimsə baxıb, kombaynın işıqlarının qəfil sönməsindən şübhələnə bilərdi. Biz bu iki erməni də götürüb sürətlə dağa doğru

qalxdıq. Artıq əsgərlərimiz oğlanı xeyli uzağa aparmışdılar və bizi gözləyirdilər. Var gücümüzlə geriye, sərhədə doğru hərəkət etməyə başladıq. Yəqin ki, taxıl zəmisində kombaynın işlək vəziyyətdə qalması ermənilərin məsələdən çox gec xəbər tutmasına səbəb olmuşdu. Çünki biz artıq dağı aşıb neytral zonaya çıxanda yuxarıda ermənilərin fişəng işığında axtarış apardıqlarını uzaqdan gördük. Onlar itkin hesab elədikləri kombayncının, aqronomun və oğlanın adlarını çağırır, səsləri dağa-daşa dəyib əks-səda verirdi. Neytral zonadakı iri sal daşların yanında özümüzə yer düzəldib gecəni orada qaldıq. Növbə ilə yatırdıq. Erməniləri özümüzə bağlamışdıq. Hətta maraqlı bir məqam da oldu: gecəyarısı bir dəfə ayıldım ki, bizim uşaqların hamısı yatıb, erməni aqronomla kombayncı söhbətləşirlər.

Səhər tezdən yolumuza davam etdik. Artıq sağ-salamat geri qayıdırdıq, düşmənin bizi aşkar edə bilməsi təhlükəsi yox idi. Amma arada sərt bir keçidə rast gəldik, erməniləri əli-qolu bağlı vəziyyətdə buradan keçirmək mümkün deyildi. Raquf onların əl-qolunu açmağı, özlərinin keçmələrinə imkan yaratmağı tapşırdı. Sözün düzü, erməniləri aldatmışdıq ki, sizi çox uzağa aparmayacağıq, elə sərhəddəcə dəyişəcəyik, ona görə də nə deyirdiksə, dinməzəcə əməl edirdilər...

...Ələvsətlə Ərşadın söhbətini həyəcənsiz dinləmək mümkün deyil. Təsəvvür edin, igid kəşfiyyatçılarımız düşmən arxasında hər an ölümə üz-üzə gələ, ən dəhşətli, əsir düşərək erməni vəhşilərinin amansız işgəncələrinə məruz qala bilərdilər... Təbii ki, belə bir təhlükənin doğurduğu qorxu və təşvişə qalib gəlmək üçün insanda intəhasız mənəvi güc ol-

malıdır. Bu güc təkcə hərbi anda sədaqətdən deyil, həm də Vətənə, torpağa tükənməz məhəbbətdən, işğalçı düşməyə hədsiz nifrətdən, ondan intiqam almaq duyğusundan qaynaqlanırdı. Və əlbəttə ki, tabeliyindəki əsgərlərin həyatına cavabdeh olan komandirin – öz şəxsi keyfiyyətləri və qəhrəmanlıq nümunəsi ilə onların hər birinin inam və etibarını qazanmış Raquf Orucovun dəqiq və düzgün qərarları bu əməliyyatın uğurunu təmin edən ən mühüm amil idi.

Ələ keçirdikləri üç erməniyə kəfiyyatçılarımızın humanist münasibətini də qeyd etmək xüsusilə vacibdir. Nə əməliyyat zamanı, nə də sonradan əsgərlərimiz onları nəinki döyüb-incitməyib, söyüb-təhqir etməyiblər, hətta dağların sıldırımından, dərələrin dərinliyindən keçən çətin və üzücü yolda əlavə əzab-əziyyət çəkmələrinə belə imkan verməyiblər. Özləri nə yeyiblərsə, düşməyə də yediriblər, necə yatıblarsa, elə yatmalarına şərait yaradıblar, hətta erməni oğlanın ayağı üşüyəndə onun ayaqqabısını qalın bir parça ilə sarıyıb isitməyə çalışıblar. Ümumilikdə 11 gün ərzində Raquf və əsgərləri piyada 80 kilometrdən çox yol qət ediblər. "Yolboyu ölüm-itim haqqında fikirləşmirdik, verilmiş hərbi əmri yerinə yetirmək qətiyyətində idik," – onlar əməliyyata hansı əhval-ruhiyyə ilə getdikərini bu gün də unutmayıblar.

Hərbi əmr isə uğurla yerinə yetirilib!

Atəşkəs başladıqdan sonra ordu kəşfiyyatçılarımızın düşmən arxasında həyata keçirdiyi bu ilk genişmiqyaslı əməliyyatın istər hərbi əhəmiyyəti, istərsə də münafiqənin nəticələrinə təsiri baxımından dəyəri böyük olub. O vaxtkı Ali Baş Komandanın, ulu öndər Heydər Əliyevin əməliyyat və

onun nəticələri haqqında birbaşa hərbi hissə komandirindən məlumat alması, erməni əsirlərin taleyi ilə bağlı göstərişlər verməsi də bunu təsdiqləyir.

Və nəhayət, Raquf Orucovun başçılıq etdiyi kəşfiyyat qrupunun qəhrəman əsgərləri:

1. Ərşad Yusifov (Zəngilan rayonu)
2. Əlövsət Qurbanov (Zəngilan rayonu)
3. Mahir İbrahimov (Zəngilan rayonu)
4. Mehman Hüseynov (Zəngilan rayonu)
5. Mütəllim Mütəllimov (Şəki şəhəri)
6. Məzahir Yusifov (Kəlbəcər rayonu)
7. Şahin Quliyev (Qubadlı rayonu)
8. Seyfi Əliyev (İsmayilli rayonu)
9. Ədalət Sultanov (Sumqayıt şəhəri)
10. Şahabuddin Mustafayev (Mingəçevir şəhəri)

Keçmiş kəşfiyyatçılar ordudan tərxis edildikdən sonra müxtəlif sahələrdə dinc əməklə məşğul olublar. İcra və polis orqanlarında işləyəni də var, peşəkar idmançı kimi tanınanı, musiqi müəllimi işləyəni də... Vaxtilə Raquf Orucovun kəşfiyyat böliüyündə xidmət etmiş Ərşad Yusifov, Əlövsət Qurbanov, Mahir İbrahimov, Alış İsgəndərov və Əsəd Babaşov igid silahdaşları haqqında xatirələrini danışmaq, ötən günləri xatırlamaq üçün keçmiş hərbi hissə komandirləri, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı general-mayor Fəxrəddin Cəbrayilovun təşkilatçılığı ilə bir yerdə toplaşmışdılar.

Şəhid Raquf Orucovun xatirəsinə göstərdikləri böyük hörmət və ehtirama görə Fəxrəddin müəllimə və onun sədaqətli əsgərlərinə təşəkkür edirik!

Mərd və sözüböv idi

ƏSGƏRLİK kişilik məktəbidir, – deyirlər. Bu kəlam yeniyetmələrin əsgərlikdə təkcə fiziki və mənəvi-psixoloji sınaqlardan keçib bərkiməsini deyil, həm də əsl kişi xasiyyətinə - mərdliyə, mərdanəliyə yiyələnməsini özündə ehtiva edir. Mülki həyatdan fərqli olaraq, əsgərlikdə gözlənilməz və riskli vəziyyətlərə düşmək ehtimalı daha yüksəkdir. Bu zaman mərd və cəsarətli bir insanın köməyini, himayəsini görmək qədər vacib nə ola bilər?..

Babaşov Əsəd Hüseyn oğlu Laçından həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb, 1995-ci ildə Murovdagda kəşfiyyatçı kimi xidmətə başlayıb. Raqufla da burada tanış olub. Əsəd keçmiş komandiri haqqında böyük ehtiramla danışaraq dedi: “Raquf özünü təkcə hərbi-komandir kimi deyil, həm də qayğıkeş bir insan kimi apardı. Onun kəşfiyyat qrupu düşmən arxasına keçib üç erməni gətirəndə mən ehtiyat qrupda idim və biz lazım gəldiyi anda Raqufgilin həyata keçirdiyi əməliyyata qoşula bilərdik.

Mən onun rəhbərlik etdiyi kəşfiyyat qrupu ilə beş əməliyyatda iştirak etmişəm. Çox qorxmaz və cəsarətli komandir idi. Yadımdadır, Kəlbəcərin Cəmilli kəndi yaxınlığında kəşfiyyat apararkən bizi yağış tutdu, selə düşdük. Raquf başda olmaqla altı nəfər zülmət qaranlıqda cıncıllıq yerlə üzə yuxarı qalxdıqca, heç demə, cıncılın altı ilə sel gedir, bizi də özü ilə dərəyə doğru aparır, amma hiss etmirik. Bu vaxt Raqufun

səsini eşitdik: “Uşaqlar sel gedir ayağımızın altında, tez avtomatların qayıqlarını bir-birinə bağlayıb möhkəm dayanın!” Komandirin sözləri sanki bizi ayıltı, bayaqdan dağın başına çatdığımızı güman etdiyimiz halda, güclü yağan yağışın seli bizi üzü aşağı, Lev çayına doğru aparırdı. Raquf belə vəziyyətdə bizdən heç birimizin selə təslim olmasına imkan vermədi, demək olar ki, hamımızı bir-bir seldən çəkib çıxardı.

Raqufun şəhid olması xəbərini eşidəndə düşündüm ki, kaş biz – keçmiş əsgərləri həmin aprel döyüşündə onun yanında olaydıq. Heç vaxt belə bir zabiti düşmən gülləsinə tuş gəlməyə qoymazdıq. İndiyədək heç vaxt övladlarım mənim gözümdən yaş gəldiyini görməmişdilər, amma Raqufun ölümü mənə hədsiz dərəcədə təsir etdi və göz yaşımı saxlaya bilmədim. Doğrudur, şəhidlər ölmür, ancaq Raquf kimi qəhrəman oğulun erkən həyatdan getməsi olduqca ağır, dözülməz itkidir.

Mən Raqufun elə bir mərdliyini görmüşəm ki, ömrü boyu bunu unuda bilmərəm. O, indi həyatda olub, hərbi xidmətini davam etdirsəydi, mən ikimizin arasında olan bu sirri açıb danışmazdım. Amma bu gün biz Raqufu təkcə peşəkar zabıt, igid və əfsanəvi kəşfiyyatçı kimi deyil, həm də əsil kişi xasiyyətli, mərd və sözüböv insan, etibarlı və sədaqətli dost kimi xatırlayırıq.

...Bir gün mənə təcili Bakıya getmək lazım gəldi. Belə ki, gecə yuxuda görmüşdüm ki, anam dünyasını dəyişib. Yuxudan hövlək ayılıb, çox mütəəssir bir hala düşmüşdüm və necə olursa-olsun, Bakıya getməyi qərara almışdım. Çünki telefonla danışmağa, kimdənsə xəbər almağa imkan yox idi. Hərbi hissə

komandirinə bu barədə nəşə demək, ondan qısamüddətli məzuniyyət almaq da mümkün deyildi. Mən həmin gün postda kəşfiyyat müşahidəsində olmalıydım. Postdakı əsgər yoldaşlarımla razılaşıb, avtomatımı onlara verdim və dedim ki, üç gün ərzində qayıdıb gəlməsəm, hərbi hissəyə xəbər verin ki, Əsəd qaçıb. Əsgər dostlarımla pis vəziyyətdə qalmasını istəmirdim, ona görə də məsuliyyəti boynuma götürüb, əvvəlcə Gəncəyə yollandım, oradan isə “İkarus” avtobusunun yük yerində Bakıya gəldim. Özümü evə çatdırıb, anamın sağ-salamat olduğunu gördüm və şükür allaha, indi də sağ-salamatdır, yaşayır. Səhərişi günü şəhərdə S. Vurğunun heykəlinin yanında tələbə yoldaşlarımdan biri ilə görüşüb, geriye, hərbi hissəyə qayıdacaqdım. Ondən başqa, dostlarımdan heç kimin xəbəri yox idi gəldiyimdən... Elə heykəlin yanına çatmışdım ki, gördüm, budur, komandirim Raquf Orucov düz üstümə gəlir. Uzaqdan məni tanısa da, özünü görməməzliyə vurdu. Amma mən özümü ələ alıb, onun qarşısında dayandım və mülki geyimdə olmağıma baxmayaraq, əsgər salanı verib: “Cənab leytenant, sizin əmrinizlə gəlmişəm”, – dedim. “Hara gəlmişən? Axı mən səni posta, kəşfiyyat müşahidəsinə göndərmişdim...” – deyərək, özünəməxsus təbəssümlə üzümə baxdı. Başıma gələnı, yuxu gördüyümü ona danışdım və bu gün özümü hərbi hissəyə çatdıracağıma söz verdim...

Bu hadisə axırədək ikimizin arasında sirr kimi qaldı. Hətta nə hərbi hissəyə qayıtdıqdan sonra, nə də mülki həyatda rastlaşanda onunla bu barədə bir dəfə də olsun danışmadıq. Heç əsgər yoldaşlarım da belə bir hadisənin baş verdiyini bilmədilər.

Kəşfiyyatçı Xanı danışır...

KƏŞFİYYATÇILAR, ilk növbədə, yüksək məsuliyyət hissi olan, istənilən şəraitdə, hətta həyatı təhlükə ilə üzləşsələr də, qarşıya qoyulmuş tapşırığı yerinə yetirməyə qadir olan vətənpərvər insanlardır. Yüksək peşəkarlıq, iti düşüncə, geniş dünyagörüşü hərbi kəşfiyyatçıların ən ümdə xüsusiyyətidir. Bundan başqa, psixi-emosional və fiziki cəhətdən möhkəmliyi olmayanlar kəşfiyyatda qala bilməzlər.

Filmlərdə gördüklərimizə rəğmən, hərbi kəşfiyyatın əməliyyatçıları arasında nəhəng cüssəli, iri bədənli və əzələli adamlar o qədər də çox deyil. Nə qədər hazırlıqlı olsalar da, belə adamlar istər dağlıq şəraitdə, istərsə də düzəngahda kəşfiyyatçı üçün vacib olan cəldlik və dözümlü göstərə bilmir, düşmən tərəfindən daha tez aşkar edilir və ya özlərini asanlıqla ələ verirlər... Gizli cəbhənin adamları rahat və təhlükəsiz müşahidə aparmaq üçün yaxşı gizlənməyi bacarmalıdır...

Raquf Orucov həm fiziki, həm də mənəvi keyfiyyətləri ilə sanki bu dünyaya ələ kəşfiyyatçı olmaq üçün gəlmiş... Şəhidliyindən sonra jurnalistlərdən biri onun haqqında səmimiyyətlə belə yazmışdı: "Düz üç il öncə Raquf Orucovu tanımaq, əlini sıxmaq, söhbət etmək şərəfinə nail olmuşdum. Adam həqiqi hərbi idi. O qədər cüssəli olmasa da, duruşunda qəribə nəşə var idi. Siması, duruşu, aram-aram söhbəti insana güvən verirdi".

Bu sözləri eynilə əslən Ağdamın Mərzili kəndindən olan təcrübəli döyüşçü, Raquf Orucovun vaxtilə komandiri olduğu hərbi hissənin kəşfiyyat bölüyündə uzun illər xidmət edərək, rəşadəti və igidliyi ilə ad çıxarmış Səyyad Əhmədova da şamil etmək olar. Bu bəstəboy, amma yerindən-duruşundan od parçası olduğu aşkarca bilinən, daim uzaqlara dikilən kədərli gözlərinin ətrafındakı qırıqlar və sol çənəsinin altındakı qəlpə yarasından qalmış dərin çapıq onun çətinliklərlə dolu döyüş yolundan xəbər verir. Qarabağ müharibəsi başlanandan bəri səngərdədir. Bu bərəkətli torpağın, başibəlalı yurdun oğlu kimi hərdən şirin səsi ilə bir ağır muğam oxumağı da var. Bu yerlərdə müharibənin qara yelləri əsməsəydi, muğam, musiqi beşiyi olan doğma Qarabağını xain ermənilər qan çanağına döndərməsəydi, bəlkə o da Xan Şuşinski kimi məşhur xanəndə, sənət adamı olacaqdı. Amma gənc əsgərlərin də, təcrübəli zabitlərin də öz aralarında "Xanı dayı" deyə müraciət etdikləri Vətən müdafiəçisi oldu.

Müharibə ona başqa bir tale yaşadır... Hər an ölümün gözüne dik baxmağa hazır olan kəşfiyyatçı taleyi...

- Raquf müəllimlə tanışlığımız əvvəlcə qiyabi olub, yəni bir-birimizi keçirdiyimiz əməliyyatların sorağı ilə tanımışıq. Mən onun, o da mənim keçirdiyimiz əməliyyatlar barədə məlumatlı olmuşuq, - deyə Səyyad Əhmədov - Xanı söhbətə başlayır. - Elə oldu ki, 2012-ci ilin fevralında bizim hərbi hissəyə komandir təyin olundu, bir neçə gündən sonra köhnə komandirlə təhvil-təslimdən sonra bizim bölüyə gəldi. Bölüyün baş çavuşu kimi Raquf Orucova yaxınlaşıb məruzə etdim, lazım olan məlumatları verdikdən sonra maşına minib

getdilər. Əvvəlki hərbi hissə komandiri maşında mənim haqqında ona danışib və deyib ki, “Xanı” kimi tanınan kəşfiyyatçı məruzə edən həmin baş çavuşdur. Bir neçə gündən sonra rəhmətlik özü bölüyə gəldi. “Hə, deməli, Xanı sənsən,” – deyə mənimlə yenidən tanış oldu. Bir az ətraflı söhbət etdik, hərbi hissədə hansı dəyişikliklərin olacağı, gələcək planlar haqqında danışdıq. Raquf müəllim gələndən sonra bütün bölmələrdə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, əsgər və zabitlərin rahat və keyfiyyətli xidmət edə bilməsi üçün lazımı şərait yaradıldı. Tikinti-quruculuq işlərinə də elə bizim kəşfiyyat bölüyündən başladı və bu bölük bünövrədən dəyişdi. Mən 13 ildir ki, bu hərbi hissədə xidmət edirəm, indiyədək həm döyüş hazırlığı, həm nizam-intizam, həm də şəxsi heyətlə işləmək bacarığı nöqteyi-nəzərindən Raquf Orucov kimi hərbi hissə komandiri olmayıb. Hansı cəhətdən iş zəifdirsə, o istiqamətdə işin keyfiyyətini yüksəltdi. O cümlədən kəşfiyyat bölüyünə də tez-tez gəlirdi, ayağının biri buradaydı. Onun gəlişindən ay yarım – iki ay sonra kəşfiyyat bölüyü ən azı həftədə bir dəfə düşmən arxasında əməliyyatlar keçirməyə başladı. Əksər vaxtlarda həmin əməliyyatlarda şəxsən özü iştirak edirdi.

Bir gecə 7-8 nəfərdən ibarət qrupla hərəkət edirdik, komandir özü də bizimlə idi. Ot örtüyü yandırılmış ərazidən keçirdik, yerdə kəskin yanıq iyi, his vardı. Açığını deyim, hərbcilər var ki, bölük komandiri təyin olunandan sonra daha onluq bir iş olmadığını düşünür və heç bir əməliyyata getmək istəmir. Raquf Orucov hərbi hissə komandiri, öhdəsində üç minədək şəxsi heyət olan yüksək rütbəli zabit idi, amma

kəşfiyyat qrupunun üzvləri, məsələn, mənim kimi bir gizirlə birlikdə kəşfiyyata çıxır, torpağın üstündə sürünürdü. İnsan hər şeyi bilir, hər şeydən anlayışlı olar, amma kəşfiyyat bölüyü elədir ki, burada hər addım atanda nəyisə öyrənirsən.

Yanmış ərazidə hərəkət elədiyimiz yerdə gördüm ki, sıralamada 3-4-cü yerdə olan Raquf Orucov arxadan gələrək istehkamçı ilə mənə çatdı. Zəif səsle soruşdu ki, yuxarı qalxanda bir şey gördünmü? Dedim, xeyr. Dedi, diqqətlə bax, görəcəksən. Xeyli baxdım, heç nə hiss eləyə bilmədim. Sakitcə “bizi izləyirlər” dedi... Sonra keçəgörmə cihazı ilə bir daha ətrafı müşahidə edib, düşmənin bizi pusquya salmaq istədiyinə əmin olduq. Bu zaman biz öz mövqelərimizdən təxminən 300 metrədək uzaqlaşib düşmən mövqələrinin 50-60 metrliyinə çatmışdıq, çox pis yerdə idik. Bir qədər də getsəydik, pusquya düşəcəkdik. Amma Raquf Orucov öz peşəkarlığı ilə bütün qrupu təhlükədən xilas etdi.

...Xanı deyir ki, həmin hadisədən üç gün sonra kəşfiyyat qrupu yeni bir əməliyyat keçirməli olub: “Korpusdan bir nəfər gəlmişdi, kəşfiyyat əməliyyatına getmək istəyirdi, Raquf müəllim qoymadı. Birinci dəfə elə-belə müşahidələr elədik, amma ikinci gecə əməliyyat tapşırığını yerinə yetirdik və düşməne müəyyən zərbə vurduq. Bunun üstündən 2-3 gün keçmişdi və hamımız gözləyirdik ki, onlar da nəyəsə cəhd göstərəcəklər. Buna görə də sayıqlığımızı daha da artırmışdıq.

Bu ərəfədə hansısa işlə əlaqədar yenicə bölükdən kənara çıxmışdım ki, zəng edib komandirin məni axtardığını xəbər verdilər. Mən bölüyə gəlib çatanda dedilər ki, komandir başqa bir nəfərlə avtomasına əyləşib yola düşdü və məqsədləri ön

xətdəki səngər və postlara baş çəkməkdir. Özümü onlara yetirib getmək istədiyimi bildirsəm də, Raquf müəllim əvvəlcə buna ehtiyac olmadığını dedi. Lakin israrla xahiş etdiyim üçün razılaşıdı...

Ön xətdə müşahidələr aparmaq üçün səngər boyu ehtiyatla hərəkət etməyə başladıq. Elə bil ürəyimə dammışdı ki, düşmən təxribat törədə bilər. Buna görə də komandiri qorumaq üçün özüm qabağa düşdüm və bir neçə metr irəlilədikdən sonra səngərin içərisindəki döngələrdən birində təzə qazıntı yeri diqqətimi cəlb etdi. Komandir bunu duyubmuş kimi yaxınlaşıb “Xanı, nəse tapıbsan?” deyər soruşdu. Dizimi yerə qoyub ehmalca yumşaq torpaq qatını əlimlə təmizlədim. “Piyada əleyhinə mina basdırılıb, komandir,” – dedim. Çoxillik döyüş təcrübəmdə belə hadisələrlə az rastlaşmamışam, istehkamçı hiylə işlədərək minanı döngələrdə, rabitə xəttini kəsib onun altında yerləşdirir ki, kimsə qəfildən ona toxunsun. Düşmən neçə gündən bəri ehtimal etdiyimiz təxribatı törətməyə cəhd göstərmişdi, lakin istəyinə nail ola bilmədi. Həmin səngərdən daha dörd ədəd mina tapıb zərərsizləşdirdik. Təmas xəttində atəşkəs rejimi olsa da, belə hadisələrin baş verməsi qaçılmazdır. Çünki kəşfiyyat döyüşü bir gün də ara vermir və düşmən imkan tapdıqca təxribat törətməyə çalışır...

Bu hadisə ilə əlaqədar komandir şəxsi heyətə zəruri xəbərdarlıq etməklə yanaşı, mənə də təşəkkür bildirdi... Onu da deyim ki, hərbi hissə komandiri olsa da, Raquf Orucov bütün kəşfiyyat əməliyyatlarına şəxsən özü birbaşa səngərdən rəhbərlik edir, kəşfiyyat qrupları geri qayıtmayana qədər səngərdən kənara çıxmırdı”.

Xanı deyir ki, birgə xidmət etdikləri müddətdə gecənin ən müxtəlif vaxtlarında Raquf Orucovun iş otağına gələndə onu oyaq görüb: “Gecə saat 2-də də, 3-də – nə vaxt gəlmi – şəmsə, görmüşəm oyaqdı, nəse qeydlər aparır. Otağına girən kimi başını qaldırır “xeyirdimi, problem yoxdu ki” deyər soruşurdu, cavab alan kimi işinə davam edirdi. Deməli, lazım gələndə bütün gecəni də oyaq qala bilirdi. Bir dəfə bölükdə artıq qalan tikinti materialını gecə saat 2-də apardım ki, birinci bölüyün tikintisində çalışanlar sabah istifadə eləsinlər. Gördüm ki, tikintinin yanındakı köşkdə kimsə əyləşib, Raquf müəllimə oxşayır. Amma inana bilmirdim ki, gecə saat 2-də komandir burada olar. Yaxınlaşanda gördüm ki, özüdür. Dedi, Xanı, nə gəzirsən? Dedim, cənab polkovnik, bura lazım olan şeylər vardı, onu gətirmişəm, sizin burada olduğunuzu bilməzdim. Dedi ki, öz otağımda otura bilmirəm, gəldim baxım görüm işlər nə yerdədi. Bu adam yorulmaq bilmirdi, amma sürücünü gün ərzində üç dəfə dəyişirdi ki, yorulmasınlar.

Yuxarı komandanlığın əmrinə əsasən, Raquf Orucov şəxsi heyətə düşmənin təxribat xarakterli bütün atəş zərbələrinə cavab verməyi tapşırırmışdı. Əvvəlcə poliqonda təlim keçirdi, sonra buraxırdı qabağa. Kim düşmənin hədəf seçilmiş mövqeyini dəqiq vururdusa, onu mükafatlandırırdı. Şəxsi heyətdə bu cür həvəs və yüksək əhval-ruhiyyə yaradırdı”.

Xanı şəhid komandirin insani keyfiyyətlərindən də ehtiramla danışır, onun dostluğa və yoldaşlığa sədaqətini xatırlayır: “Raquf Orucov təkcə komandir kimi yox, həm də kollektivçilikdə tayı-bərabəri olmayan insan idi. Hərbi hissədə

bir zabitin və ya gizirin hansısa xeyir işi olanda özü şəxsən maraqlanırdı, lazım olan köməkliyi göstərirdi, işi-gücü nə qədər çox olsa da, məclislərdə şəxsən iştirak etməyə çalışırdı. Gün ərzində cəbhə xətti boyunca bütün nöqtələri şəxsən yoxlayırdı, hər şeydən arxayın olandan sonra özünü çatdırırdı məclisə, kollektivlə bərabər məclisdə iştirak edib, təzədən qayıdırdı ön xəttə. Biz məclisdən çıxandan sonra zəng edib komandiri soruşurduq, deyirdilər ki, ön xətdədir. Yəni o qədər enerjili idi ki, bu adam yorulmaq bilmirdi.

Bütün hərbi hissədə elə bir şərait yaratmışdı ki, hər həftənin bazar günü hər bölükdən bir neçə nümunəvi əsgəri götürüb aparırdı rayonun təzə tikilən yerlərinə, nümunəvi ərazilərə ki, əsgərlər baxıb fərəhlənsinlər. Ən azı 20 əsgər olurdu. Həmin əsgərlər üçün orada bir görüş təşkil edirdi, sonra da gətirib hardasa yedizdirib, qaytarırdı hərbi hissəyə. İki-üç dəfə bu cür tədbirlərə şəxsən məni də çağırıb və mən də bölükdən 3-4 nəfər götürüb getmişəm. Onun təşkil etdiyi tədbirlərə baxanda görürdüm ki, bu insan sutkanın, demək olar ki, əksər hissəsini “nə etmək lazımdır?” sualı ətrafında fikirləşir. Yəni bütün fikri, diqqəti cəhbədə, əsgər və zabitlərin yanında idi.

And olsun Allaha, birgə xidmət etdiyimiz dövrdə mən onun bircə gün məzuniyyətə getdiyini, dincəldiyini, hətta yatdığını da görməmişəm. Bu adam yalnız maşında yol gedərkən yatıb yuxusunu alırdı. Posta gedəndə bütün əsgərlər sanki qardaşı, ya atası gəlibmiş kimi sevinirdilər, özlərini onun üstünə atırdılar. Deyirdi ki, postun ən balaca əsgəri mənim üçün ehtiyatın kombatından əzizdir. Çünki o əsgər postda dayanır.

Raquf özü də gecə saatlarla əsgərlərin yanında postda dayanıb müşahidələr aparırdı, onlarla söhbət edirdi. Çünki özü ixtisasca kəşfiyyatçı idi, postun məsuliyyətini, əzab-əziyyətini yaşamışdı. Belə bir sözü də vardı Raquf Orucovun: “Hansı əsgərdən gözünüz su içmirsə, onun qorxub-çəkiniyini hiss edirsinizsə, gətirin mənim yanıma, o əsgər mənim otağıma girən kimi beynini “formatlayıb” ağappaq kağız eləyib təzədən göndərəcəyəm yanınıza”.

Həqiqətən də elə idi, komandirlər əsgər gətirirdi ki, bu uşaq postda dayanmaqdan qorxur. Raquf Orucov həmin əsgəri aparırdı otağına, qabağına çay qoyub söhbət eləyirdi. Axırda da soruşurdu ki, indi səni məişət-təsərrüfat bölüyünə, ya da qərargaha – yəni arxa cəbhəyə verimmi? Əsgər deyirdi yox, komandir, mən gedirəm qabağa. Gedirdi və sonra o əsgərdən heç kəs şikayət etmirdi ki, postda qorxur, ya nədənsə çəkinir. Demək istəyirəm ki, Raquf Orucovun çox gözəl idarəetmə qabiliyyəti vardı. Bu hərbi hissənin tarixində birinci komandir Raquf Orucov olub ki, bir il iki ay müddətində onun sayəsində düşmənin davamlı olaraq sarsıdıcı zərbələr endirilib, amma bizim özümüdə zərbə dəyməyib.

...Mən Raqufun anasının şəhid olduğunu onunla bir il xidmət edəndən sonra bilmişəm. Mənim bir balaca səsim də var, kollektivimizdə xeyir iş olanda hərdən oxuyuram. Bəzən uşaqlar gəlib deyirdilər ki, komandir deyir Xanı dursun ayağa, ana haqqında bir segah oxusun.

Raquf müəllimin ailəsindən, nəslindən-kökündən şəhədlinin bünövrəsi qoyulub. Qurban olum Allaha, vətən yolunda, torpaq uğrunda şəhid olmaq şərəfidir. Belə ölüm də hər kəsə

qismət olmur. Raquf Orucov kimi yüksək rütbəli bir zabitin, əfsanəvi kəşfiyyatçının açıq döyüşdə qəhrəmancasına həlak olması şəhidliyi bir az da şərəfləndirdi, vətən, torpaq, millət yolunda ölümün dəyərini, qiymətini bir qədər də artırdı.

Raquf Orucovun şəhid olması qarşımıza bir amal da qoydu ki, biz o kişilərin qanını almalıyıq, onların amallarını yaşatmalı, arzularını reallığa çevirməliyik. Aprel şəhidlərinin qanı yerdə qalmalı deyil və Allahın köməyi ilə biz bu işi başa çatdırmalıyıq.

Ali Baş Komandan nə vaxt göstəriş və tapşırıqlarını versə, biz də ona uyğun öz işimizi görəcəyik”.

Əfsanəvi komandir

RAQUF hələ sağlığında əfsanəvi kəşfiyyatçı kimi **R**ad çıxarmış, düşmən arxasında gerçəkləşdirdiyi uğurlu əməliyyatlarına görə hərbcilər arasında böyük nüfuz qazanmışdı. Əfsanələr heç də boş yerdən yaranmır, hansısa hadisədən qaynaqlanır və yayılır, yayıldıqca da yeni rənglərlə, çalarlarla zənginləşir, bəzən ağılaşmaz, bəzən gümanyetməz, bəzən də inanılmaz əhvalatlara çevrilir. Amma bütün hallarda hər bir əfsanə onun qəhrəmanının şəxsiyyətinə və göstərdiyi igidliklərə xalqın, cəmiyyətin münasibətinin, daha doğrusu, heyranlığının ifadəsidir.

Polkovnik-leytenant Raquf Orucov da döyüş və kəşfiyyat zabiti kimi öz şücaətləri ilə bu gün hər yerdə maraqla söylənilən və dinlənən əfsanələr yaradıb. Onu yaxından tanıyanlar, hünər və bacarığına bələd olanlar üçün bunlar, əslində, gerçəkdən baş vermiş hadisələrdir.

...1992-ci ilin bir yay günündə düşmən gülləsinə tuş gələrək, 42 yaşında şəhid olan altı övlad anası Raya xanım “Yeddi xırman” dağının güneyindəki Çullu kəndinin qəbiristanlığında dəfn edilib. Anasının nəşini Raquf təcavüzkar ermənilərin nəzarətindəki ərəzidən çıxarmağa, onun el qaydası ilə, dini adətlərimizə uyğun torpağa tapşırılmasına nail olsa da, bir neçə gündən sonra həmin yerlər işğal altına düşüb və şəhid anasının məzarını ziyarət edə bilməmək nisgili gənc

döyüşçünün qəlbində ağır bir yük kimi qalıb. “Vətən ana deməkdir. Bu iki məfhum bir-birindən ayrı ola bilməz. Amma mən onların hər ikisini səngərin o biri üzündə qoyub gəlmişəm,” – bu sözləri Raquf ürək yangısı ilə deyərmiş. Sonralar hərbi kəşfiyyatda bişib-bərkidikdən, düşmən arxasına keçib-qayıtmaq təcrübəsi topladıqdan sonra o, necə olursa-olsun, bu həsrətə son qoymaq, anasının məzarını ziyarət etmək fikrinə düşüb və öz istəyinə də çatıb...

Özü bu barədə heç kimə bir kəlmə danışmasa da, Ağdamın tanınmış bir din adamının sonralar Raqufun yaxınlarına söylədikləri belə bir hadisənin həqiqətən baş verdiyinə inanır. “Anasının şəhid olduğunu bildiyim üçün bir dəfə ondan soruşmuşdum ki, ananızın ruhuna “Yasin” oxutdurmaq istəyirsinizmi? Cavab vermişdi ki, məzarı ziyarət edəndən sonra “Yasin” oxutdurlar... Və bir yaz günü idi. Səbh namazını yenidən bitirib həyat-bacada gündəlik qaygılarımla məşğul olmağa başlamışdım ki, gördüm Komandir darvazdan içəri keçdi. Salamlaşıb görüşdük, əynindəki paltarın vəziyyətindən hiss elədim ki, səngərdən indicə çıxıb. Amma üzündə bir məmnunluq ifadəsi vardı. “Hacı, ananın ruhuna bir “Yasin” oxumağınızı xahiş edirəm,” – dedi.

Sözün düzü, səhənin erkən çağında Komandirin belə bir xahiş üçün gəlməsi məni təəccübləndirdi. Amma aramızdakı səmimi münasibət hər hansı sorğu-suala yer qoymurdu. Vaxtilə aramızda olan söhbəti xatırladım və uzaqda görünən dağların yamacındakı qəbiristanlıqda əbədi uyuyan şəhid ananın oğlunun xahişini yerinə yetirdim. “Allah razı olsun,” – deyib getdi...”

Şəhid anasının qərib məzarını ziyarət etmək üçün Ağdam rayonunun Çullu kəndinə gedib-qayıtması o yerlərin hər qarışını tanıyan kəşfiyyatçı üçün, nə qədər riskli olsa da, tamamilə mümkün bir işdir. Bunun üçün lazım olan bütün mənəvi və fiziki keyfiyyətlər Raquf Orucovda yetərincə vardı: Vətən və ana sevgisi, yurd həsrəti, intiqam hissi, cəsarət və qorxmazlıq, üstəgəl kəşfiyyatçı peşəkarlığı və təcrübəsi...

Müharibə şəraitində kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat tədbirləri bir-biri ilə sıx bağlı olur, biri o birini tamamlayır. Yəni düşmən də dinc dayanmır, ən müxtəlif vasitələrlə hərbi qüvvələrimizə açıq və ya gizli şəkildə zərbələr vurmağa çalışır. Bunun qarşısını vaxtında almaq, qabaqlayıcı tədbirlər görmək üçün düşmən kəşfiyyatı və kəşfiyyatçıları barədə ətraflı bilgiler əldə etmək zəruridir.

Məlumdur ki, Ermənistan da cəbhə xəttinə özünün ən hazırlıqlı və peşəkar kəşfiyyatçılarını göndərir, onlara ərazilərimizdə geniş təxribat fəaliyyəti göstərməyi tapşır. Raquf Orucovun ən yaxın döyüşçü dostlarından olan Qarabağ müharibəsi veteranı Şakir İsmayılov deyir ki, belə kəşfiyyatçılardan biri düşmənin Murovdağ istiqamətindəki hərbi hissəsində xidmət etdirmiş... “Murov qartalı”nın şücaətindən xəbərdar olub, onun adı gələndə vahiməyə düşən ermənilər Raqufun qarşısına “Rıji” ləqəbli iri cüssəli və zəhmli kəşfiyyatçını çıxarmağı qərara alırlar. Onun sorğunu əks-kəşfiyyatçılarımız çoxdan alıblarmış və cəbhəboyu zonada yerini tez-tez dəyişdiyini, gah Füzuli, gah Beyləqan, gah da Ağdam tərəflərdə peyda olduğunu bilirlərmiş... Bir gün “Rıji” Murovdağda ratsiya ilə Raqubla əlaqəyə girib onu təkbətək görüşə

çağırır. Təbii ki, məqsədi təkcə azərbaycanlı kəşfiyyatçının nə qədər cəsarətli olub-olmadığını yoxlamaq deyil, həm də hiylə qurub ələ keçirməkmiş... Raquf düşmənin çağırışına cavab olaraq, görüşə gələcəyini bildirir və konkret vaxt təyin edir. Görüş yeri kimi seçilən yer dağlıq və meşəlik bir ərazi imiş. Təyin edilmiş vaxta bir saat qalmış Raquf təkbəşinə, heç kimin xəbəri olmadan görüş yerinə gedərək ərazini diqqətlə yoxlayır. Görür ki, 5-6 nəfər silahlı erməni pusquda dayanıb. Pusquya düşmədən geri qayıdan Raquf bir gün sonra ratsiyada yenidən "Rüji"nin səsini eşidir: "Hə, nə oldu, niyə gəlmədin, qorxdun?" Raquf cavab verir ki, mən gəlmişdim, filan yerlərdə əsgərlərini pusquda qoymasaydın, səninlə görüşəcəkdim, amma sən xain çıxdın, təkbətək görüşə gəlmək əvəzinə pusqu qurub məni tutmaq istədin". Erməni kəşfiyyatçı bu sözləri eşidib deyib ki, mən Azərbaycan hərbiçisinin bu qədər ağıllı olduğunu təsəvvür etmirdim...

Şakir İsmayilov kəşfiyyatçı dostunu yaxşı tanıdığı üçün əmindir ki, Raquf Orucov "Rüji"nin namərdliyinə təkcə sözlə deyil, həm də əməli işlə – yəni konkret kəşfiyyat əməliyyatı ilə cavab verib və sonralar hiyləgər düşmənin cəbhənin heç bir istiqamətindən səsi-sorağı gəlməyib...

Ehtiyatda olan baş leytenant Cahid Quliyev isə əfsanəvi kəşfiyyatçı haqqında daha bir maraqlı faktdan danışır: "Raquf şəhid olandan sonra idi, hərbiçi həmkarlarımla Ağdamda bir hüsr mərasiminə getmişdik. Oradakılar bizim Raquf Orucovun döyüşçü dostları olduğumuzu bildilər. Ağsaqqal bir kişi gəlib yanımda oturdu və belə bir söhbət elədi: "Mən Qərvəndənəm, şəhid atasıyam. Oğlum şəhid olanda Raquf Orucov

gəlib bizə başsağlığı verdi və dedi ki, bu axşam sənin oğlunun qanını alacağam. Sonralar eşitdim ki, Raquf bizdən qayıdan kimi əməliyyat planı hazırlayıb və həmin gecə düşmənin arxasına keçərək, 6 erməni hərbiçisini məhv edib. Allah Raquf Orucova rəhmət eləsin, verdiyi sözü yerinə yetirdi, oğlunun qanını yerdə qoymadı".

...Hərbiçilər yaxşı bilirlər: istənilən yeni silahın əsas məziyyətləri zavod şəraitində və ya sınaq poliqonunda deyil, döyüş əməliyyatında özünü daha aydın və aşkar şəkildə göstərir. Atəşkəs dövründə Azərbaycanın sürətlə inkişaf edən müdafiə sənayesi ordumuzu vaxtaşırı yüksək texniki keyfiyyətləri olan müasir silahlarla, hərbi maşın və avadanlıqlarla təchiz etməyə başlayıb. Bu sahədə qazanılan nailiyyətlərin miqyası böyükdür.

Ordumuzun ixtiyarındakı müasir silahlardan biri də yerli məhsul olan "İstiqlal" adı verilmiş irikalibrli snayper tüfəngidir. Uzaq məsafədən hədəfi dəqiqliklə vurmaq qabiliyyəti olan bu silah hərbi hissələrə veriləndə hamı onun üstünlükləri barədə danışır. Raqufun tabeliyində olan zabitlərdən biri deyir ki, komandır, bu silahın necə işlədiyini poliqonda yoxlamaq lazımdır. Raquf gülərək cavab verir ki, "İstiqlal"ı poliqonda hədəf nişan almaqla yoxlamağın nə faydası var?... Ən yaxşısı budur, cəbhə xəttini keçək və yeni silah üçün əsl hədəf seçib, onu yoxlayaq. Raquf dediyi kimi də edir: həmin zabitlə birlikdə gecəylə yaxşı bələd olduğu minalanmış ərazidən sağ-salamat keçib, düşmənin 300-400 metrliyində mövqe tuturlar. Səhər tezdən kəşfiyyat müşahidəsi apararkən düşmənin hərbi maşınlarından birinin gəldiyini görən Raquf Orucov onu hədəf

alaraq atəş açır. Avtomobil dərhal dayanır. Kəşfiyyatçılarımız təcili geri qayıdıb ordumuzun nəzarətində olan əraziyə çatırlar. Raquf deyir ki, "İstiqlal"ın qeyrətini 4-5 saatdan sonra biləcəyik. Onunla birlikdə gedən zabit and içirmiş ki, deyilən vaxtda cəbhə xəttində Ermənistan ordusunun bir serjantının və baş leytenantın həlak olması barədə məlumat yayıldı. Bu xəbəri eşidən kimi, Raquf "İstiqlal"ı öpür və deyir ki, bu silaha güvənmək olar.

...Raquf Orucovun kəşfiyyatçı bioqrafiyasında mühüm yer tutan hadisə - on bir nəfərlik qrupla düşmən arxasına keçərək, 3 erməni əsir götürüb, onlarla birlikdə sağ-salamat geri qayıtması barədə bu kitabda geniş söhbət açılır. Bu əməliyyatın mürəkkəbliyi və onun uğurla həyata keçirilməsini şərtləndirən amillər haqqında keçmiş kəşfiyyatçı, ehtiyatda olan kapitan Rasim Fərşidov belə deyir: "Raqfun təkcə 1995-ci ildə Murovdağda girov düşmüş 6 əsgərimizin azad edilməsi üçün düşmənin nəzarətində olan əraziyə keçərək oradan bir neçə əsir gətirməsi nadir hadisələrdən sayılır. Belə əməliyyatların dağlıq ərazilərdə aparılması həm günlərlə vaxt aparır, həm də hədsiz dərəcədə təhlükəli və əziyyətli işdir. Amma Raquf bu cür əməliyyatlarda o qədər iştirak etmişdi ki, onun üçün heç bir çətinlik olmurdu, artıq öyrəşmişdi, harada və necə hərəkət etməli olduğunu bilirdi.

Murovdağ kimi sərt daşlı-qayalı ərazilərdə başqalarının 7 saata getdiyi yolu Raquf 4 saata gedib gəlirdi. O dağın zirvəsinə çıxmaq hansısa yüksəkliyi fəth etməkdir. Bu mənada, Raquf Murovu dəfələrlə fəth etmiş qəhrəman döyüşçü idi".

Boy verir ürəkdə hünər nəğməsi,
Nəsillər dinləyir bu məğrur səsi.
Şəhidlər – Vətənin qələbə rəmzi,
Şəhid oğulları Vətən yaşadır!

B.Sadiq

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Keçmiş sovet əsgəri Ağdamda
milli ordunun könüllüsü oldu...

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Bakı Ali Hərbi
Komandirlər
Məktəbində
təhsil almaq
uşaqlıq arzusu
idi...

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

“Çox gənc olmasına baxmayaraq həm döyüş təcrübəsi vardı,
həm də yaxşı nəzəri hazırlığı...”

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

“Kəşfiyyat bölüyü bir ailə idi...”

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Xidməti vəzifələrini və hərbi hissənin qarşısında
qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərək fərqləndiyinə
görə "Hərbi xidmətlərə görə" medalı ilə təltif edilmişdir.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Üç erməniyə əsir götürmüş kəşfiyyat qrupunun üzvləri və onları qarşılayan
əsgərlərimiz. Gədəbəy, 1995.

Milli Qəhrəman Fəxrəddin Cəbrayilov (soldan üçüncü) və vaxtilə R.Orucovun
kəşfiyyat böliüyündə xidmət etmiş (soldan) Əsəd Bəbəyov, Məhir İbrahimov,
Ərşad Yusifov, Əlvəsət Qurbanov və Əliş İsgəndərov. Bakı, 2016.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Bu dağların hər çığına beləd idi...

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Kəşfiyyatçılar Murova qonaq gəlmiş xalq artisti Nəсібə xanım Zeynalova ilə...

Sevinc Orucova: "Körpə övladımızı belə Murovun sərt qışında böyütdük".

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Kəşfiyyatdan sonra..

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Rauf Orucovun kəşfiyyat bölüyü həmişə birincilər sırasında olurdu.

"Deyirdi, and içmişəm: anamın qisasını almayana qədər döyüş paltarını əynimdən çıxarmaram..."

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Əsgərlərini övladlarından çox istəyirdi...

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Zabit
Raquf Orucovun
qüsursuz xidməti
hərbi komandanlıq
tərəfindən yüksək
qiymətləndirilib.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov cəbhə bölgəsində olarkən.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Briqada komandiri.

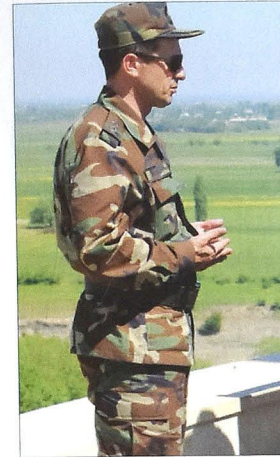
MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Döyüşə daim hazır idi.

Yubiley və xatirə medalları.

Pəşəkar hərbiçi, təvazökar və səmimi insan...

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Ailə.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Qardaşı Amil:
“Məncə, şəhid
olacağını bilirdi.
Biz inanmırdıq,
amma özü bilirdi”.

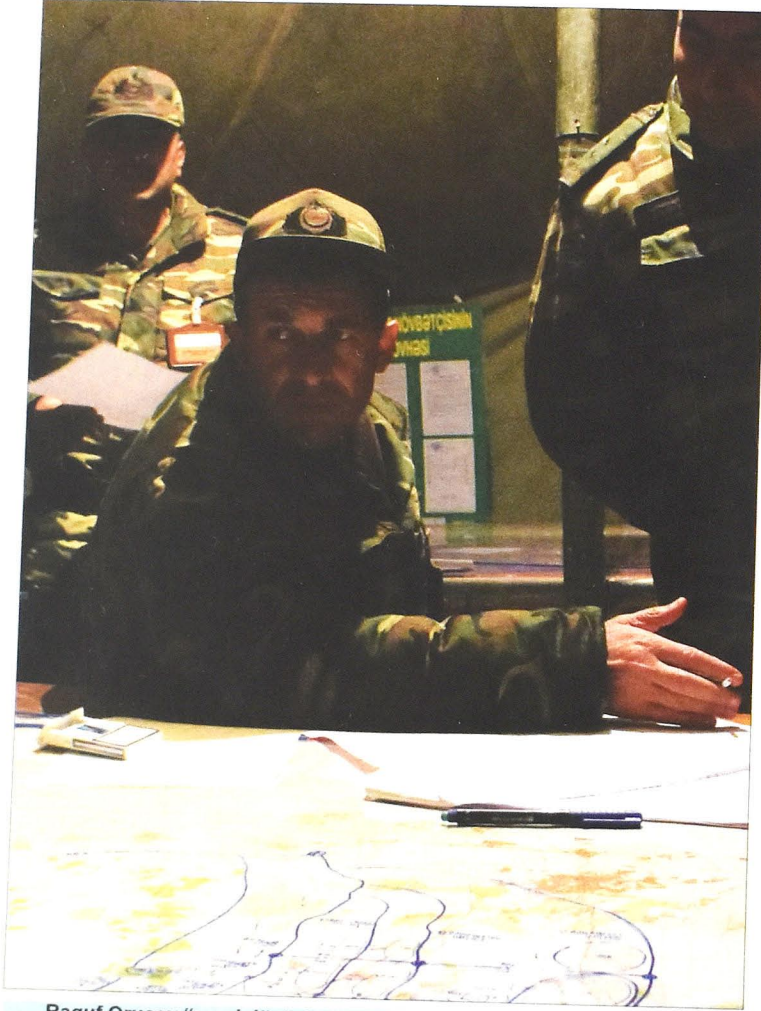

“Qardaş-bacının kiçik
uşaqları və Raqufun kiçik
oğlu – komandirin yanında
düzlənərək şəkil çəkdirirlər.
Son şəkil”.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Raquf Orucov "aprel döyüşləri"ndə şəhid olan hərbiçilərimiz arasında ən təcrübəli zabıtdır...

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

"Qardaşım bu Vətən üçün doğuldu, bu Vətən üçün şəhid oldu".

Aqşın atasının şəklinin hüzurunda yerə çökdü ki, ondan hündür görünməsin.

MUROV QARTALI
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

FOTOALBOM

On yaşlı Nihad atasının yoxluğuna inana bilmir...

Ailənin kədəri və qüruru: şəhid hekayəti...

“...Hamı
onunla qürur
duyduğunu
yazır.
Hər adam
belə sevgi
qazana
bilməz”.

*İlahın bir qızı... Ağrıyın...
Sənə yazmışam...
Allah Sənə İlahi Rəhmət eləsin.
Sənə dilsən, uşaqlarına Məna qardaşın
Sən bütün qardaşların Sən Səcan
hər nəfərsinə zabit gələcəsin
Səni vətənə ölümləmə Sən
bədəndə bir ŞİŞƏLİSİN
gəldin !! Və bir tən qaydın gəldin.
Hər nəfərsinə zabit edir Sənə dən
edir Sənə üçün duğa gələn ölümlə
gələndə mənə üsyanı Sənə üçün
duğa edirsən. Sən fəni gördüyün
məni dəhşətə düşürdün bir şey bilirsən
nədir. Kəmərsən və ya bədən x, gəlir
Sənə məzarın üzə ağlayır. Sənə olan
Sevgiylə göz yaşını toxtarıy dediyi bu söz
“Anam olaydı bala bu günə görməyşdi”,
İki işidirdim Xanım qardaşın deyir
Xanım Əmin Anası Şəhid olub Sən onun
Anası üzündə göz yaşını axıd. Anam*

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva: “Dünyanın ən böyük
sərvəti olan ömrünü Vətən naminə qurban verən hər bir övladımız
Azərbaycanın tarixində qəhrəman kimi yaşayacaq”.

Qəhrəman şəhidin xatirəsi Ağdamda yad edilib.

Ağdamda Raquf Orucovun döyüşçü dostları igid zabıt haqqında xatirələrini jurnalistlərlə bölüşürlər.

“Qarabağ”ın azarkeşləri - “İmarət” fan-klubu: “ÖLMƏZ KOMANDİR”.

Ağdamda şəhid komandirin xatirəsinə həsr olunmuş futbol turniri keçirilib.

Azərbaycan
Respublikasının
Prezidenti cənab
İlham Əliyevin
19 aprel 2016-cı il
tarixli Sərəncamına
əsasən,
ölkəmizin ərazi
bütövlüyünün
qorunub
saxlanılmasında
xüsusi xidmətlərinə
və Silahlı Qüvvələr
qarşısında qoyulmuş
tapşırıqları
yerinə yetirərkən
fərqləndiyinə görə
polkovnik-leytenant
**Raquf İbrahim oğlu
Orucov**
(ölümündən sonra)
"İgidliyə görə"
medalı ilə
təltif edilmişdir.

R.Fərşidov vaxtilə komandiri olduğu igid kəşfiyyatçının Allahın sevimli bəndəsi olduğunu söyləyərək, 1997-ci ilə aid daha bir maraqlı xatirəsini danışır: "Müdafiə Nazirliyi komanda-qərargah təlimləri keçirirdi, bizə də düşmənin ön xətdəki vəziyyəti barədə kəşfiyyat müşahidəsi aparmaq və gördüklərimizi videolentə almaq tapşırığı verilmişdi. Bunun üçün təxminən 5 saat yol gedib, posta qalxmalı idik. Raquf dedi ki, komandir, bu posta qalxmaq üçün 5 saat dolama yol gedincə, kəsə yolla gedək. Dedim ki, Raquf, əvvəla, kəsə yolla getsək, düşmən bizi görər və vurar, ikincisi, bizi əsir götürə bilərlər, üçüncüsü də bu yolla qalxmaq çox qorxuludur, özümüzünkülər bizi güllələyər. İsrarla dedi ki, bizi Allah qoruyar, gəl, qalxaq.

Axır ki, onun dediyi kimi, qısa yolla qalxdıq, dik yamac olduğundan əllərimizi yerə qoyub iməkləyirdik, ancaq yolu cəmi 2 saata qət etdik. Posta çatanda hamı məəttəl qalmışdı ki, siz dik yamacı bu müddət ərzində necə qalxmısınız?! Biz bu yolla gəlməklə həm də həmin ərazilərin qorunmadığını, orada minalanmış sahələr olmadığını kəşf etdik. Bu, məhz Raqufun sayəsində mümkün oldu. O, çox cəsarətli və qorxmaz idi".

Son döyüş və sonrası...

Cəbhənin Goranboy rayonu istiqamətində Talış yüksəkliyinin düşməndən azad edilməsi ilə nəticələnən bu döyüşün təfərrüatları məlum deyil və yaqın ki, Qarabağ müharibəsi bitməyincə, onun üzərindən məxfilik pərdəsi götürülməyəcək. Çünki düşmən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin xüsusi təyinatlılarının gözlənilməz və ildırımsürətli əks-həmləsinin acı nəticələrini heç vaxt unutmayaraq bu əməliyyatın necə planlaşdırıldığını və həyata keçirildiyini öyrənməyə çalışır.

Polkovnik-leytenant Raquf Orucovun şəhid olduğu 4 aprel günü Talış yüksəkliyi ətrafında baş verənləri, əsgər, gizir və zabitlərimizin düşmənin möhkəmləndirilmiş müdafiə səddini necə yardıqlarını, oradakı işğalçıları necə məhv etdiklərini, erməni tapdağından qurtardıqları bir parça vətən torpağında üçrəngli zəfər bayrağımızı necə ucaltdıqlarını yalnız göz önünə gətirməklə onların qəhrəmanlıqlarından qürur duya bilərik.

Bir də ondan qürur düyməyə haqqımız var ki, xalqımızın bu igid övladları düşmən üzərinə gedərkən ölümün gözüne dik baxıb və üzbəüz döyüşdə sinələrindən aldıqları güllə yaralarından şəhid olublar.

Bu fakt Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin şəhid Raquf Orucovun ailəsinə və aidiyyəti qurumlara təqdim etdiyi “Ölüm haqqında tibbi şəhadətnamə”də rəsmən təsdiq

olunub. Sənədin “Ölümün səbəbi” qrafasında aydın xətlə belə yazılıb: “Döş boşluğuna nüfuz edən kor odlu silah güllə yaraları...” Bax, buna deyirlər, sinəsini güllə qabağına vermək! Vətən uğrunda, torpaqlarımızın azadlığı, xalqımızın Qarabağ arzuları uğrunda...

“Aprel döyüşləri”ndə göstərfiyi şücaətə görə polkovnik-leytenant Raquf Orucov ölümündən sonra “İgidliyə görə” medalı ilə təltif edilib.

2016-cı ilin dördgünlük “aprel döyüşləri” Azərbaycanın ən yeni hərbi tarixinə, yaqın ki, şanlı bir səhifə kimi yazılacaq, rəşadətli əsgər, gizir və zabitlərimizin hünər dastanı kimi xatırlanacaq...

Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda bu və digər döyüşlərdə həyatını qurban verən bütün şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirik!

Ölümün gözünün içinə dik baxaraq ürəklə, cəsərlə düşmən üzərinə gedən hər bir Vətən övladı qəhrəmandır. Belə igidlərin səngərdən çıxıb irəliyə atdığı hər bir addım bizim uzun illərdir davam edən işğalla, təcavüzlə, ərazilərimizin itirilməsi gerçəkliyi ilə barışmaq niyyətimizin olmadığını, gec-tez xalqımızın düşməne qarşı müqəddəs savaşa qalxaçağının aşkar ifadəsidir.

Elə buna görə də Qarabağ müharibəsində şəhid olan bütün igidlərimiz bizim üçün müqəddəsdir, onların həyatı və mübarizə əzmi gənclərimiz, böyüməkdə olan nəsillərimiz üçün örnəkdir. Şəhidlərimizin valideynlərinin, ailələrinin dərdi hamımızın dərdi, qüruru hamımızın qürurudur!

“Dördüğünlük müharibə”nin – “aprel döyüşləri”nin şəhidləri haqqında kütləvi informasiya vasitələrində çoxlu yazılar verilib. Jurnalistlərin Silahlı Qüvvələrimizin həmin döyüşlərdə itirdiyi hər bir əsgər, gizir və zabiti xalqımıza daha yaxından tanıtdırmaq istəyi təqdirəlayiqdir.

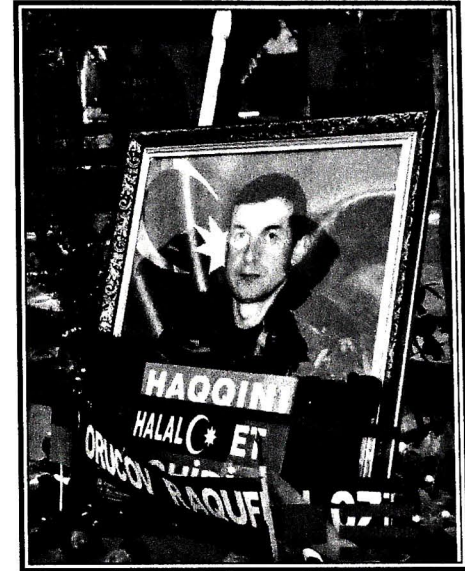
Polkovnik-leytenant Raquf Orucov haqqında ən çox yazılan şəhidlərimizdəndir. KİV-də yerlədirilmiş həmin yazıların bir hissəsi çüzi ixtisarla kitaba daxil edilib. Bunların arasında şəhid zabitin həyat yoldaşı Sevinc xanımın yazdığı esse və xatirələr də vardır.

Qəhrəmanımızın həyatı və xidmətləri barədə fakt və məlumatların ilkin mənbəyi, əsasən, onun ailə üzvlərinin, yaxınlarının, zabit həmkarlarının, əsgərlərinin söhbətləridir. Təbii ki, hər bir jurnalist bunları öz yaradıcılıq imkanları daxilində seçib və mənalandırmğa çalışıb. Bu zaman ayrı-ayrı yazılarda eyni fakt və hadisələrin müxtəlif yozumuna, hətta bəzi tarixlərin – gün və illərin fərqli verildiyinə rast gəlmək mümkündür. Həmin materiallar kitabda yerləşdirilmək üçün hazırlanarkən onların orijinal mətnini mümkün qədər saxlamaq, yəni ilkin variantda vermək qərara alınıb.

Şəhid zabitin ailə üzvləri öz yazıları, mətbu çıxışları və sosial şəbəkələrdəki saysız-hesabsız rəyləri ilə onların kədərinə şərik olan hər kəsə, xüsusən jurnalistlərə təşəkkür edirlər.

Polkovnik-leytenant Raquf Orucov haqqındakı yazıların bir ümumi leytmotivi var: o, əsl xalq qəhrəmanıdır! Adı əsl İnsan və əsil Komandır, peşəkar Kəşfiyyatçı kimi daim səmimiyyət və ehtiramla xatırlanacaq bir qəhrəman!

ŞƏHİDLİK ZİRVƏSİ

UNUTMADIQ! UNUTMARIQ!

Şəhid qardaşı: Raquf bu Vətən üçün doğuldu, bu Vətən üçün şəhid oldu

CƏBHƏ xəttində ermənilərin təxribatlarının qarşısını alan zaman şəhid olan Azərbaycan Ordusunun zabiti və əsgəri Sumqayıtda dəfn olunub. Dəfn mərasimində Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov, Milli Məclisin deputatları, Müdafiə Nazirliyinin rəsmiləri və şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, cəbhədə gedən döyüşlərdə həlak olan Silahlı Qüvvələrin zabiti 1972-ci il təvəllüdlü Raquf İbrahim oğlu Orucov və müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu, 1989-cu il təvəllüdlü Murad Vaqif oğlu Məmmədov aprelin 5-də Sumqayıt şəhəri Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırılıb.

Vida mərasimində şəhidin qardaşı Zabil Orucov Raqufun qəhrəmanlığından danışarkən deyib: "Raquf bu Vətən üçün doğuldu, bu Vətən üçün şəhid oldu. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin".

Mərasimə gələn minlərlə insan "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!", "Qarabağ bizimdir, bizim olacaq!" və digər bu kimi şüarlar səsləndiriblər.

AZƏRTAC
5 aprel 2016-cı il.

"Qardaşım Vətən üçün doğulmuşdu"

"N" hərbi hissəsinin polkovnik-leytenantı Raquf İbrahim oğlu Orucov Tərtər istiqamətində dünən gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Qəhrəmanın nəşi Sumqayıt şəhərindəki 14-cü məhəllədə yaşadığı evinə vidalaşmaq üçün gətirilmişdi. Ora çatanda binanı üzük qaşı kimi əhatəyə alan böyük izdihamla qarşılaşdıq. İgidlə vidalaşmağa gələn minlərlə sakinin başı üstündə saysız-hesabsız Azərbaycan bayraqları dalğalanırdı.

İzdihamın içindən bir nəfər "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz" şüarını səsləndirir, sonra hamı onu ucadan təkrar edirdi.

"Yaşasın Qarabağ, yaşasın Azərbaycan!", "Azərbaycan əsgəri, keç səngərdən irəli" şüarları durmadan səsləndirilirdi.

Ölüm bu izdihamın içində aciz və cılız görünürdü. İstefada olan hərbiçi Hüseyn Novruzov Raquf Orucovu belə xatırlayır:

- 1992-ci ildən Cəbrayıl rayonunun könüllülərdən ibarət batalyonunda onunla birlikdə çiyin-çiyinə vuruşmuşuq. Murova gedəndə hər ikimiz bölük komandiri olduq, o, kəşfiyyat bölüyünə rəhbərlik edirdi. Onu yaxından tanıyan hər bir kəs Raquf haqqında saatlarla danışmaqdan yorulmaz. Xalqımızın ən igid, ən vətənpərvər zabitlərindən biri idi. Onun

qədər vətəninini sevən, torpağına bağlı ikinci bir insan görməmişdim. Mərdliyinin, qorxmazlığının həddi-hüdudu yox idi. Bir yerdə qulluq etdiyimiz zaman kəşfiyyat dəstəsi ilə ermənilərin nəzarəti altında olan torpaqlara keçib döyüş tapşırığından savayı iki düşmən əsgərini də əsir götürüb gətirmişdi. Murovdan sonra Ağdamda hərbi hissənin komandiri oldu, hamı onun igidliyinə baş əyirdi.

Raqufu yaxından tanıyanlardan biri, ehtiyatda olan zabit Rasim Fərşidov xatırlayır ki, Murovda qərargahda kəşfiyyat xidmətinin rəisi vəzifəsində çalışanda o, kiçik leytenant idi:

- İlk görüşdən yadımda cılığın və döyüşkən bir hərbiçi kimi qalıb. O, zabitlərin ən cəsuru idi. Ən mürəkkəb və təhlükəli əməliyyatlara göz qırpmadan, çəkinmədən gedirdi. Onunla dəfələrlə birlikdə ağır tapşırıqları yerinə yetirmişik. İgidliyi və rəşadətinə görə ulu öndər Heydər Əliyevin Fəxri fərmanla təltif edib. Ona vaxtından əvvəl kapitan rütbəsi verilib. Medalla təltif olunub. Cəsurluğuna görə istənilən mükafata layiq zabit idi. Doğulduğu torpaq işğalda olduğuna görə həmişə döyüşə can atardı. O, Ağdamda hərbi hissəyə rəhbərlik edəndə tez-tez yanına gedirdim, görüşürdük. Deyirdi ki, bura mənim vətənimdir, bu torpaqlar cənnət qoxuyur, buralardan gedəsi deyiləm.

Raquf Orucov bölük komandiri kimi kəşfiyyata gedə bilməzdi. Lakin dözmürdü, gedirdi. Bir dəfə növbəti dəfə kəşfiyyata gedən Raquf vəziyyətin ağırlaşdığını, düşmənlərin onu üzə çıxara biləcəyini hiss edir və ratsiya ilə vəziyyətlə bağlı məlumat verir: "Artıq düşmənin arxasına keçmişik və mən düz onların qərargahının üstündəyəm. Nəsə bir az duyuyq düşüblər,

ola bilər ki, mənə görsünlər". Hərbi hissədən ona qaranlıq düşənədək gözləməyi təklif edirlər. "Gecəyədək gözləsək vəziyyət yüz dəfə dəyişə bilər, daha da ağırlaşar"- deyərək o, mövqeyini gündüz, elə düşmənin gözü qarşısında tərk edir. Bu addımı atmaq üçün kəşfiyyatçıya cəsarətdən başqa daş kimi ürək, dəmir kimi möhkəm əsəb lazımdır. O bütün planları dəqiq cızmışdı, kəşfiyyat tapşırığını tam yerinə yetirmişdi. Raquf təyin olunan yerə vaxtında gəlib çıxmış və kəşfiyyat bölüyünü də özü ilə sağ-salamat gətirmişdi.

Qəhrəmanla vidalaşmağa onu 1992-ci ildən bəri tanıyan, mərdliyinə, rəşadətinə baş əyən onlarla dostu gəlmişdi. Əvvəl bir neçə minlə ölçülən izdiham getdikcə böyüyür, gələnlərin sayı artıq on minlərlə ölçülürdü. Cəbhə dostları etiraf edirdilər ki, istəsəydilər belə onda qüsurlu tapa bilməzdilər.

Polkovnik-leytenant R.Orucov hamının güvənə bildiyi dürüst bir insan idi. 18 yaşından ömrünün son gününədək döyüş bölgəsində olub, Ağdamda şəhid olan anasının, qohumlarının qanını almağı qarşısına məqsəd qoymuşdu.

İgidin qardaşı Zabil Orucov dəfn mərasiminə gələnlərə müraciət etdi. Biz qəhrəmanın qardaşının dilindən heç vaxt, heç yerdə, heç kimdən eşitmədiyimiz sözləri eşitdik:

- Yanımda olduğunuza görə, itkimizə şərik olduğunuza və ona bəslədiyiniz rəğbətə görə sizə minnətdaram. Qoy, qardaşımın bu şərəfli yolu hər birimizə nəsib olsun. Qardaşım vətəni özü qədər sevirdi, özü də bir vətənə bərabər oğul idi. Ona daha böyük iş təklif olunanda "kabinet adamı deyiləm" demişdi: "Anam Ağdamda şəhid olub, bu torpaq da mənim döyüş yerimdi".

Mənə Ağdamdan yüzlərlə adam zəng vurub deyirdi ki, Raquf Ağdam torpağında yüksək təpədəki Bayraq meydanında dəfn olunmalı idi. Biz döyüşə onun məzarının ayağından getmək istəyirik. Onun uyuduğu torpaq gələcək nəsillərin and yeri olmalıdır. Mən qardaşımın dirisini də, nəşini də eyni məhəbbətlə sevdiniz üçün hər birinizə minnətdaram. Dünən elə bilirdim ki, qardaşımı əbədi itirdim, lakin bura gələn hər bir kəs məni inandırır ki, qardaşım sağdır, o, sadəcə, şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. İndi qardaşım kimi yüzlərlə igid düşmənlə üz-üzə dayanıb. Mən fəxr edirəm ki, qardaşım vətən üçün doğuldu. Bizə rahat olacaq ki, kimsə burda ağlamasın, hamınız gözlərinizin yaşını silin və qardaşımı son mənzilə təbəssümlə, alqışlarla yola salın. Mən heç vaxt, heç yerdə belə danışa bilməzdim, bu sözləri də axtarıb tapmazdım...

Şəhidin evindən Şəhidlər xiyabanına kimi uzun yolu alqışlar kəsilmədi. Bayraqları dəniz kimi dalğalanan izdiham dəniz sahilindəki Şəhidlər xiyabanına yan alanda biz ikinci bir şəhid tabutunu gördük. Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu, 1989-cu il təvəllüdlü Murad Vaqif oğlu Məmmədov da Tərtər istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub. Atası Vaqif kişi təmkinli və sakit idi, fikirləri aydın, nitqi də nur saçır idi:

- Özüm biləsuvurliyam, amma burada yaşayırdıq. Elə əcəl var ki, atanı çökdürür, eləsi də var ki, ucalıq gətirir. Torpaq, uğrunda ölən varsa, Vətəndir. Bizim torpaq uğrunda apardığımız mübarizə ədalətlidir və tək mənim övladım şəhid deyil, minlərlə şəhid vermişik. Allah onların qəbrini nurla doldursun. Hamı kimi fəxr edirəm ki, mənim də oğlum Vətəni,

torpağı uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Vətən sağ olsun! Cənab Prezidentimizin müdrikliyi sayəsində tez bir zamanda Qarabağ torpağını işğaldan azad edək.

Şəhidlərimiz Sumqayıtda torpağa tapşırıldı. Avtomat silahlardan yaylım atəşləri açıldı.

Dəfn mərasimində Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərov, Milli Məclisin deputatları, Müdafiə Nazirliyinin rəsmiləri, şəhidlərin döyüş dostları və şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri də iştirak edirdi.

**Bahadır İMANQULİYEV,
Ağaəli MƏMMƏDOV (foto)**

*"Azərbaycan" qəzeti
6 aprel 2016-cı il.*

“Deyirdi, and içmişəm:
anamın qisasını almayana
qədər döyüş paltarını
əynimdən çıxarmaram”

“RAQUF Orucovla 20 il əvvəl, 1996-cı ilin may ayında tanış olmuşdum. O vaxt yerdəyişmə zamanı məni ön cəbhədə olan N saylı hərbi hissəyə göndərmişdilər, Raqufun kəşfiyyat rəisi idim. İlk tanışlığımız zamanı gördüm ki, Raquf tağım komandiri olsa da, kiçik leytenant rütbəsindədir. Ona sual verdim ki, sən nəyə görə leytenant rütbəsi almamısan. Cavab verdi ki, nəse vaxtından keçir, ancaq verəcəklər”.

Bunu Moderator.az-a hazırda ehtiyatda olan zabıt, kapitan Rasim Fərşidov son döyüşlərdə şəhid olan polkovnik-leyttenant Raquf Orucov haqqında düşüncələrini bölüşərkən deyib.

Rasim Fərşidov bildirib ki, daha sonra ondan kəşfiyyatçı kimi indiyədək hansı əməliyyatları olduğu soruşub: “Öyrəndim ki, 1995-1996-cı illərdə postdakı əsgərlərimiz duman şəraitində düşmən tərəfə əsir düşüblər. Və həmin vaxt Milli Qəhrəmanımız Fəxrəddin Cəbrayıllov tərəfindən kəşfiyyatçı kimi buna tapşırıq verilir ki, hansı yolla olursa-olsun, erməni

əsgərləri gətirilməlidir və həmin əsgərləri əsir düşmüş əsgərlərimizlə dəyişmək lazımdır. Həmin vaxt Raquf təxminən 22-23 yaşlarında olub. Yaşının az olmasına baxmayaraq Raquf 3 erməni - erməni tabor komandirinin bacısının ərinə, uşağını və bir traktorçunu əsir götürür. Raquf həmin ərəfədə düz beş dəfə kəşfiyyata getmişdi. Və həmin üç nəfəri altı nəfər azərbaycanlıyla dəyişmişdilər. Raqufun bu qəhrəmanlığından xəbərdar olandan sonra o vaxtkı komandanlığa ona leytenant rütbəsinin verilməsi ilə bağlı təqdimat yazdım. Bizim ilk tanışlığımız da beləcə başladı”.

Rasim Fərşidov deyib ki, Raquf bölük komandiri təyin olunduqdan sonra bölüyə düşən bütün məsuliyyəti öz üzərinə götürüb: “Sonra elə oldu ki, onların bölük komandiri təyinatla başqa yerə göndərildi və elə o vaxt onun bölük komandiri vəzifəsinə təqdimatını hazırladım. Raquf bölük komandiri təyin olunduqdan sonra bölüyə düşən bütün məsuliyyəti öz üzərinə götürdü. O vaxt kadr çatışmazlığı vardı deyə bölükdə ancaq bölük komandiri və kəşfiyyat rəisi var idi, tağım komandirləri yox idi. Raqufa leytenant rütbəsi təqdim edildi, əməyini qiymətləndirmişdilər deyə gözlərində alov parlayırdı”.

Ehtiyatda olan zabıt Raquf Orucovun məşhur kəşfiyyat əməliyyatından da bəhs edib: “Hardasa 1997-98-ci illər olardı, biz bir yerdə kəşfiyyat əməliyyatı hazırladıq. Belə bir fikir irəli sürdüm ki, biz bu kəşfiyyata gediriksə, bizə bir videokamera verilsin və biz getdiyimiz yerdə çəkiliş də aparaq. Həmin kəşfiyyat əməliyyatı baş tutdu, düşmən artilleriyasının yerləşdiyi ərazini, düşmən qərargahını, ön cəbhədə duran alayın şəxsi heyətini videoya çəkib gətirdik. Həmin çəkilişə mərhum

prezidentimiz Heydər Əliyev də baxmışdı. Həmin kəşfiyyat əməliyyatına görə Raquf Orucova Fəxri fərman və “İgidliyə görə” medalı verilmişdi. Mən istəyirdim ki, medal məhz Raqufa verilsin. Çünki o, peşəkar zabit idi, qarşıda gələcəyi vardı, mən isə hərbi kafedranı bitirmişdim, kadrlar yetişəndən sonra ordudan təxris olunmalıydım”.

R.Fərşidovun sözlərinə görə, Raqufun gözündə qorxu yox idi, düşməyə qarşı hərəkət etməkdən çəkinmirdi: “İlk tanış olduğum vaxtdan onun gözlərində alov, Vətənə məhəbbət, döyüşkənlik əzmi görmüşdüm. Raquf, həmçinin, şəxsi heyətlə də səmimi münasibət qurmuş bir zabit idi. Bölük komandiri, tağım komandiri işlədiyi dövrdə əsgəri olmuş şəxslərin 70-80 faizi onun dəfn mərasimində iştirak edirdi. Bu, bir daha onu göstərdi ki, şəxsi heyət, həqiqətən də, onu sevirdi.

Bilirsiniz ki, kəşfiyyatçılar həmişə ön xətdə olur, onlar üçün müharibə heç vaxt bitmir, düşmənin bütün hərəkətlərini müşahidə edirlər. O vaxt müharibədən yeni çıxmışdıq, ordunun təchizatı elə də yaxşı deyildi, iqtisadiyyatımızda çətinliklər vardı. Raquf postda müşahidə aparacaq kəşfiyyat qrupunun bütün təchizatını təmin etməyə çalışırdı. Elə vaxt olurdu ki, öz pulu ilə lazım olanları alıb əsgərlərə verirdi. Deyirdi ki, 7-8 saat dağa qalxacaq əsgər əziyyət çəkməsin. Bölükdə qalan əsgər cırıq botinkayla da gəzə bilər, ancaq kəşfiyyata gedən əsgər möhkəm geyinməlidir. Bölüyün təmirinə, əsgərlərin qidalanmasına xüsusi diqqət yetirərdi, həmişə əsgərlərlə birlikdə yemək yeyərdi. Heç vaxt özünü əsgərlərdən aralıda tutmurdu, ancaq şəxsi heyətin içində olardı. Təlimlərdə də çox bacarıqlı idi, tələbkar idi, əsgər-zabit münasibətləri hər

zaman bir nizam çərçivəsində idi. Bu insanın əsgərlə rəftarında heç vaxt mənfi nəşə görməmişəm. Bunu bir mən demirəm, bu barədə çoxları danışa bilər.

Onunla çalışdığım yeddi il ərzində günlərimiz bir yerdə keçib, aylarla poliqonlarda olmuşuq. Onun rəhbərlik etdiyi kəşfiyyat bölüyü Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində birinci yerə çıxmışdı.

Raquf Ağdam istiqamətində briqada komandiri təyin olunduqda onu təbrik etməyə getmişdim. O zaman mənə komandirlik etdiyi dövrdə əsgərlər üçün ön xətdə tikilən blindajların şəkillərini göstərdi. Həqiqətən də, əsgərlər üçün bütün lazımi şəraiti yaratmışdı, ön xətdə su, əlüzyuyan, hamam tikdirmişdi, blindajları daşdan idi. Əsgərlərin bütün şəraiti yüksək səviyyədə idi, hətta əsgərlər üçün sauna tipli hamam da yaratmışdı. O deyirdi ki, bir il, ilyarım hərbi xidmət edən əsgər ön xətdə durursa, hərdən də rahatlanmalıdır, dincləlməlidir. Əsgər rahatlanarsa, öz postunda da rahat dayana biləcək. Raquf belə xarakterli zabit olub.

Raquf danışmışdı ki, o, briqada komandiri olanda əsgərlərinin biri məmur övladı olub. Raquf baxıb ki, məmur oğlu heç əsgərə oxşamır, onu yanına çağırıb və deyib ki, kimliyindən, kimin övladı olmağından asılı olmayaraq, sən əsgərsən. Və əsgərin də əsgər geyimi olmalıdır. Həmin məmur övladı o gündən sonra digər əsgərlər kimi hərbi xidmətini davam etdirir və ordudan təxris olunanda da gəlib Raqufa təşəkkür edir. Deyir ki, komandir siz həyatda da mənə çox şeyi başa saldınız.

Raquf üçün ordu, Vətən hər şeydən qabaq idi...”.

“Raqufun yoxluğu mənimçün böyük itkidir,” - deyən kapitan onunla son söhbətlərini də yada salıb: “O, barmaqla sayılası döyüş zabitlərindən idi. Onunla çox söhbətlərimiz olurdu, Ağdamda oturub danışdıq, deyirdi ki, kəndimizə çox yaxın, qismət olacaq, kəndimizi azad edəcəyik. Ağdamlılar da onu çox sevirdi, onun briqada komandiri olmasına görə çox sevinirdilər. Raqufun heç vaxt mənfi hərəkətini, xarakterini görmədim. Düzdür, hər bir insanın mənfi və müsbət cəhətləri olur. Ancaq onun müsbət cəhətləri o qədər çox idi ki, mənfi cəhətləri bilinmirdi. Riyazi dillə desək, mənfi müsbətdən iki dəfə kiçikdirsə, demək 0-a bərabərdir.

Raqufun həyat keçidinə baxanda aydın görürük ki, o, döyüş komandiri olub. O, ancaq döyüş uğrunda mübarizə aparan adam olub. Raquf 18 yaşında anasını itirmişdi, düşmən gülləsiylə şəhid olmuşdu anası. Həmişə deyirdi ki, and içmişəm, anamın qisasını almayana qədər döyüş paltarını əynimdən çıxarmaram. Ona arada deyirdim ki, bəlkə ordudan təxris olmaq vaxtın çatıb. Cavab verirdi ki, anamın, eləcə də şəhidlərimizin qanını almayana, torpaqlarımızı azad etməyəne qədər döyüş paltarını əynimdən çıxarmayacam. Onunla danışanda deyirdim ki, Bakıya gələndə mütləq gəl, görüşək. Deyirdi ki, rəis, inanırsan ki, Bakıya çox az-az gəlirəm, heç evdə də məni görə bilmirlər. Danışdıq ki, bir-birimizi övladlarımızın toyuna çağırıq, çox təəssüf ki, mən onun övladlarının toyuna yox, özünün yas mərasiminə gedəsi oldum...”

RUMİYYƏ

Moderator.az

11 aprel 2016-cı il

Bir damla həsrət

*Şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovun
həyat yoldaşı yazır*

ŞANLI ordumuzun Qarabağda düşmən təxribatının qarşısını almaq üçün aprelin əvvəllərində keçirdiyi hərbi əməliyyatın qəhrəmanlarından olan və əfsanəvi igidlikləri ilə tanınan polkovnik-leytenant Raquf Orucovun həyat yoldaşı Sevinc xanım Orucova bu günlərdə öz duyğu və düşüncələrini qələmə alıb. O, ixtisasca hüquqşünasdır, Sumqayıt Dövlət Universitetinin müəllimidir. Şəhid zabitin ailəsinə baş çəkməyə getmiş jurnalist həmkarlarımızdan birinə təqdim olunmuş həmin yazını olduğu kimi dərc edirik.

“...Mən səndən bir ömür-gün yoldaşı kimi yox, bir ana, bir vətənsəvər kimi danışmaq istərdim. Mən səninlə cəmi 17 il yol yoldaşı oldum. Amma bu illər mənə bir ömür üçün yetdi. Raquf, sənə haqqında hamı və hər səviyyədə yazılar yazır, yazacaq. Lakin mən sənə ruhunun həsrəti haqqında – heç danışmadığın həsrətin haqqında danışmaq istəyirəm.

İlk gənclik illərində yurd-yuvasını itirmiş, anasını şəhid vermiş əziz bir torpağın oğlu üçün hərbi olmaq ən müqəddəs istəyə çevrildi. Bu istək, arzu o qədər alovlu idi ki, hətta hərbi həyatının heç bir gününü arxa cəbhədə keçirmədin. Hətta ananın ruhu dolaşdığı torpaqda hərbi hissə komandiri oldun.

Bu səni o həsrətinə daha da yaxınlaşdırırdı. Həmişə Ağdamın işğal altındakı ərazisinə qəribə bir nisgillə baxardın. Hətta qəbir daşı belə olmayan bir ananın nigaran ruhu dolanardı ətrafında. Heç bir vaxt tutduğun vəzifə səni dəyişdirmədi. Daim səngərlər sənin həyatın, dincəldiyin yer oldu.

Sənin kimi qəhrəman bir zabitin ön cəbhədə - düşmən əlindəki ərazidə şəhid olması isə məni heç təəccübləndirmədi. Çünki səni ən çox mən başa düşürdüm, sənin bu torpaq üçün yarandığını, dünyada heç bir neməti Ana Vətəndən üstün tutmadığını bilirdim. Mən bu günü gözləyirdim. Çünki sənin ürəyində bir damla ana həsrətinin böyüyüb Vətən sevgisinə necə döndüşdüyünü görürdüm.

Sən və sənin silahdaşların yeni Azərbaycan tarixində qəhrəmanlığın şanlı səhifəsini yaratdılar. Siz sübut etdiniz ki, bu xalq hələ də düşünür, qəlbi döyünür, onun üçün bir parça Vətən torpağı necə müqəddəsdir. Bu xalqın qəlbindəki Vətən sevgisini heç bir qara qüvvə ram edə bilməz.

Xalq bir gecədə sənə görə birləşdi, sənin özünü və qəhrəmanlığını başı üstünə qaldırdı. Sən xalqına arxalandın, xalq səni başı üstünə qaldırdı. Bu hissləri mənə yaşatdığın üçün sənə və silahdaşlarına minnətdaram. Siz ölümünüzlə Azərbaycan xalqını səfərbər etdiniz. Mən millətimlə bir daha fəxr etdim.

Sən və silahdaşların Azərbaycana başqa bir şanlı dərs keçdiniz. Siz göstərdiniz ki, tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq hər bir Azərbaycan zabiti bu torpağın əsgəridir. Bu, bizim mənsəbpərəst məmurlara bir həyat dərsi oldu: Vətən kreslodan, kabinetdən yox, səngərdən başlayır. Siz xalqımıza su-

sadıgımız qələbə sevincini yaşatdınız. Düşmənin yalançı məğlubedilməz obrazını bir gecədə məhv etdiniz.

Sənə və "öncə Vətən" deyib döyüşə atılan yeni Azərbaycanın qəhrəmanları - Vüqara, Murada və digərlərinə eşq olsun!

Səni və silahdaşlarını tarix və Azərbaycan xalqı heç vaxt unutmayacaq!

Siz artıq bu xalqın əsl qəhrəmanlarısınız. Ruhunuz şad olsun!

Raquf, mən və oğullarımız səni daim ürəyimizdə, əməllərimizdə yaşadacağıq! Biz səninlə fəxr edirik! Əgər yeni bir həyat yaşasaydıq, heç düşünmədən yenə də səni seçərdim. Biz sənin kimi namuslu, vicdanlı, igid bir zabitin ailəsi olmaqdan ancaq qürur hissi keçiririk!"

Sevinc ORUCOVA

"525-ci qəzet"

19 aprel 2016-cı il

Haqqında əfsanələr dolaşan şəhid komandir

YAZINDA-YAYINDA Vətənimin yaşıl çəmənli,
lalə yamaclı, yasəmən ətirli, torpağı cənnət qo-
xuyan, payızında yarpaqları xəzan olub yağışından
nur-bərəkət daman, qışında ayazı-şaxtası ilə kəklik-
ləri hürküdən evlərinin damı ağ - Ağdamım!!!

Vətəni qibləgah edən şəhidlər

...Və bir gün Vətənin üstünü Şimaldan gələn səmum küləkləri aldı. Bəli, özü şimal olsa da, küləkləri səmum idi. Sovet ordusunun silahlalandığı mənfur ermənilər özlərinin onilliklər ərzində yazıb-pozduqları niyyətlərini aşkar etdilər. Vətənin başını qara buludlar aldı. İçəridə xəyanətlər, arxada düşmən... Yandı Vətənimin bağı, yandı Odlar yurdum Azərbaycan.

Qan gördükcə vəhşiləşən, qocaya-uşağa baxmayan, hamilə gəlinin balasını qarnından çıxaran, oğlunun başını anasının gözləri qabağında kəsən ermənilər Vətənimizdə qətləmlər törətdilər. Xocalını yer üzündən sildilər. Bununla da hikkələri soyumadı, böyüklərindən və havadarlarından aldıqları təlimata uyğun olaraq, bir-bir kəndlərimizi, rayonlarımızı zəbt etdilər.

Leksionumuza uyğun olmayan, tarix kitablarında oxuduğumuz müharibə terminləri gəldi dilimizə. "Səngər, av-

tomat, pulemyot, təmas nöqtəsi, artilleriya..., düşmən daha bir yaşayış məntəqəsini ələ keçirdi" kimi sözləri hər gün, hər saat eşitməyə başladıq. 6-12 yaşında uşaqların da oyun qaydaları dəyişdi. Alınlarına qara sarğı bağlayıb, dava-dava oyunu oynadılar. Hamısının da istəyi bir idi: qəsbkar erməniyi öldürdülər. O erməniləri ki, Vətəni viran qoyub, Qarabağa qarğa kimi qonmuşdular.

...O ağır günlərdə hamı kimi, Ağdamın Cinli kəndində yaşayan İbrahim Orucovun ailəsinin dincliyi, güzəranı pozulmuşdu. Atılan top səsləri sərhədanı bölgələrdə insanlara aman vermirdi. Belə günlərin birində sovet ordusunda yenicə hərbi xidmətə yola saldığı böyük oğlu Raquf gəlib çıxdı. Hərbi hissəni özbaşına tərk etdiyindən ailədə hamı təşviş keçirirdi. Özü də hərbi sahədə çalışan İbrahim kişi aparıb oğlunu hərbi hissələrdən birinə yazdırdı. Gün gündən ağır gəlir, hər gün torpaq əldən gedir, obaya-elə nə qədər şəhid gətirirdilər. Raquf Orucov da Ağdamdakı hərbi hissələrin birində xidmət edirdi. Vaxtı olanda evə gəlirdi. Belə günlərin, ayların birində 3-4 ay gözə görünmədi. Anası Raya yaman nigaran idi. Günlərin birində evə gələndə 3 qardaş və 1 bacı böyük qardaşlarını axsayan gördülər. Sən demə bu üç-dörd ay ərzində qəsbkar ermənilərlə döyüşlərdə, Fərrux dağı və Aranzəmin kəndlərində aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı ağır qəlpə yarası alıbmuş. Anası və evdəkilər onun yaralandığını görməsinlər deyə, iradəsini toplayıb bu görüşdən yayınmışdı. Elə həmin günlərdə ermənilərin fəaliyyəti daha da genişlənməyə başlamışdı. Növbəti həmlələrin birində düşmən tərəfin atdığı güllədən Raqufun özü ilə yaşıd dayısı

Azər Rəhimov həlak oldu. Bir az keçəndən sonra düşmən Ağdamın ən hündür yüksəklikdə yerləşən Cinli kəndini də zəbt etməyə nail oldu. Qanlı döyüşlərdə Azərbaycan əsgərləri nə qədər şücaət göstərsələr də, rus ordusunun kömək etdiyi ermənilər onların iradəsini sındıra bilmişdilər. 1993-cü ilin 12 iyun günündə Orucovlar ailəsini daha bir fəlakət bürüdü. 5 övladın anası Raya Rəhimova namərd düşmən gülləsindən həlak oldu.

Zabil Orucov iradəsini toplayıb qardaşının ömür yolu haqqında danışmaqla sanki özündə rahatlıq tapmaq istəyirdi:

- Anamı kəndimizdə dəfn edə bilmədik. Həmin gecə el-liklə yaxınlıqdakı Çullu kəndinə daşındıq. Anamın nəşini də gətirib o kənddə dəfn elədik. Səhəri gün, yəni 14 iyunda Çullu kəndi də əlimizdən getdi. Böyük itkilər verdik həmin gün də. Gəldik Hındarx qəsəbəsinə. İyulun 23-ü isə Ağdamın bütün strateji nöqtələri, yüksəklikləri ermənilərin və onların havadarlarının əlində idi.

Şəhid anamı dəfn edən günü elə bil ki, 20 yaşı olan qardaşım Raquf böyüdü, yaşlandı. Ondan sonra biz onu qəhqəhə ilə gülən görmədik. Yumruqlarını sıxıb, anamın məzarı üstündə şax dayanmışdı. Gözlərində qisas hissi var idi. Dəfələrlə qardaşımdan xahiş etdik ki, o qəlpələri ayağından çıxartdırsın. Belə söhbət gələndə gülümsünüb sakitcə üstündən keçirdi.

O qəlpələr gənc Raqufun yol yoldaşı idi. Hər gün anasız - lığın, vətənsizliyin ağrısını xatırladırdı.

*Getdi badə, bu çəməndə qalmadı bir yasəmən,
Axtarib nərgiz yerində sən görərsən xarü xəs.*

*Ney kimi sinəmdə vardır möhnəti qəmdən duyün,
Söyləməkçün dərdimi yoxdur cahanda həmnəfəs.
Bəzmdən kəsmiş ayağın şahidi-məqsudimiz,
Gözlərimlə qəlbimin məqsədinə yox dəstrəs.
Ruhu təndə qoymadı dəhrin bu sonsuz qəmləri,
Qoymadı könüm quşunda bir təhəmmül bu qəfəs.*

(M.Füzuli)

Qərib həsrətinin yuxusu dərin

Orucovlar ailəsi - başda İbrahim kişi olmaqla 14 nəfər ailə üzvü Sumqayıt şəhərindəki yataqxanalardan birində yerləşdi. Raquf Orucov həmin il sənədlərini Bakı Ali Hərbi Ümumqoşun Komandirləri Məktəbinə verərək, 2 il ərzində lazımı hərbi biliklərə yiyələndi. Qardaşı Zabil Orucov deyir ki, hətta kursant Orucov məktəbdən verilən müavinətləri belə, özünə xərcləmir, gətirib atasına, onlara analıq edən nənəsi və həyatını qardaşının 4 balasına həsr edib, ailə həyatı qurmayan bibisi Səyyarəyə verirmiş.

1995-ci ildə hərbi məktəbi uğurla başa vurandan sonra onu Bakıdakı hərbi hissələrdən birinə təyin edirlər, amma gənc zabit ön cəbhədə olmağa üstünlük verir. 1996-cı ildə təyinatını düşmənlə üz-üzə dayanan Murova alaraq, kəşfiyyat bölüyünün komandiri kimi fəaliyyətə başlayır. Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 6 illiyi tamam olanda mükafatlananlar sırasında birinci yerdə Raquf İbrahim oğlu Orucovun adı olur. Həmin ərəfədə "Milli Ordu" qəzetinin müxbirinin suallarını cavablandıran baş leytenant deyir: "Silahın sirlərini öyrənmək,

texnikanı işlətmək, təmir etmək çox asan işdir. Əgər qəlbində torpağına sevgi, yurduna məhəbbət yoxdursa, mahir döyüşçü olsan da, heç nəyə nail ola bilməyəcəksən”.

1997-ci ildə kəşfiyyat böliüyünün komandiri olan gənc zabıt dövlət tərəfindən verilən hərbi tapşırığı çox böyük peşəkarlıqla yerinə yetirir. Hərbi kəşfiyyatın bütün sirlərinə malik olan Raquf Orucov rəhbəri olduğu tağımda əsgərlərə də bu sirləri öyrədir, hətta hər bir kəşfiyyatçının çiçəklərin, ot-ların, quşların xasiyyətinə bələd olmasının mühümlüyünü başa salır. Elə həmin ildə daha bir uğurlu əməliyyatı olur. İşğal olunmuş Kəlbəcərdə erməni hərbi hissəsinə girərək, onların səhər düzülüşünü, eyni zamanda hərbi hissənin korpuslarını, Azərbaycan tərəfə lazım olan bütün vacib elementləri və nöqtələri videolentə alır. Fikirləşərsiniz ki, bunu necə edib?!

Artıq bu əməliyyat hərbi sirr olmadığından onun detallarını açmaq olar. Bu əməliyyata gedənə qədər Raquf Orucov erməni dilində danışmağı öyrənir. Və bu dili bilməyi onun köməyinə çatır. Ancaq fikirləşəndə ki, təkbaşına gedib erməni taborunun içərisinə girəsən və hərbi hazırlıq prosesini çəkəsən...

Adətən, belə səhnələri kinolarda görmüşük. Bu əndazədə olan uğurlu əməliyyat və videogörüntülər dərhal respublika prezidenti Heydər Əliyevə çatdırılır. Kəşfiyyatın sirlərinə, bütün mexanizminə bələd olan Heydər Əliyev Raquf Orucovun mükafatlandırılması üçün əmr imzalayır. Ali Baş Komandan Heydər Əliyevin 24 iyun 1998-ci il tarixli fərmanı ilə Raquf Orucov “Hərbi xidmətlərə görə” medalı ilə təltif olunur.

2000-ci ildən sonra Ağstafa, Tovuz, Beyləqan, Füzuli istiqamətlərində yerləşən hərbi hissələrdə xidmət edib. 2012-ci

ildə Ağdamdakı N saylı hərbi hissənin komandiri təyin olunub. Buradan vətənin havasını hər gün duyurdu. Hara getsə, Ağdam onu çəkirdi.

*Qərib həsrətinin yuxusu dərin,
Torpağı oyanmaz, suyu oyanmaz.
Yolu sərhədlərə dikilənlərin
Axar gözlərinin yaşı, dayanmaz.*

(N. Kəsəmənli)

Qalibiyyət gecəsi

2014-cü ilin avqust ayında Azərbaycan Ordusu yeni bir sınaq qarşısında idi. Ordumuzun Vətən keşiyində dayanan müsəlləh əsgərləri avqust ayının əvvəlində 3 günlük döyüşlərdə şücaət göstərərək həlak oldular. Həmin döyüşlərdə Raquf Orucovun da əsgərləri vuruşurdu. Döyüşlər səngiyəndən sonra Sumqayıta atasına, doğmalarına və ailəsinə baş çəkməyə gələn Raquf Orucov kiçik qardaşı Zabildən xahiş edir ki, ayağındakı çəkmələri çıxarmağa yardım etsin.

Zabil deyir ki, həmin gün çəkmələri onun ayağından güclə çəkib çıxarıb.

“Ayaqları şişib çəkmə ilə bir olmuşdu. Sən demə o qızğın döyüşlər başlayandan 5 gün ərzində çəkmələr ayağından çıxmayıb”.

Evində axşama qədər istirahət edəndən sonra Raquf Orucov elə həmin gecə yenə də hərbi hissəyə qayıdır...

Bu il martın 31-də Vaşinqtonda keçirilən Nüvə Təhlükəsizliyi Sammitində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham Əliyev də iştirak edirdi. Aprelin 1-də isə ABŞ rəhbərliyi ilə çox səmimi görüş keçirildi. ABŞ Prezidenti Barak Obama Prezident İlham Əliyevin liderlik rolunu qeyd edərək, Azərbaycanın regionda ən çox uğurlar qazanan və ən nüfuzlu ölkələrdən biri olduğunu vurğuladı. Dövlət başçıları Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən danışıaraq, problemin tezliklə nizama salınmasının regionda sülhün və sabitliyin təmin edilməsi baxımından zəruri olduğunu bildirdilər.

Türkiyə Cümhuriyyətinin başçısı Rəcəb Tayyib Erdoğanın, Qazaxıstan Prezidenti Nursultan Nazarbayevin də iştirak etdiyi bu görüşdə Azərbaycan, Qazaxıstan və Türkiyə prezidentlərinin mehriban görüş səhnələri bu birliyi gözü götürməyənləri çox mütəəssir etdi.

Elə həmin gecə, aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə, Ermənistanın separatçı və quldur rejimi sahiblərindən aldığı göstərişə əsasən, yenidən təxribata əl atdı. 22 ildən bəri hər gün pozulan atəşkəs rejimini bir daha pozdular. Və bu dəfə... artıq səbir tükənmişdi. Azərbaycan Ordusu öz torpaqlarında olan quldurlara əks-hücumla cavab verdi. Ağdam, Füzuli, Tərtər rayonlarının bir sıra yaşayış məntəqələri növbəti dəfə artilleriya qurğularından intensiv atəşə məruz qalırdı. Döyüş 4 gün davam etdi. Aprelin 5-də Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin müdaxiləsindən sonra istəmədiyimiz atəşkəs razılığı əldə olundu.

Azərbaycan Ordusu dörd gün ərzində xeyli hərbi itirdi. Lakin bir neçə ərazimizi də geri aldı. Həmin gecə Azərbaycan Ordusunun əsgərləri bizə qalibiyyət sevinci yaşatdılar. O anı

23 il idi ki, gözləyirdik. O anın həsrətində idik. Bilirdik ki, Vətən torpaqlarının geri qaytarılmasında yenə şəhidlər vermişik. Yenə qurbanlarımız var. Yenə Vətən oğulları, gözlərini qırpmadan düşmənlə döyüşə girib, qalib oldular. Ordumuz ermənilərin təxribatına cavab verərək güclü əməliyyat apardı. Ermənistan qoşunlarına bir daha öz yerini göstərdi.

Ölkəmizdə bir təlatüm yaşanırdı. 22 il gözləyən xalq, gənclər küçələrə, meydanlara axışb savaşa istəyirdilər. Şəhid olan, torpaqlarımızı geri alan əsgərlərimiz insanlarda Orduya inamı yüksəltmişdi.

Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz

...Vətən fədailərinin üçrəngli bayrağıma bükülən tabutları evlərinə gətirilirdi. Yenə neçə arzu ürəkdə, neçə kam gözdə qaldı. Zəng gözləyən telefonlar susdu. 4 aprel, gecə saat 23.30-dur. Sumqayıtdakı 14-cü məhəllədəki binanın qarşısında böyük izdiham toplaşmış. Polkovnik-leytenant Raquf Orucovu qarşılamağa çıxmışdı komandirin əsgərləri, sumqayıtlılar. Onun yaşadığı binanın həyətidə yüzlərlə insan toplaşmışdı. Həmişə evinə, balalarının görüşünə sevinə-sevinə tələsən komandiri indi zabitlər çiynlərində gətirmişdilər.

Sumqayıt şəhidini "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!" şüarıyla, coşqu ilə, alqışlarla qarşıladı. Hamı Raquf Orucova əsgər salamı verdi. Gənclər Vətən şeirləri söylədilər. Azərbaycan himnini, "Marş irəli, Azərbaycan əsgəri" oxudular. Həmin anda Fəzlullah Nəimi və İmadəddin Nəsiminin müridləri düşdü yadıma. Onlar da ustadlarını belə yola salmışdılar.

Yadınızdadırsa, Nəsiminin bu beytini oxuyurdular:

*Fəzli-həqdir vaqifi-əsrarımız,
Fəzli həqdəndir qamu ənvarımız.
Fəzli-həq göstərmiş idi karımız,
Fəzli-həqdir, Fəzli-həq memarımız.*

Həmin gecə sumqayıtlılar, qərargah rəisi Raquf Orucovun əsgərləri onun yetişdiyi HAQQ məqamına inandılar.

...Bir elin, bir elatın, bütün Azərbaycanın sevimlisi olan hərbi zabitin tabutunu qucaqlayan bibisi Səyyarə saçlarını yolurdu.

“Kişilər ağlamaz,” – deyirlər. Ancaq bu oğul itirən atalara aid deyil axı. Otaqların birində səssiz ağlayan yaşlı bir kişi gördüm. Gözünün yaşı dayanmırdı. Dağ boyda İbrahim kişi yumağa dönmüşdü. Nələr gəlib keçirdi gözlərinin önündən. Həyat yoldaşı Raya vəfat edəndən sonra balalarını ögey ana əlinə vermədi. Anası-bacısı ilə onları pərvazlandırırdı. Qəhrəman oğlu Raqufun Ordu sıralarında qazandığı uğurlarına sevinirdi... O, belə arzulamamışdı. Raqufun böyük oğlu Aqşin gəldi babasının yanına. Onda İbrahim kişinin üzünə bir də baxdım. O kədəri, o ağrını sözlə ifadə etməkdə acizəm. O mərd kişinin şəklini çəkən rəssam gerek idi... Qovrulurdu, yanırdı atanın ürəyi. Arxası, dayağı getmişdi onun evindən, elin əlindən.

Komandir Raquf Orucovu qarşılayan gənclər daha sonra Şəhidlər xiyabanına getdilər.

Sumqayıtın Şəhidlər xiyabanında uyuyan 399 şəhida xəbər apardılar, gözyədliliyi verdilər ki, onların məqamına yüksələn bir Vətən oğlu da gəlir.

Sevincini itirən Sevinc

Əslində keçdiyi həyat yolu, Vətən yolunda göstərdiyi xidmətlər qarşılığında generallardan da böyük GENERAL Raquf Orucovun həyat yoldaşı ilə baş tutan görüşümüzdə öyrəndim ki, 1998-ci ildə ailə həyatı qurublar. İxtisasca hüquqşünas olan Sevinc xanım Raqufun ailəsinin yaşadığı yataqxanaya gəlin gedib.

Bir az sonra isə elə əslində onun da əsgərlik həyatı başlayıb. İlk oğlanları Aqşin Hacıkənddə dünyaya gəlib. Sonra soyuq bir qış günündə zabit həyat yoldaşının qayğısını çəkmək, hər zaman onun yanında olmaq üçün Murova gedib. Buraların soyuğu, sazağı qorxutmayıb bu şəhər qızını. Necə deyərlər, “yar yolunda boran olar, qar olar”. Bir qayda olaraq, Vətən torpaqlarının keşiyini çəkən komandir heç zaman ailəsini görməyə gəlmirdi. Bütün çətinliklərə rəğmən, ailəsi onu görməyə gedirdi... Düz 17 il həyat yoldaşı ilə birlikdə Vətənin xidmətində durdu Sevinc xanım.

Sonuncu görüşləri isə Novruz bayramı ərəfəsində – martın 21-22-də olmuşdu. Bayram süfrəsi ətrafına bütün qardaş-bacılar yığışdılar. Həmin gecə Zabil qardaşından xahiş edir ki, “balaca uşaqlarla da bir şəkil çəkdir”. Qardaş-bacının kiçik uşaqları və Raqufun kiçik oğlu - komandirin yanında düzlənərək şəkil çəkdirirlər. Son şəkil. O şəkildə hamı elə xoşbəxtidir ki...

Sevinc xanım söhbətinə davam edərək dedi ki, Raqufla ər-arvad məhəbbəti deyil, başqa bir sevgi var idi aralarında. O sevginin adı EŞQ idi. Onlar bir-birini ruhən anlayırdılar. İndi

ruhu göylərə uçduğundan, Yerdə rahatlıq tapa bilmir sevincini
itirən Sevinc xanım.

*Nəslin mənə Novruz gecəsi oldu müyəssər,
Sanki o gecəm gündüz ilə oldu bərabər.
Salmasın Tanrı məni ol sərv boylumdan cida,
Ayrılıq göstərməsin eşq əhlinə hərgiz xuda.*

(Məhəmməd Füzuli)

Heç inanmazdı ki, nə vaxtsa evinin, başının taxtı-tacı
gedib qayıtmayacaq. Həmişə arxayın idi, həmişə qayıdırdı.

Əsgər Vətən əmanəti

İstər kiçik qardaşı Zabilin, istər həyat yoldaşı Sevinc
xanımın xatirələri, şirin söhbətləri bitib-tükənmək bilmir.
Deyirlər ki, dünya nemətlərində gözü olmayıb. Yeməyin ən
yaxşısını əsgərləri ilə bölərmiş. Sevinc xanım onu da deyir
ki, Azərbaycan Ordusunun bu şərəfli zabitinə layiq olduğu
Milli Qəhrəman adının verilməsi üçün mücadilə aparacaq.

Elə bu vaxt qapının zəngi çalındı. Başsağlığına gələn var
idi. Özü tanışlıq verdi. "Arzuman Həsənzadə". Dedi ki, 2009-
cu ildə batalyon komandiri Raquf Orucovun əsgəri olub. 9 ay
ərzində isə köməkçisi, bəzən də sürücüsü qismində çalışıb.
Şəhid xəbərini eşidən kimi komandirin ailəsinə baş çəkməyi
özünə borc bilib. Söhbətlərindən belə məlum oldu ki, batalyon
komandirinin zabıt müdrikliyi var imiş. Onun bölüyündə qul-
luq edən əsgərlər fərariyyət nə olduğunu bilmirdilər. Hərbi in-
tizam müqəddəs bir qayda, pozulmaz norma kimi gözlənilirdi.
Əsgərlərə telefon işlətməyi belə, qadağan edibmiş. Onlara

deyirmiş ki, "mən olan yerdə probleminizi valideynlərinizlə
bölüşməyin". Onun komandir, qərargah rəisi olduğu böl-
gələrdə əsgərlər çox yüksək həvəslə, cəsarətlə, məsuliyyətlə
hərbi tapşırıqları yerinə yetirirdilər. Arzuman Həsənzadənin
danışdığı bir maraqlı hadisə:

- Komandirin etibarını qazanmışdım. Bir gün Ağdamın
çıxışı tərəfə getdik. Dedi ki, "məni gözləyin, səhərə qədər
gəlməsəm, çıxın gedin". Səhərə yaxın bir də gördük gəldi. Pal-
tarı qan içindəydi. Mənə verdi ki, camaşırxanaya aparım. Heç
nə soruşmadıq. Sonra mən ordudan təxris olanda bildim ki,
sən demə həmin gecə Ağdamın Çullu kəndinə keçib, anasının
qəbrini ziyarət edib. Və həmin gecə də bir neçə düşməni məhv
edibmiş. Təbii ki, tam təfərrüatını bizə demədi. Ancaq o zaman
anladım ki, demək, komandir anasının, doğmalarının qəbrini
tez-tez ziyarətə gedirmiş.

Arzuman deyir ki, bir dəfə komandir balıqdan zəhərlənir.
Tez Bakıda həkim işləyən atasına zəng vurub, necə kömək edə
biləcəyini soruşur. Atasının təlimatına əsasən, Ağcabədidən
dava-dərman gətizdirir, bundan sonra ilk yardım olunur. Səhər
ayılarda Arzumanı başı üstündə görüb deyir: "Bundan sonra
mənim dostumsan!". Və yenə də heç nə olmayıbmiş kimi,
batalyonu yoxlamağa gedir.

Raquf Orucovu başqalarından fərqləndirən cəhətlərdən
biri də o idi ki, o əsgəri zabitin ayağına vermirdi. O bilirdi ki,
əsgər Vətən əmanətidir. Özü şəxsən gedib ön cəbhəni, əsgər-
ləri yoxlayırmış. Və əsgərləri iki qrupa bölürdü: ayıq və sayıq.
Deyirdi ki, ayıq əsgərlərin gecələr gözləri açıq olur, sayıq əs-
gərlərin isə beyni daim işləyir. Komandiri heç vaxt gülən gör-

məzmişlər. Gözlərinin kənarında qırıqlar əmələ gələndə bilirdilər ki, gülür. Azərbaycanın elə kəndi, elə rayonu-şəhəri, məhəlləsi yoxdur ki, orada onun şinelindən çıxan əsgər olmasın.

Bir dəfə yerli icra hakimiyyətindən əsgərlər üçün su istəyib. Gətirilən suyun dadına baxıb, geri qaytararaq deyib ki, "bu, mən istəyən bulağın suyundan deyil, mənim əsgərlərim saf su içməlidir".

Komandir belə oğul idi. Ondan bir də olmayacaq.

"Mən ailəmə pul göndərə bilmirəm..."

Şərəfli hərbi Raquf Orucovun şəhidlik xəbəri çıxandan sonra sosial şəbəkələrdə onun haqqında bir dənə də olsun incik sözə rast gəlmədim. Dostları, əsgərləri onun barəsində əfsanələr yazırdılar. Və onun əsgərlərindən olmuş jurnalist Zamin Hacınin yazdıqları diqqətimi cəlb etdi: "1999-cu ildə Murovda əsgərlikdə olarkən həmin Orucov bizim briqadanın kəşfiyyat bölüyünün komandiri idi. Haqqında əfsanələr danışıldılar. Doğrudan da çox igid adam idi. Belə insanlar dünyaya tək-tək gəlir. 1999-un yayında təsadüfən lap yaxından tanımışdım onu. Mən jurnalist kimi ordudan yazdığım üçün Əbiyevin cəzası olaraq Murova xidmətə göndərilmişdim. Orda da gördüklərimi gizlicə qələmə alırdım, gündəlik tuturdum. Bir gün yenə Kürəkçayın qırağında oturub, gizləncə bloknota qeydlər edərkən kimsə əlimi arxadan tutdu (əsl kəşfiyyatçı - elə gəlmişdi xəbərim olmamışdı). Diksindim. Gördüm bir gənc zabıtdır. Bloknotum əlində idi, açıb başladı oxumağa,

gülümsündü. Açığı qorxdum ki, məni qərargaha satacaq, cəzalanacam-filan. Amma ağardığımı görüb güldü, dedi ki, "qorxma, mən də sənə kimi əsgərim, yazdıqların hamısı da düzdür". Bizdən azca aralıdan Göygölə yol gedirdi. O yola baxıb kədərlə dedi ki, sözlər yadımdan çıxmır: "Mən ailəmə pul göndərə bilmirəm, varlıların uşaqları burda maşınla şütüyür". Onun zamanında bizim kəşfiyyat bölüyü bütün korpusda birinci idi. Adam o cür ağır şəraitdə əsgərləri üçün saunaya bənzər hamam düzəltdi! Çox peşəkar, cəsur adam idi".

Yol gedir Şəhidlər xiyabanına

Aprelin 5-də Sumqayıt Şəhidlər xiyabanı 400-cü şəhidini qoynuna aldı. Raquf Orucov övladından çox sevdiyi Vətən torpağına qarışdı. Həmin təntənəli dəfn mərasimində Azərbaycan bayrağına bürünən, məğrur duruşlu göyçək bir oğlan da var idi. Qəhrəman və sərkərdə atasını ŞƏHİDLİK MƏQAMI-na şəhidlik edənləri görəndə, yamanca vüqarlandı. Ayrıliq məqamlarında atası həmişə anasını ona tapşıırırdı. İndi onun kiçik çiyinlərində böyük bir yük var idi. Atasının dünya boyda zabıt şərəfini qorumaq. Atasının Azərbaycan bayrağına bürünmüş tabutunu gətirəndə bükülmüşdü, kiçilmişdi. Sonra o izdihamı, o insanları görəndə ürəyi fərəhlə, könlü qürurla doldu. Şəhid atasını dəfn edən gün elə bil ki, 16 yaşı olan Aqşin böyüdü. Yaşlandı. Ancaq darıxacaqdı. Axı atası hər zaman evə gələndə, çalışdırlar ki, səs-küy salmasınlar, çünki ata istirahət etməli idi. Hətta kiçik qardaşı deyərdi ki, yenə kazarma rejimi başladı. Söhbətlərinin birində atasına demişdi ki, gələcəkdə

diplomat olmaq istəyir. Soruşdum ki, diplomat olub neyləmək istəyirsən?! Dedi ki, “Azərbaycanın maraqlarını, xeyrinə olan məsələlərini, dünyaya sülh çağırışlarını danışıqlar yolu ilə həll etmək istəyirəm. Ancaq atasızlıq çətin olacaq, hamı dağılışandan sonra darıxacam atam üçün”.

*Sinədə yüz gizli dərdim qaldı, canan, əlvida!
Qəm dağı köçdü qapından, getdim, ey can, əlvida!
Yüz yara almış bu sinəm asitanında sənin,
Böylə güllər bəxş edərmiş ol gülüstan, əlvida!
Tərk edib eşqin diyarını, əliboş getmərim,
Sinədə qəm yüklərim var, didədə qan, əlvida!
Dostlara etdim tədarük cürbəcür sovqat mən,
Kəhrüba solğun üzümdə, gözdə mərcan, əlvida!*
(M.Füzuli).

ARAYIŞ: O qanlı döyüşlərdə Ağdam şəhəri 6 minə qədər şəhid vermişdi. Ərazisi 1094 kvadratkilometr olan Ağdamın 882 kvadratkilometri, 1 şəhər və 80 kəndi işğal altında qaldı. İşğal nəticəsində 128 min insan məcburi köçkün həyatı yaşamağa məcbur oldu. Onların 17 mini yaşlı nəslin nümayəndəsi idi. 2015-ci ilin statistik göstəricilərinə nəzər salanda isə məlum olur ki, Ağdam rayonunda olan 191 min nəfər əhalidən 90 min nəfəri hazırda həmin rayonun ərazisində yaşayır. Öz yurdlarından məcburi köçkün düşmüş 34516 ailə və 146931 min nəfər respublikanın 62 şəhər və rayonunda müvəqqəti məskunlaşıb. Yeni salınmış 18 qəsəbədə hazırda 4990 ailə, 25708 nəfər yaşayır.

Aida EYVAZOVA
Modern.az
15 aprel 2016-cı il

Ağdamda şəhid polkovnik Raqub Orucovun anım mərasimi keçirilib

Aprelin 21-də Ağdamda şəhid zabıt Raqub Orucov və əsgər Sərvər Mehrəliyevin anım tədbiri keçirilib. Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən anım mərasimində hər iki şəhidin döyüş yoldaşları, ailə üzvləri və yaxınları ilə yanaşı yerli icra hakimiyyəti orqanlarının təmsilçiləri, mətbuat nümayəndələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri və veteranları iştirak edib.

Tədbirin rəsmi hissəsi rayonunun girişindəki “Şəhidlər” abidə-kompleksində keçirilib. Şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqə sükutla yad edildikdən sonra Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Raqub Məmmədov aprelin əvvəlində Azərbaycan-Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində düşmənin təxribat cəhdlərinin qarşısında silahlı qüvvələrimizin göstərdiyi qəhrəmanlıqlardan danışib. O qeyd edib ki, bir neçə gün davam edən ağır döyüşlər nəticəsində hazırda ərazilərinin bir hissəsi düşmən işğalında olan Ağdama da şəhid tabutları gəlib: “Düşmən nəinki hərbiçilərimizin nəzarətində olan mövqeləri, hətta dinc əhalinin yaşadığı əraziləri atəşə tutmaq üçün hər an fürsət axtarır. Amma Azərbaycan Ordusu düşmənin hiyləsini başa düşür və hər an onların təxribatlarına layiqli cavab ver-

məyə hazırdır. Aprelin əvvəlində 4 gün davam edən müharibə bunu bir daha sübut etdi. Həmin döyüşlərdə qəhrəmancasına həlak olan Azərbaycan ordusunun şəhid zabiti, Raqub İbrahim oğlu Orucovun düşməne qarşı necə rəşadətlə vuruşduğuna onun döyüşçü dostları şahid olub. Eləcə də əsgər Sərvər Natiq oğlu Mehraliyev. Hər iki şəhid torpaqlarımızın düşməndən azad olunması üçün böyük əzmkarlıqla vuruşub, düşmənin onlarla canlı qüvvəsini və bir neçə hərbi texnikasını məhv ediblər. Bütün şəhidlərin, o cümlədən Raqub Orucovun və Sərvər Mehraliyevin xatirəsi bizim hər birimiz üçün əzizdir. Məhz bu şəhidlər Azərbaycan Ordusuna qalibiyyət qazandırdılar”.

Mərasimdə şəhid zabiti, polkovnik-leytenant Raqub Orucovun qardaşı Zabil Orucov da çıxış edib. O, qardaşı Raqub Orucovun döyüş yolundan danışarkən Ağdamın işğalından dərhal sonra Raqub Orucovun sənədlərini Bakı Ali Hərbi Ümumqoşun Komandirləri Məktəbinə verdiyini, 1995-ci ildə hərbi məktəbi bitirdikdən sonra Bakıdakı qarnizonlara və hərbi hissələrə təyin edilməsinə baxmayaraq, gənc zabiti ön cəbhəni seçdiyini, 1996-cı ildən kəşfiyyatçı kimi xidmətə başladığını xatırladı.

Digər çıxış edənlər 4 günlük müharibə zamanı Azərbaycan Ordusunun düşməne vurduğu ağır zərbələrdən, hərbiçilərimizin döyüş meydanında göstərdikləri qəhrəmanlıqdan geniş söhbətlər açıblar. Çıxışlarda Azərbaycan xalqının ölkə rəhbərinin ətrafında sıx birləşmələri və hər an döyüşə hazır olduqları vurğulanıb.

Tədbirin ikinci hissəsi Ağdam rayonunun Çəmənli kəndindəki Seyid Lazım Ağa ziyarətghahında keçirilib.

Ziyarətgahda hər iki şəhidin ruhuna dualar oxunub, ehsan süfrəsi açılıb. Sonra şəhid zabiti Raqub Orucovun döyüş yoldaşları onunla bağlı xatirələrini bölüşüblər. Onlar Ermənistan ordusunun nəzarətində olan Talış yüksəkliyinin azad edilməsində Raqub Orucovun böyük qəhrəmanlıq və rəşadət göstərdiyini xüsusi vurğulayıblar.

Tədbir iştirakçıları şəhid zabiti Raqub Orucovun Quzanlı qəsəbəsindəki ata evində təşkil olunmuş mərasimdə də iştirak ediblər.

*Koordinat.az
23 aprel 2016-cı il.*

Polkovnikin məzarındakı sirli məktublar: “Hamısını toplayıram”

ŞƏHİD HEKAYƏTİ

*Apriel döyüşlərində qəhrəmanlıqla şəhid olan
polkovnik-leytenant Raquf Orucovun evindən reportaj*

Getmək asandı...

Danışdırmaq asandı...

Yazmaq asandı...

Amma bir yana baxanda elə getmək də, danışdırmaq da,
yazmaq da çətindi...

Etiraf edim, əlim qələm tutandan ilk dəfədir...

Hələ indiyədək heç bir şəhid ailəsi ilə görüşə getməmişəm. Qaçmışam bu mövzulardan. Çünki getməyin, danışdırmağın, yazmağın asanlığından utanıb getməyin, danışdırmağın, yazmağın çətinliyindən qorxmuşam.

Axı sənin bütün balaca-böyük “mak-mək”lərinin qarşısında bircə feil var və “mak-mək”lə bitən bütün feillərin topasına bir təpik qoyur: Vətən uğrunda canını fəda etmək!

Vətən sözündən də qaçmışam həmişə.

Ta o vaxtacı ki, qaçmağa yerim olmayıb.

İlk dəfədir, bəli!

İlk dəfədir Vətən sözündən qaçmaq istəməmişəm və ilk yazımdır Vətən sözünün bu qədər yerli-yerində işləndiyini görürəm.

İlk dəfədir Ana ilə Vətən sözlərinin yaxın yox, eyni mənə verdiyinin şahidi oluram.

Çünki anası da şəhid olmuşdu...

Hələ Ağdam alınmamış...

Özü də harda: cəbhə bölgəsində və cəbhədə olan övladlarına yemək apardığı yerdə.

Şəhid olub orda da dəfn edilmişdi.

Vətən anaya, ana vətənə qovuşub bütöv olmuşdular.

Vətəni ana olduğu üçün vurmuşdular, ananı vətən olduğu üçün.

Ana-anaya, vətən-vətənə qovuşmuşdu.

Və bu, sözün müstəqim mənasında, analaşan vətəni, vətənləşən ananı qorumaq üçün bir kişi lazım idi, ya yox?!

Lazım idi, əlbəttə!

Və o kişi vardı!

İlk dəfədir vətəni bu qədər ana, ananı bu qədər vətən görürdüm.

Və ananın vətən, vətənin ana olduğunu anladığı üçün 24 illik qanlı mücadilədən sonra şəhid olan polkovnik-leytenant Raquf Orucovun Sumqayıtda - 14-cü kvartaldakı mənzilində əbədi tərk edib getdiyi başqa bir ananın görüşünə gedirdim.

İpotekası iki il əvvəl bitən evlərinin qonaq otağı ağ-qara oboyla bəzənib. Həyat yoldaşı Sevinc xanımın işidir. “O, belə şeylərə baş qoşmazdı,” – deyir. Ağ-qara oboyla yanaşı bu otağı həm də igid polkovnikin iri fotosəkli bəzəyir. Güzgünün

qabağına qoyublar. Sən özünə baxmağa gedirsən, qarşında Raquf Orucovu görürsən. Çünki hardasa, necəsə aldığın nəfəs üçün bir az da ona borclusan. O fotodan boylanən həm də bir az sənin özünsən, sənin varlığın, kimliyin, xalq kimi, vətəndaş kimi müqəddəratındır.

Özü bu evdə üst-üstə heç bir ay yaşamayıb. Gələndə də bir ayağını qaçaraq qoyub. "İçində həmişə güllə açılırdı, nə olsun atəşkəs idi" – Sevinc xanım dilinə gətirməsə də, bu sözü onun gözlərindən oxuyuram. Hətta o qədər aydın ki, oxumasam, qələm mənə haram olar.

Ailə albomunda fotolarına baxıram, hərbi paltarda çox zabitəli, adi geyimdə çox mülayim görünür. Sanki fərqli adamlardır. Deyəsən, bunu sezən tək cə mən deyiləm.

İnsan kimin üçünsə dost, kimin üçünsə komandır, kimin üçünsə qəhrəman ola bilər. Amma kimin üçünsə oğul, həyat yoldaşı, yaxud atadırsa, külahlar dəyişir. Bir az inciməzmi ola Sevinc xanım? Məzarının üstündə hamıdan gizlicə pıçıldamazmı ola: "Vətəni anladıq, bəs biz?"

Sevgi olan yerdə qısqanclıq qaçılmazdır.

Tanrı o vaxt alnını ovuşdurur ki, adamı vətənə qısqanasan!

Və az keçməmiş özünə təsəlli verəsən: "Anasını orda vurmuşdular... Ona görə..."

Bu vətən məcnunluğuna bir səbəb tapmalısən axı. Yoxsa kimsəni inandıra bilməzsən.

Bir adam 24 il yorulmadan, usanmadan, bezmədən, qorxmadan, çəkinmədən, həvəsdən düşmədən necə mücadilə verə bilər?!

Belə bir vətən oğlunun on illərlə ərəb xilafətinə boyun əyməyən Babəkdən nəyi əskikdi?

Səmimi olaq, zaman keçdikcə adam ananı da unudur, torpağı da, vətəni də.

Ən azı hər şey sərinləyir, yavaş-yavaş bir az.

Onda unutmaq, səngimək, yavaşmaq alınmadı. Bir növ vətən özü işə saldı onu. Seçib-sonalayıb barmağını onun üstünə qoydu. Qurbanın gözəlini seçməzlərmisi?

Elə bir sevdaya saldı ki, nə 26 ildir arı yeşiyi boyda dar bir yataqxana otağında yaşayan qoca, əlil atası gəlib durdu gözünün qarşısında, nə də qulağı televizorda, gözü şahid siyahılarında qalan ailəsi-uşağı.

Tərəzinin bir gözündə vətən vardısı, o biri gözünə nə qoydularsa, yüngül gəldi.

Bunu hamı deyir.

Tabə olduğu zabıt də, tabeliyində olan əsgər də, əhatəsində olan qohum da, uzaqdan tanıyan yad da!

Amma biz bu gün qohumlarını, ən yaxın, ən doğma adamlarını danışdıracağıq. Özü də heç nəyə müdaxilə etmədən.

Onların ən azı buna haqqı çatır.

Atası İbrahim kişi:

"Desəm ki, yanmıram, içimdən ərimirəm, yalan olar. Desəm ki, fəxr eləmirəm, bu da yalan olar. Ürəyim bir yanıyla qan ağlayıram, o biri yanıyla qurur duyuram. Amma sözü dağa-daşa salmadan elə isti-isti deyim ki, balama layiq olduğu adı versələr, elə bilərəm ölməyib! Kişiyə layiq olduğu

adı vermək lazımdı. Bunu din-şəriət də deyir, adət-ənənə də, qanun-qayda da. İndi o zaman deyil ki, Koroğlu kimi, Babək kimi dillərdə dastan olmaq bəs eləsin. Hər şeyin qaydası var”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“İnanmamaq haqqınızdır, məndən söyləmək: o, əsgərlərini övladlarından çox istəyirdi. Belə olmasa, onların yanından evə qaçardı, evdən onların yanına yox. Martin 20-si gəlmişdi, biz də elə bildik neçə ildən sonra bayramı bizimlə keçirməyə gəlib. Sən demə, işi varmış. Evə dəyib getdi. Gecə gəlmədi. Soruşa da bilmirdim. Bircə kəlmə deyirdi: “İşinlə məşğul ol”.

Qardaşı Amil:

“Qaradınmaz idi. Susurdu həmişə. İllah da son illər. Ağzını bıçaq açmırdı. Bircə biz kənd-kəsəkdə tanıdığımız adamlardan lətifə danışanda ürəkdən gülürdü, kefi açılırdı”.

Bacısı Tünzalə:

“Hamımızdan böyük idi deyə, onu hamıdan çox istəyirdik. İstəkli qardaşıydı. Hələ indiyədək mənə güldən ağır söz deməmişdi. Nəinki xətrimə dəymək, üstümə acıqlanmaq”.

Əmisi Famil:

“Əmisi olsam da, uşaqlığımız bir yerdə keçib. Açığını deyim ki, biz onun bu qədər igid bir zabit olduğunu bilmirdik. Uşaqlıqda çox sakit idi, dinib-danışmırdı. Təsəvvür edin, rəhmətlik Heydər Əliyev ona orden verəndə televizordan

təsədüfən bildik. Sonra məlum oldu ki, çoxlu orden-medalları varmış, bizə demirmiş”.

Qardaşı Amil:

“Məndən böyük idi, ancaq heç vaxt xətrimə dəymirdi. Bircə futbolda acığı tuturdu mənə. Mən müdafiədə yaxşı oynayırdım, o hücumçu idi, məni keçə bilməyəndə hirsələnib döyürdü”.

Əmisi Famil:

“Sizə deyim, uşaqlıqdan canında kəşfiyyətçilik vardı. Müharibə təzə-təzə qızıqanda dostlarıyla ermənilər yaşayan Fərrux kəndinə gedib çəpərlərə od vururdular. Sonra yanımıza gəlirdilər ki, görən oraları kim yandırıb. Biz çox sonralar bildik ki, çəpərləri yandıran bunlar imiş”.

Atası İbrahim kişi:

“Mənim atam Cavad kişi də 1941-45-də kəşfiyyətçi olmuşdu. Bədənində neçə qəlpə vardı. Səkkiz-doqquzunu çıxardılar, biri ürəyinə yaxın idi deyə toxuna bilmədilər. Sol qabırğalarının ucunu mərmə aparmışdı”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Bibisi-qonşumuz idi, məni ordan tanımışdı. Nişanlandıq, altı aydan sonra toyumuz oldu. 1999-cu ildə... 17 il bir yerdə yaşadıq. Amma bu, sözün birbaşa mənasında bir yerdə yaşamaq deyildi. Budur, baxın ailə albomumuza, gör bir istirahət mərkəzində şəklimiz var? Yaxud baxın, görün, bizimlə şəkil-

ləri çoxdur, yoxsa əsgərlərlə? Qohum-qonşu Türkiyəyə, Dubaya gəzməyə gedirdi, mənə deyirdilər, polkovnik arvadısan, özün də ali təhsilli hüquqşünas, universitet müəlliməsisən, sən niyə getmirsən? Bircə dəfə də alnımı qırıdım. Çünki bizim həyatımızın hamı kimi olmadığını bilirdim. Həm də o, mənə yalan deməmişdi. Evləndə necə bir həyat yaşayacağımızı söyləmişdi”.

Oğlu Aqşin:

“Tez-tez Ağdama aparırdı bizi. Bərdədən keçəndə Ağdam yazılan yer var, bayrağımız da var, orda həmişə məşindən düşürdü. Ən çox sevdiyi yer idi. Orda çoxlu şəkilləri də var. Bir də uzaqdan doğulub böyüdüüyü dağların ətəyini göstərirdi mənə, deyirdi, tanı oraları. Amma nənəmdən heç vaxt danışmırdı. Atamı anasından danışan görmədim. Heç o qadının şəklini də görməmişəm. Quzanlıya çox gedirdik. Bir neçə dəfə Çəmənliyə, Seyid Lazım ağanın ziyarətəgahına aparıb bizi. Atam deyirdi, o, çox yaxşı kişi olub, hamı sevir onu”.

Qardaşı Amil:

“Anam Rayanı ermənilərin minaatan mərmisi öldürdü. 1993-cü ildə. Evimiz güllə mənzilində idi. Ona görə anamı qonşu Xaçın kəndində qoymuşduq. Raquf ön cəbhədəydi. Anam hər gün bizə yemək bişirib gətirirdi. Bir gün gələndə yanına minaatan mərmisi düşdü. Bu hadisə hamımızdan çox Raqufa təsir eləmişdi. Söz vermişdi ki, anasının qisasını almayınca silahı yerə qoymayacaq. Aqşin düz deyir. Uşaqlarını da həmişə Ağdama aparırdı ki, oraları tanısınlar”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Uşaqlar arada gileylənirdilər: “Ana, Ağdama nə qədər gedəcəyik? Bir dəfə də ayrı yerə gedək”. Deyirdim, a bala, atanız harda, biz də orda! Aqşin 10-da oxuyur indi, Nihad 4-də. Biri riyaziyyat üzrə hazırlaşır, o biri şahmatçıdır. Nihada daha çox bağlı idi. Bu da ona. “Atanın sevimli oğluyam,” – deyirdi. Atasının öləcəyini yuxuda görmüşdü. Cənazəsi gələndə öz otağına keçib işığı söndürdü, başını yorğana büküb özünü yuxuluğa vurdu. O qədər çığırışmanı, ağlaşmanı eşitmirdi elə bil. Barışa bilmirdi. O cənazəni qəbul eləmirdi. Hələ də o cənazənin atası olduğuna inanmayıb. Ancaq Aqşin ağlayıb ürəyini boşaltdı”.

Oğlu Aqşin:

“Mənə həmişə bircə söz deyirdi: “Oxu”. Kitablara görəndə zarafatlaşırdı: “Professor, necədi işlər?” Mən də öz aramızda ona ağsaqqal deyirdim. Özünə yox a... Özünə, “ata” deyirdim. “Cənab polkovnik” demək də ürəyimdən keçirdi arada, amma nədənsə dilimə gətirə bilmirdim”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Aprelin 3-ü günorta zəng eləmişdi. Ondan yer, ünvan soruşa bilməzdik. Səsində də heç bir narahatlıq yox idi. Amma atəş səslərini eşidirdim. Bilirdim ki, vəziyyət qarışıqdır. Ömrümdə ilk dəfə cəsarət edib döyüşlə bağlı ona belə bir söz dedim: “Səni itirsəm, harda axtarım?” Və ömrümdə ilk dəfə mənə bir yer nişan verdi: “Qəzaya düşdüyümüz yerdə...”. Goranboyu deyirdi, bir dəfə orda qəzaya düşmüşdük”.

Əmisi Famil:

“O qəzanı çox yaxşı xatırlayıram. Bir az qorxmışdu. Bilirsiniz, niyə? Qəzada ölməyi özünə sığıdırmazdı. Diliylə də dedi. Dedi, bu qədər əziyyət çəkmişəm, Allah məni belə öldürməz”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Ərin polkovnik ola, sən sırası əsgər kimi onun dalınca hərələsən, görüşünə gedəsən.

O gəlmirdi, biz gedirdik. Murovda işləyəndə düz 8 il gedib Toğana kəndində yaşadım. Aqşın da orda doğuldu. Uşağın məktəb yaşı gələndə qayıtdım Sumqayıta. Həm də həmin vaxt onu Ağstafaya dəyişdilər”.

Qardaşı Amil:

“Məncə, şəhid olacağını bilirdi. Biz inanmırdıq, amma özü bilirdi. Ayağında iki qəlpə vardı, hava soyuq olanda incidirdi. Ha deyirdik, get əməliyyat elətdir, getmirdi. Deyirdi, Ağdam alınandan sonra əməliyyat etdirəcəm. Aprelin 4-ü günü elə qəlpələrdən də şəhid oldu. Yanında top mərmisi partlamışdı”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Yerindəcə keçinib. Bütün Azərbaycan Raqufun öldüyünü bilirdi, məndən başqa. Gizlədirdilər. Bir yandan da həkim iynə ilə keyitmişdi məni. Tezdən işıqlaşanda hadisə olub, mən axşam 9 radələrində bilmişəm. Hardasa 15 saat sonra...”

Atası İbrahim kişi:

“Məni də aldatdılar. Guya Raqufgilə elə-belə gedirik. 4-ü günü axşam bildim. Qapıya çatan kimi camaatı görəndə anladım. Bu qədər millət orda nə gəzirdi?”

Əmisi Famil bəy:

“Yalnız kişilərin məclisinə üç mindən çox adam gəlmişdi. Hələ bu, bizə məlum olanıdır”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Sadə insanların münasibətindən narazı qala bilmərəm. Adamın üstündə Allah var. Hətta bəzən elə münasibət görürəm ki, heç beləsini gözləməirdim. Gündə neçə məktub yazıb qəbrinin üstündəki daşların altına qoyurlar. Mən də onları səliqəylə yığıb evə gətirirəm. Deyirəm, bəlkə nə vaxtsa kitab elədim. Hamı onunla qürur duyduğunu yazır. Hər adam belə sevgi qazana bilməz. Bu sevgi təmənnasızdır, səmimidir, əsl sevgidir. Nə yalan deyim, mənim də ümidim öləzimişdi torpaqlarla bağlı. Amma Raqufa, digər şəhidlərimizə olan münasibəti görəndə inamım artdı. Qürur duyudum. Deməli, hələ son deyilmiş”.

Atası İbrahim kişi:

“Hələ elə dəfn görməmişdim. Sağ olsunlar. Allah xalqımızı var eləsin”.

Oğlu Aqşın:

“Mən də çox gec bildim. Anamla bir yerdəydik. Uğultu gələndə pəncərədən baxdıq ki, millət “Qarabağ bizimdir!” deyə-deyə həyatimizə axışır. Onda anladım ki, atam şəhid olub”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Mənə Murovdan bir gizir zəng elədi. Raqufun əsgəri olmuşdu. Bütün əsgərləri onu çox sevirilər. Dedi, Raqufdan xəbəriniz var? Dedim, hə, günorta danışdım özüylə, hər şey yaxşıdır.

Nə bilim? Hətta gizir mənə dedi, onu axtarın, yenə unamadım. Çünki onun öləcəyinə heç cür inanmırdım. Onu erməni öldürə bilməz, deyə düşünürdüm. O cür qəhrəman idi. İçimdə elə bir inam vardı ki, heç nəyə fikir vermirdim. Təsəvvür edin, qohumlar gəlib evi yır-yığış eləyir, mən yenə heç nədən şübhələnmirəm. Sonra mənə dedilər, yaralanıb. Düşündüm ki, ölməyə qoymazlar, vertolyotla da olsa, gətirərlər. Bir az qan təzyiqim var. Həkim gəlib sakitləşdirici vurdu. Keyiyib mətbəxdə oturmuşdum. Birdən uğultu qopdu. Elə bildim küləkdir. Baxıb görəndə ki, adamlar şüar səsləndirə-səsləndirə həyatə axışır, hər şeyi anladım...”

Bibisi Səyyarə arvad:

“Sonuncu dəfə atasının ad günündə bir yerə toplaşdıq. Yanvarın 1-də. Bütün qohumlar. O da gəldi. Axırncı görüşümüz bu oldu. Elə mehriban, istiqanlı idi ki... Yüzü yüz söz desin, onun dağı ölənəcən sinəmdən getməyəcək!”

Qardaşı Amil:

“Meyitini görüb inanmamışdılar. Çünki getdiyi ən ağır əməliyyatlardan sağ-salamat qayıtmışdı. İndi necə ölə bilərdi? Əfsanələşmişdi. Amma biz bunu ölümündən sonra dərk elədik. Qardaşım olsa da, mən onu bu qədər igid bilmirdim”.

Atası İbrahim kişi:

“Yaxşı ki, oğlanları var, onlarla nəfəs alıram. Bundan sonra mənim də, elə bütün qohumların da, bütün qarabağlıların da birəcə arzusu budur ki, ona layiq olduğu adı versinlər. Ömrü verən də, alan da Allahdır. Amma elə şeylər var ki, o, bizim öz əlimizdədir. Gərək haqqı olanın haqqını verəsən”.

Həyat yoldaşı Sevinc xanım:

“Vətən torpağını istəyirdi, ona da qovuşdu. Şəhidlər xiyabanı bilirsiz hardadı? Budu burda, lap yaxınlığımızda. Raquf bizə heç vaxt bu qədər yaxın olmamışdı”.

Söhbət bitər-bitməz Şəhidlər xiyabanına – polkovnik-leytenant Raquf Orucovun ziyarətinə getdik. Oğlu Aqşın da bizimlə idi. Məzarının başı ziyarətçilərlə dolub-daşırdı. Üstünə çiçək düzənlərin çoxu Aqşının kim olduğunu bilmirdi heç. Çataçatda qulağıma pıçıldadı: “Sağında dəfn olunan atamın əsgəri olub. Yenə yanaşıdılar”.

Fotoqrafımız Şahin Aqşından xahiş elədi ki, növbəti şəkil üçün atasının məzarının yanında dayansın. Açıqı, mən bunu deməyə ürək eləməzdim. Amma fotoqrafın işinə qarışmağa da haqqım yox idi. Aqşın getdi və atasının şəklinin hüsurunda yerə çökdü ki, ondan hündür görünməsin. Və atasına baxdı... baxdı... baxdı... Fotoqraf Şahin həmin duyğulu anları fotoaparatin yaddaşına köçürəndə qəfil Aqşının adaşı olan şair dostumuz Aqşın Yeniseyin bir misrası yadıma düşdü:

“Ata, sən indi Vətənin ən təhlükəsiz yerindəsən!”

Şərif AĞAYAR

Lent.az

25 aprel 2016-cı il.

Şəhid polkovnik

BU bir həqiqətdir ki, vətənpərvərlik insanda fədakarlıq, qəhrəmanlıq və məğlubedilməzlik kimi xarakter formalaşdırır, onu qələbəyə ruhlandırır. Bunun sonu isə bəzən vətən, torpaq uğrunda şəhid olmaqla nəticələnir ki, bu da böyük şərəfdir.

Aprel ayının əvvəlində Ermənistan silahlı birləşmələrinin təxribatına əks-həmlə əməliyyatı ilə cavab verən Azərbaycan Ordusu düşməyə hələ uzun müddət unuda bilməyəcəyi sarsıdıcı zərbə vurdu və dördgünlük müharibə az da olsa, xalqımıza qələbə sevinci yaşatdı. Təbii ki, hünər meydanı sayılan döyüşdə itkilərin olması labüddür. Düşmənin 300-dən çox canlı qüvvəsini, zirehli-hərbi texnikasını məhv edən Azərbaycanın igid oğulları Vətən uğrunda canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə yüksəldilər. Bu, hər kəsə nəsib olmayan müqəddəs bir sonluqdur. Ömrünü şəhidlik zirvəsində tamamlayanlardan biri də polkovnik-leytenant Raquf Orucov idi.

Hamı kimi doğulsa da...

Raquf İbrahim oğlu Orucov Ağdamın Cinli kəndində dünyaya göz açmışdı. Kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra əsgəri xidmətdə olmuşdu. Özbəkistanda hərbi xidmətdə olan Raquf bir müddət sonra geriye – evlərinə qayıdır. Hərbi hissəni özbaşına tərk edərək vətənə qayıdan gənci çoxları qınayır. Yaxınları onun başına bir şey gələcəyindən qorxurlar.

- 1990-cı ilin yayında bir də gördük ki, Raquf həyatımızdadır - qardaşı Zabil bildirir. Bilmirdik ki, sevinək, yoxsa kədərlənək. Sovet qanunları hamıya yaxşı bəlli idi. Atam narahatlığını bildirəndə gülərək dedi: - Bəsdir kənarda xidmət etdik. Bundan sonra vətənimizə qulluq edəcəyik.

Bu, həmin zamanlar idi ki, ermənilər Azərbaycan kəndlərində qətlər törədir, soydaşlarımızın başına olmanın faciələr gətirirdilər. Əlbəttə, belə gündə vətənin qeyrətli oğulları biganə qala bilməzdilər. Bir neçə gün evdə istirahət etdikdən sonra atası onun hərbi paltarlarını geyindiyini görür. "Hara belə, bala?" - deyər soruşanda, Raquf deyir: "Mən ermənilərlə döyüşə gedirəm." Atasının "heç olmasa bir ay sonra gedərsən" - sözüne, "torpağın vaxtı olmaz, getsəm yaxşıdır", cavabını verir. Özünümüdafiə qüvvələrinə qoşulan Raquf az müddətdə hərbi qayda-qanuna riayət etdiyini döyüşlərdə sübuta yetirir. Ayağından yaralanır, lakin müalicə olunduqdan sonra yenidən döyüşlərə qayıdır.

- Dəfələrlə ölümə üzləşsə də, geri çəkilmədi, qardaşım - Zabil vurğulayır. - Həmin günlər onunla görüşəndə deyər ki, biz bu müharibədən kənarda qala bilmərik. Sabah özümüzədən sonra gələnlərə nəse deməliyik axı?! Ya deyəcəyik ki, döyüşüb düşməni əzməmişik, ya da qaçıb hardasa gizlənmişik!.

Anama deyərsiz ki..

Qarabağ uğrunda döyüşlər getdikcə qızışırdı. Sovetlər dövründə hərbi xidmət keçən Raquf yoldaşlarından seçilirdi. Komandir vəzifəsini daşımağı bacaran bu gənc döyüşçülərinin

etimadını qazanmışdı. Hansı döyüşə girirdisə, həmin savaşı qələbəylə başa vururdu.

Döyüş yoldaşlarından biri danışdı: “Məlumat aldığ ki, yaxın kəndlərin birinə ermənilər soxulub. Tapşırıq alan kimi yoldaşlarını başına yığan Raquf xəritəsini çıxartdı, xüsusi xətlərlə necə hərəkət edəcəyimizi başa saldı. Kiminsə: “bəyəm belə tapşırıqsız keçməz?” sözüne o, bir komandirsayağı cavab verdi: “Biz düşmən üstünə gedirik. Gərək hər şeyi ölçüb-biçək ki, sağ-salamat geriye qayıda bilək”.

1993-cü ildə Qarabağ cəbhəsində vəziyyət daha da kəskinləşmişdi. Xarici dövlətlərdən silah alan ermənilər kəndləri dağıdırdı. Belə bir gündə Orucovlar üçün daha bir faciə baş verir. Anaları Raya iyulun 12-də həlak olur.

- Biz onun öldüyünü qardaşıma deyə bilmirdik, - Zabil sözüne davam edir: - Axşam bir də gördük Raquf yanımdadı. Hamını gözyaşlı görəndə, ətrafı süzüb baxışları ilə nə olduğunu soruşdu. Anamın dünyasını dəyişməsi hamımızdan daha çox onu yandırır. Mən heç vaxt qardaşımı ağlayan görməmişdim. Onun hönkürtüsü indi də qulaqlarımda səslən-məkdədir.

Artıq yaxınları, qohum-əqrəbası yaxşı bilirdi ki, anasının ölümündən sonra Raquf geri çəkilən deyil. Elə belə də oldu. Bir neçə dəfə yaralansa da, arxaya çəkilmədi. Yaraları sağalan kimi yenidən döyüşlərə qayıtdı.

O, zabit adını döyüşlərdə qazanmışdı

Müharibə səngiyəndə Raquf Orucov Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbə daxil olur. Beş illik məktəbi iki ilə bitirir.

Döyüş taktikasını, kəşfiyyat xidmətini Qarabağ savaşında keçən Raquf hərbi məktəbi vaxtından tez bitirir və leytenant rütbəsi alır.

Murov və Ağstafada xidmət keçən Raquf 2003-2005-ci illərdə Bakı Hərbi Akademiyasında təhsilini davam etdirir.

- Yenicə ailə qurmuşduq - həyat yoldaşı Sevinc xanım bildirir. - Dəfələrlə deyirdim ki, bəsdə döyüşdüyün, qoy başqaları da vətənə borcunu ödəsin. Mənə sarı sakitcə baxardı, heç nə deməzdi. Bir dəfə də etiraz edəndə mənə bildirdi ki, anası şəhid olan oğul evində necə sakitcə otura bilər. Gecələr də, gündüzlər də gözlərimdən anam çəkilmir. Mən bu gün geri çəkilsəm, şəhidlərə xəyanət etmiş olaram. Onu da deyim ki, dayısı və əmisi də döyüşərək şəhid olmuşdu Raqufun. Həmişə onlardan söz açanda özünü günahkar sayardı. Biz dura-dura analarımız qırılsa, biz nə oğuluq ki, deyərdi.

Murovda kəşfiyyat tağımasına komandirlik edən Raquf bacarıqlı döyüşçü olduğunu sübut edir.

1998-ci ilin 24 iyulunda Azərbaycan Prezidentinin fərmanı ilə “Hərbi xidmətlərə görə” medalı ilə təltif olunur. Eyni zamanda, ona vaxtından əvvəl kapitan rütbəsi verilir. 2001-ci ildə qüsursuz xidmət göstərdiyinə görə Raquf medalla təltif olunur.

- İlk dəfə ona medal verəndə sevincinin həddi-hüdudu yox idi, - Zabil bildirir. - Atama fəxrlə deyərdi ki, mənim medalımın vəsiqəsində ulu öndər Heydər Əliyevin imzası var. Bu, həm də məsuliyyətimi artırır. Bizi düşmənə mübarizədə fədakar olmağa çağırır.

Xidmətdə fərqləndiyinə görə onu Ağstafada yerləşən “N”

sayılı hərbi hissəyə yüksək vəzifəyə göndərilər. 2012-ci ildə isə quru qoşunlarının ön cəbhədə yerləşən hərbi hissələrindən birinə qərargah rəisi təyin edirlər. Zabil deyir: “Əsgərlərini qiymətləndirən komandır idi. Onun şəkillərinə baxın. Ailə şəkillərini barmaqla saymaq olar. Əsgərlərlə çəkdiyi şəkillər isə saysız-hesabsızdır.

Həmişə deyərdi ki, əgər məndən bircə nəfər əsgər inciyərsə, özümü lazımsız komandır hesab edərdəm. Çünki komandirin düşündüyünü onlar döyüşdə həyata keçirirlər. Qalibiyyət bayrağını daşıyan əsgərlərdir”.

2012-ci ilin yayında onu Ağdamda yerləşən hərbi hissəyə komandır təyin edirlər. Doğulub boya-başa çatdığı Ağdamın hər daşına bələd olan Raquf komandanlığın bütün tapşırıqlarına yüksək qaydada hazırlıqlı olduğunu göstərir. Ona xidmətdə göstərdiyi fədakarlıq və yüksək hərbi bacarığına görə yenə də vaxtından əvvəl polkovnik-leytenant rütbəsi verilir.

- Raqufa on günlük icazə vermişdilər, - Sevinc xanım söhbətinə davam edir. - Uşaqları da götürüb atasının yanına getdi. (Şəhid polkovnik-leytenantın iki oğlu var: Aqşin və Nihad. Aqşinin 16, Nihadın isə 10 yaşı var). Atası ikinci qrup əlildir. Uşaqlar geri qayıdanda dedilər ki, atam babama anasının qanını alacağına söz verdi. Anası tez-tez onun yuxusuna girərdi. Deyərdi ki, arvad elə hey saçlarımı tumarlayır və ağlayır. Biz Qarabağda şəhid olan anaların, ataların, qardaşların, bacıların intiqamını almalıyıq. Bax, o məqam bizim üçün, torpağı düşmən tapdağında olanlar üçün şərəf günü olacaqdır.

Şəhidliyə gedən yol

- Qardaşım həyatda heç nədən qorxmazdı - Zabil əlavə edir: - Şəhidliyi özünə şərəf işi hesab edirdi. Bir neçə dəfə əsgərlərlə söhbəti zamanı mən də orda olmuşam. Ata öz oğluy-nan necə danışırıdısı, o da onlarla elə söhbət edirdi. Bəzən mənə elə gəlir ki, Raquf özünün şəhid olacağını öncədən görürdü. Həmişə söhbətimizdə Allahın şəhidlərə verdiyi yüksək zirvələrdən danışar, bunu torpaq uğrunda döyüşən hər kəsə arzulardı. Öncə özümdən başlayıram, - deyərdi.

2014-cü ildə hərbi qaydalara yiyələndiyini qeyd edən komandanlıq onu XTQ-nin xidmətinə dəvət edir. Dəfələrlə özünün layiqli və soyuqqanlı kəşfiyyatçı olduğunu Raquf keçirilən əməliyyatlarda sübut edir. 26 illik döyüş təcrübəsi keçən Raquf son tapşırıqda da gedəndə...

- Həmin gün qərībə yuxu gördüm, - deyə Sevinc Orucova xatırladır. - Mən onun əsgərləri ilə birlikdə işığa doğru getdiyini gördüm. Nə qədər çağırısam da, geri qayıtmadı. Bircə əli ilə “hələlik” işarəsini verdi. Böyük oğlumuz Aqşinə səs-sizcə vidalaşmağı öyrədərdi. Bax, mənimlə beləcə vidalaşdı.

Aprelin 4-də ermənilərin növbəti təxribatının qarşısını alarkən Orucov Raquf İbrahim oğlu qəhrəmancasına həlak oldu. Sumqayıt ictimaiyyəti bacarıqlı döyüşçü, istedadlı komandır, gözəl insan olan Raqufun dəfnində bir nəfər kimi iştirak etdi. Şəhidin yaşadığı evdən Şəhidlər xiyabanına kimi düzülən insanlar onu şərəf bildiyi son mənzilə yola salırdı. Dinindən, millətindən asılı olmayaraq böyük insan axını bu qeyrətli vətən oğlu ilə vidalaşmağa gəlmişdi.

Zabil deyir: “Qardaşım anamın ölümündən sonra söz vermişdi ki, son damla qanına qədər ermənilərlə döyüşəcək. Onun üçün vətən sevgisi hər şeydən üstün idi. Bir dəfə maşınla qəzaya düşən Raquf ölümün pəncəsindən güclə xilas ola bilmişdi. Bunu ona deyəndə gülmüşdü. Sonra bildirmişdi ki, mən belə ucuz ölümə can vermərəm. Bircə şəhid olmağı özümə layiq bilərəm. O, layiq olduğunu qazandı”.

Bu gün Raqufun evində bir bayraq qorunur. Həmin bayraq Raqufun cəsədinə bürünüb. Bu, Orucovlar ailəsinin and yeridir. Çəkinmədən canını Vətən yolunda şəhid edən bir azərbaycanlının, şəhidliyi alın yazısı kimi qəbul edən polkovnik-leytenant Raquf Orucovun intiqamı isə tezliklə alınacaq. Bu gün bütün xalqımız bir nəfər kimi bu əmri gözləyir. Bu, bizim təkcə mənəvi haqqımız deyil, dünyasını dəyişən insanların ruhu qarşısındakı niyyət borcumuzdur. Əməl isə öz yerini tapanda hamımız sakitləşəcəyik, hətta ölülərin ruhu da...

Akif ƏLİYEV,
“Azərbaycan”
13 may 2016

Mənim qəhrəmanım

YAŞAMAQ həsrətsiz, həsrət sevgisiz, sevgi də sənsiz olmaz. Unutma: sevmək – daim bərabər olmaq deyil, sən olmasan belə, səni ürəkdə yaşada bilməkdir.

Murov xatirələri

Mənim Raquf adlı qəhrəmanla ailə həyatımın ilk günləri Murovdan - onun ətəyində yerləşən Toğana kəndindən başladı. Bəlkə də 17 illik ailə həyatımızın ən çətin, ən əziyyətli günləri idi. Amma çox xoşbəxt idik. Çünki ümidlərimiz vardı. Çünki ikimiz də gənc idik. Sabaha ümidlə baxırıdık.

Raquf o zaman Murovda kəşfiyyat bölüyünün komandiri idi. Bu mürəkkəb coğrafi ərazidə ən çətin kəşfiyyat əməliyyatlarına rəhbərlik edərdi. Həyat şərtləri çox ağır idi. İşığa, qaza, hətta içməli suya həsrət idik. Odun peçi, kömür sobası ilə evimizi isidirdik. Ətraf aləmlə əlaqə yaratmaq belə çətin idi. Bütün bu çətinlikləri Raquf mənə əvvəlcədən anlatmışdı. Mən isə şəhərdə böyüyüb təhsil almış ali savadlı qız bu çətinliklərin qarşısında davam gətirəcəyimə əvvəlcədən inanmırdım. Bu evliliyin tələsik verilmiş bir qərar olduğunu söyləyənlər də vardı. Həmçinin öz ailəm. Amma mən Raqufda özümü görürdüm, ona güvənirdim. Onunla bir yerdə olmaq səadəti bu çətinliklərin fəvqündə dururdu. Körpə övladımızı belə Murovun sərt qışında böyütdük. İkimiz baş-başa verib

bütün çətinliklərin öhdəsindən gəldik. Dəfələrlə xəstələndim, amma rahat şəraitə qayıtmaq istəmədim. Çoxları həyatının əziyyətli günlərini xatırlayanda kədərlənər, amma mən o illərdən həmişə sevgi və fəxrlə bəhs etdim.

Biz Murovda ailə olaraq bərkidik, bir-birimizə bağlandıq. Heç vaxt unuda bilmirəm: Raquf bir gecə qəfil evə gəldi. Döyüş paltarlarını geyinmişdi, silahlanmışdı. Dedi: "Qarşıdakı postlara gedirəm. Ola bilər, evə gələ bilməyəm". Körpə Aqşinlə görüşüb yola düşdü. Kimsəsiz həyat, tanımadığım insanlar, rabitə vasitələri də yox. Düz beş gün gəlmədi. O beş gün mənə beş il kimi göründü. Amma sonunda sağ-salamat gəldi.

Bilmirəm, niyə o beş gün çəkdiyim həyəcandan sonra həmişə Raquf əməliyyatlara gedəndə, artıq əmin idim ki, harda olursa-olsun sağ-salamat qayıdacaq.

Toğanada səkkiz il xidmət etdi. Hamı onu sevdi, tanıdı. O, şərəfli, qorxmaz bir zabit idi. Eyni zamanda alicənab ata, hər bir qadının arzu edəcəyi bir ər idi. Hərbi həyatının bütün çətinliklərinə baxmayaraq, mən onunla xoşbəxt idim.

Mənə elə gəldi ki, Murov həyatı insanı bərkidir, çətinliklərə sinə gərməyi öyrədir. Həyatda qarşılaşdığın digər çətinliklər o həyatın qarşısında aciz qalır.

Bir də o həyat ona görə mənə asan gəldi ki, o həyatda Raquf vardı: mənliyi ilə, sevgisi ilə, qəhrəmanlığı ilə... Mən həqiqi bir qəhrəmanın həyat yoldaşı olduğum üçün çox bəxtəvər idim.

İndi ona səslənirəm: "Varlığınla elə doluydum ki, getdin və geridə buraxdığın dağıntıların içərisində özümü axtarıram".

Vətən eşqi

Günlər su kimi axıb keçdi. Heç bilmədim Raqufla bu ömrüm nə tez bitdi. Xoşbəxt gün tez keçər, – deyərlər. Mənim Raqufa olan eşqim gün keçdikcə azalmadı, əksinə biz bir ruh əkizinə döndük. Araya ayrılıq düşdü. Raqufu hərbi xidmətdə tərk edib şəhərə dönəsi oldum. Cismən ayrılacaq da, ruhən ayrılmıdım. Elə bilirdim həmişə yanımdadır.

Raquf hərbi xidmətini Ağdamda düşmənlə üzbəüz taborun da komandiri kimi davam etdirdi. Getdikcə peşəkarcılığı, təcrübəsi ona daha da şöhrət gətirirdi.

Bu illərdə (2005-2006-cı illərdə mənim həyatımın həm ağır, həm də ən sevincli anları yaşandı) xəstəliyimlə əlaqədar uzun müddət xəstəxanada müalicə aldım. Əkiz övladlarımız dünyaya gəldi. Raquf xidmətdən aralanıb hətta mənə və körpələrə baş çəkməyə gələ bilmədi. Körpələrimizdən birini itirdik. Mən yenə tərk idim. Həm xəstəlik, həm övlad acısı məni yıxmadı. Mübarizə apardım. Çünki Raquf vardı. O, fiziki cəhətdən bizimlə deyildi, amma ürəklərimiz eyni vururdu. Mən onu başa düşürdüm. Bilirdim ki, bu insan ancaq Vətən üçün doğulub. Onun üçün Vətən eşqi bütün eşqlərdən üstün idi. Bir də ona əmanət olunan əsgərlər... Gecə-gündüz onların qayğını çəkməyi özünə şərəfli vəzifə bilirdi. Raqufun varlığı mənə bəs edərdi. Bütün çətinliklər o varlığın qarşısında aciz qalırdı.

Oğlumuz Nihad 3 aylıq olanda evə gələ bildi. Cəmi beş günlüyə. Amma onun hər gəlişinin özü bir sevinc, xoşbəxtlik idi. Özü ilə bərabər evə bir səadət, canlanma gətirərdi. Gəlişi

ilə bir həsrət bitər, gedişi ilə yeni bir ayrılıq başlardı. Çünki Raquf mənim bitməyən həsrətimdi, taleyimdi, onunla yaşamadığım günlərin həsrətinə doymadığım dəniz gözlü yanımdı. Həmişə bir Raquf vardı. Özləyib yetişə bilmədiyim.

Ana sevgisi, ana həsrəti

Hərbi xidmətdə yüksəlsə də Raqufun ürəyində, gözlərində həmişə bitməyən bir həsrət vardı. Nə vaxt ona desəm ki, bu həyat nemətlərindən, bu ətrafındakı kəhkəşandan niyə yararlanmırsan? Qəmli və tənbehedici baxışlarla mənə baxıb deyirdi:

- Vətən ana deməkdir. Bu iki məfhum bir-birindən ayrı ola bilməz. Amma mən onların hər ikisini səngərin o biri üzündə qoymuşam.

Anasını erməni quldurların şəhid etməsi, onu gənc yaşlarında itirməsi Raqufun ürəyində ancaq döyüş ruhunu ucaldırdı. Bu insan ancaq səngər üçün yaranmışdı. Səngərdən qeyri heç bir həyat şəratini qəbul etmirdi. Döyüş onun ruhunda idi.

Heç vaxt unutmaram, bir dəfə yayda Ağdamda olarkən televiziya ekranlarında bir türk filmi göstərilirdi. Kino əsəri bir neçə övladı olan, amma ahıl çağlarında baxımsız qalıb qocalar evinə yerləşdirilən bir ananın taleyindən bəhs edirdi. Ananın acı taleyi Raqufu kövrəltmişdi, hiss etdim ki, için-için ağlayır, bürüzə verməməyə çalışır. O zaman dərk etdim ki, Raquf göründüyü kimi möhkəm, sərt xarakterli bir komandir deyil. O zaman Raquf mənə küçədə anasını itirərək qorxub ağlayan bir körpəni xatırlatdı.

Mənə elə gəlirdi ki, keçirdiyi ağır döyüş əməliyyatlarında onu qoruyan şəhid anasının ruhudur. Hətta şəhidliyindən iki ay qabaq dedi ki, deyəsən, mən Allahın sevimli quluyam, bil-sən, necə çətinliklərdən məni qoruyub. Amma sən demə, tale bizə qarşıda daha faciəli alın yazısı yazıbmiş.

"Sən dəfələrlə ölümün gözünə dik baxdın, ölümün özünü aldatdın. İki il qabaq ağır avtomobil qəzası keçirəndə ayılan kimi ilk səni axtardım. Sən dimdik ayaqdaydın. O dəhşətli qəza sənə heç xəsarət yetirə bilmədi. Səni ayaqda görəndə arxayınlaşdım. Bildim ki, sən hamımızın harayına çata bilərsən. Elə də oldu. Xəstəxanada sənə dedim ki, Allah səni və bələlərimizi bir daha qorudu. Dedin ki, yazıq deyiləm, belə adi bir qəzada ölüm. Bəs mənim illərdir çəkdiyim əziyyət. Mən özümə belə ölümü yaraşdırmıram, dedin".

Sözlərində həqiqət varmış, çox keçmədi ki, onu da anlatdı. Həqiqətən ölümün də gözəli, şərəflisi varmış. Və Raquf ona doğru tələsirdi...

Ağdam üçün darıxırdı...

Ağdamım – ana ətirli torpağım,

Ağdam, Ağdam, Ağdam!

Səni düşündükcə

Parçalanır içim, çölüm, Ağdam,

Səni əsir edib,

Yaşatdılar mənə zülüm,

Sənsiz keçən illərimi,

Hansı qara yelə verim?

Ağdam, Ağdam...

2012-ci il 12 fevral. Raqfun qısa ömründə ən sevincli günü. Ağdamda hərbi hissə komandiri təyin edilmişdi. Sanki doğma torpağına bir addım da yaxınlaşmışdı. Bəlkə də sevə-sevə getdiyi, ürəklə qəbul etdiyi ən gözəl təqdimat idi. Şəhid ananın balası ona doğru daha da yaxınlaşırdı. Raquf hərbi hissədə ilk əvvəllər çox əziyyət çəkdi. Ön xətt, səngər həyatı, tabeliyində olanların məsuliyyəti, onlara ən yüksək şərait yaratmaq istəyi və digər məqsədlər onu gecə-gündüz işləməyə vadar edirdi. Amma o, heç yoruldu demədi. Çünki Vətəni üçün Vətən övladına xidmət edirdi. Digər bölgələrdən fərqli olaraq Ağdam ona daha əziz, daha doğma idi.

Xidməti ilə özünə o zonada böyükdən-kiçiyə hamının hörmətini qazandı. Ağdamın fəxri, göz bəbəyi oldu. Raqufa görə biz də ailəlikcə ağdamlı olduq. O, evə gələ bilmirdi, biz ona doğru gedirdik. Təki onunla bayram keçirək, onu daha çox görə bilək. Bəlkə bizim ailə həyatımızın ən xoş günləri elə Ağdamda - Xındırstan kəndində kirayə qaldığımız evdə keçdi. Mən sonralar bildim ki, Raquf o zaman düşmən arxasına keçib anasının məzarını ziyarət edib.

Ağdam Raquf üçün bir sevgi, eşq idi. Şəhərə məzuniyyətə gələn kimi Ağdam üçün darıxırdı.

Mən onu nə bayramlarda, nə ad günlərində, nə xoş günlərdə evdə tapa bilmədim. Həmişə ön xətdə, səngərdə, əsgərlərinin yanında oldu. Hərdən gileylənirdim, bu qədər yetər, deyərdim. Amma cavabı qısa olardı: "Sən evdə rahat oturmuşsan, camaatın balası ön xətdə keşik çəkir".

Bürüzə verməməyə çalışsam da, mən bu keyfiyyətlərinə görə onunla fəxr edirdim. Çünki Raquf heç vaxt öz mənfəətini

düşünən cılız duyğulu vəzifəpərəst olmadı. Digərlərindən fərqli olaraq, "mən yox", "öncə Vətən" dedi.

İgidlik, Vətən eşqi qanında idi. Cəbhədə nəsə bir hadisə olardısı, özü öndə olardı. Deyərdi, digərləri məndən ilham alıb, mənə arxalanır. Raquf, doğrudan da, sən seçilən komandirlərdən idin. Bunu mən yox, onu tanıyan bütün zabitlər deyir.

Raqfun Vətən, torpaq sevgisi ölçüyəgəlməz, sonsuz idi. Hərdən zarafatla deyərdim ki, bəlkə sən Azərbaycanın ən kasıb komandirisən. Cavab verərdi ki, bəlkə də maddi cəhətdən elədir, amma mənim xalqdan qazandığım sevgi heç bir sərvətlə ölçülməz. Raquf haqlı idi. Mən buna onun şəhid olduğu gün əmin oldum.

Hər bir əsgər Raquf üçün dəyərliyi, əziz idi.

2014-cü il, 1 avqust

Hərbçi həyatında onun ən ağır, dəhşətli günlərindən biri idi. Cəbhədə vəziyyət neçə gün idi ki, ağır idi. O da əsgərləri ilə bərabər ön xətdə olurdu. Erməni yenə öz kinindən, xislətindən əl çəkmirdi. Ağır döyüşlərdə Raquf bir neçə əsgərini şəhid verdi. Mən o zaman əsgərlər üçün tökdüyü göz yaşlarını gördüm. Deyirdi: "Mən özümə bağışlaya bilmərəm ki, onları mənfur düşmənlərdən qoruya bilmədim. Mən bu gün neçə evə şəhid yola saldım". Amma o şəhidlərin qisasını düşməndən almışdı. Ermənilər onu gözəl tanıyır, izləyirdilər. Bilirdilər ki, Ağdam cəbhəsinin möhkəmliyində, dəyanətliyində Raqfun öz yeri var. Yerli əhali də ona güvənirdi.

Ağdam Raquf üçün bitməyən bir eşq, sevgi, heç tükənməyən ana həsrəti idi.

Şəhidlik - ölümsüzlüyə gedən yol

...O baxışın son olduğunu bilsəydim, ona bir an deyil, ömürlük baxardım.

Raquf sonuncu dəfə mart ayının 20-24-də şəhərə eza-miyyətə gəlmişdi. Amma bu, həmişəki səfərlərə bənzəmirdi. Həm təlaşlı, həm narahat idi. Axırncı gün heç vidalaşmadı da. Elə bildim, axşam evə dönəcək. Sən demə, Bakıdan birbaşa hərbi hissəyə geri dönmüşdü. Mən həvəslə, tələsik onun sevdiyi xörəkləri hazırlayırdım. Zəng edib bildirəndə ki, artıq hərbi hissədədir, hələ incidim də. Dedim, niyə xəbərsiz, sağollaşmadan getdin? O gündən sonra heç bir həftə keçmədi ki, Azərbaycan ordusunun Ağdərə istiqamətində uğurlarını eşitdim. Raqufun telefonuna zəng çatırdı. Mən hiss edirdim ki, o, ən öndədir.

Arxayındım ki, Raqufa heç nə olmaz. Çünki illərin səngər komandiri idi. Erməninin hər hiyləsinə, oyununa bələd idi. Mən ondan yox, təmas xəttində yaşayan qohumlardan, əsgərlərdən narahat idim. Ancaq heç demə, erməni illərdir izlədiyi, lakin heç cür ələ keçirə bilmədiyi Raqufun - cəsur kəşfiyyatçının ovunda imiş.

Son dəfə telefonuma aprelin 3-ü günorta saatlarında zəng etdi. Həmin gün ürəyim çox narahat idi. Cəbhə xəttindən şəhid xəbərləri gəlirdi. Səsini eşitmək, arxayınlaşdım. Çox rahat və əmin danışdı. Səsi heç döyüşdən çıxmış bir insanın səsinə

oxşamırdı. Bilsəydim, axırncı zəngi olacaq, min bir bəhanə ilə dəqiqləri uzadardım. Yalnız özüm bilmədən bir kəlmə soruşdum: "Səni itirsəm, harda axtarım?" Dedi: "Qəzaya düşdüyümüz yerə gələrsən". Heç bir söz deyə bilmədim. İnanırdım ki, Raqufu erməni heç cür məhv edə bilməz. Erməni gücü onun qarşısında aciz qalar. Çünki hara getsə, həmişə qayıdardı. Amma bu dəfə qayıtmadı.

...4 aprel 2016-cı il. Deyərdim, həyatımın ən dəhşətli, ağrılı günü, sözün bitdiyi gün idi. Qardaş itirdim, acısı məni bu qədər yandırmadı. Amma Raqufun itkisi o ağrıdan çətin idi. İfadəsi çətinidir. Bu, kədər deyildi, bu, ürəyə saplanmış ağrının üsyanı idi. Ağrı nəfəs almağa imkan vermirdi. Elə bildim, dəhşətli yuxu gördüm, ayılacağam, hər şey bitəcək. Mən bu günü 17 illik evlilik dönməndə hər gün gözlədim. Hər şəhər telefon zəng edəndə həyəcanlanırdım. Hər axşam yuxuya gedəndə ona görə dualar edərdim.

Demə, evimizə şəhidlik mərtəbəsində geri dönəcəkmiş... Raquf elə bir şəxsiyyət idi ki, mənə, ona başqa ölüm yaraşmazdı. Çünki əsl Vətən oğlu idi, şəhid ananın balası idi. Namuslu, vicdanlı bir zabıt idi. Məğrur, heç kəsə əylməyən bir ata idi. Əsl kişi kimi ər idi. Ona ancaq belə ölüm yaraşardı.

Ağdamdan Gəncəyə uzanan insan seli Sumqayıtda izdi-hama çevrildi. Bu qədər insanın bir yerə toplaşmasına inana bilmədim. Xalq Raqufu nə qədər sevirmiş, dəyərləndirmiş... Demək, xalqın sevgisini qazanmaq üçün pafoslu sözlər, möhtəşəm tribunalar lazım deyilmiş. Xalqın, millətin oğlu olmaq lazım imiş. Raquf Vətəni, milləti canından çox sevdi. Xalq isə onu başı üstünə qaldırdı. Millətim gözümdə bir daha ucaldı.

...Raquf, sənin şəhidliyin yeni bir sevinc yaratdı. Daha mübariz, daha mətin, haqq uğrunda savaşıyan yeni bir sevinc. Sən mənim, Aqşinin, Nihadın baş tacı, fəxrısən. Mən sənə "öldü" demirəm, biz üçümüz də əminik ki, sən yaşayırsan, daim bizimləsən.

İnanırsanmı, evimiz ziyarətgaha çevrildi. Şəhidliyindən sonra səni tanıyan, tanımayan hər kəs səndən danışmaq istəyir. Mən inanıram ki, sən bunları görür və duyursan. Şəhid ananın ruhuna qovuşduğuna da əminəm. Mən isə sənə doğru yol gəlməyə çalışacağam. Bilirəm ki, uca Rəbbim bu səadəti məndən əsirgəməz. Sənin haqqının, şərəfli adının keşiyini çəkə-çəkə gəlib sən ilə görüşəcəyəm. Bax, o zaman bir damla həsrət bitəcək. Hər keçən gün məni sənə daha da yaxınlaşdırır. Sən amalın, əqidən, torpağın uğrunda şəhid oldun, amma ailəmizə çox dəyərli bir miras qoydun. Nə olursa-olsun, insan əqidəsindən, torpağından vaz keçməməlidir, hətta canı bahasına olsa belə...

Mənə yaşatdığın bütün gözəlliklər üçün sənə təşəkkür edirəm. Yaxşı ki, mənim həyatımda olmusan, varsan və olacaqsan, mənim qəhrəmanım!

Sənə qovuşmaq həsrətilə:

Sevinc ORUCOVA

"525-ci qəzet"
12 iyul 2016-cı il.

Sənsiz keçən ilk ad günün...

EY şəhid oğlu, şəhid albayım! Qısa və mənalı ömrünü şəhidlik zirvəsində başa vuran qəhrəmanım!

Şərəfli həyat, şərəfli ömür yolu və şərəfli ölüm hər bir insana nəsib olan xoşbəxtlik deyil. Sən ömrünü 18 yaşından hər bə, dünyada hər varlıqdan müqəddəs bildiyin Vətənin müdafiəsinə həsr etdin. Həyatın su kimi axıb getdi. Heç vaxt nə təmtəraqlı ad günü qeyd etdin, nə də bu tarixin fərqi vardı. Amma şəhid olduğun gün Azərbaycanın hər b tarixinə şanlı səhifə yazdın. Sən və silahdaşların şəhidliyinizlə 2016-cı ilin aprel ayını tarixə zəfər yürüşü kimi yazdınız.

Əgər yaşasaydın, bu gün – iyulun 12-də 44 yaşın tamam olacaqdı. Neçə arzularımız, ümidlərimiz yarımqıq qaldı. Bütün ümidlərimiz ümitsizliyə calandı. Üç aydır ki, səsin gəlmir, evimizdən gülüş, sevgi uzaq düşüb. Xoşbəxtlik bir daha bizim qapımızı döyməyəcək. Oğullarımızın nisgili, susqun baxışları hər yerdə səni axtarır. Nihadın sənə şəhidliyinə inanmır, məzarına getmir. İnanmaq istəyir ki, sən harda olsan, qayıdacaqsan.

Bilirsənmi, sən elə bir həyat yoldaşı idin ki, mən sənə ölümünü başqa cür də təsəvvür edə bilməzdim. Sən bir qəhrəman kimi yaşayıb, qəhrəman kimi də bu müvəqqəti dünyanı tərk etdin. Sən sağlığında cənnəti qazanmış insan idin. Vətənə layiqli xitmətlə, xeyirxah əməllərinlə sən xalqın qəhrəmanına çevrildin.

...44 yaşını sənsiz qarşılayırıq. Amma ailəmizin heç bir üzvü sənin öldüyünü qəbul etmir. Ölüm sənə yaraşmır. Səndən biz keçmiş zamanda danışmırıq. Sən yenə də bizimləsən, ətrafımızda dolanırsan. Bizə işıqlı yol göstərirsən. Nə qədər ki, mən varam, oğullarımız var, bu, belə də olacaq! Sən həm də bizim qəhrəmanımızsan!

Qəhrəmanım, bu ad günün digərlərindən fərqlənəcək. Çünki 43 yaşına kimi səni yalnız hərbcilər, xidmət etdiyin ərazidəkilər tanıyırdılarsa, indi bütün Azərbaycan, türk dünyası tanıyır. Həm də bir cəsur komandir kimi! Düz 23 ildir Azərbaycan əsgərinin ayağı dəyməyən torpağı qanı ilə suvaran bir fədai kimi...

İnsan bir gün bu dünyadan köç edən varlıqdır. Ölüm hamı üçün haqdır. Amma sən qısa ömründə ölümsüzlüyü qazandın. Kimlərsə insanların yaddaşından silinib gedə bilər, amma sən və şəhidlərimiz bu xalqın qan yaddaşısınız. Siz ölüm tarixinizlə özünü yeni doğum günü tarixi yaratdınız.

Yeni doğum günün mübarək, əzizim Raquf!

Sevinc ORUCOVA

*Koordinat.az
12 iyul 2016-cı il.*

Şəhid zabit Raqub Orucovun xatirəsinə həsr olunmuş futbol turniri keçirilib

AĞDAMDA şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovun xatirəsinə həsr olunmuş futbol turniri keçirilib. İyulun 4-də Ağdam rayon Bənövşələr qəsəbəsidəki stadionda start götürən turnirə iyulun 12-də yekun vurulub.

Şəhid polkovnik-leytenantın keçmiş döyüşçü yoldaşı, II qrup Qarabağ əlili Elbrus Edilovun təşkilatçılığı ilə keçirilən yarışda 8 komanda iştirak edib. Yarışa qatılmış komandalardan biri də Raquf Orucovun vaxtilə xidmət etdiyi hərbi hissənin təmsilçiləri olub.

Yarışın final mərhələsi iyulun 12-də, şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovun doğum günündə baş tutub.

Final yarışında rayonun Bənövşələr qəsəbəsinin və ərazidə yerləşən N saylı hərbi hissənin komandaları mübarizə aparıb. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən yarışda Bənövşələr qəsəbəsinin komandası 3:2 hesabı ilə qalib gəlib.

Birinci, ikinci və üçüncü yerə çıxan komandalara kubok, medal, fəxri fərman və xatirə hədiyyələri təqdim edilib. Birinci yerin qalibi olan Bənövşələr qəsəbəsinin komandası layiq görüldükləri kuboku hərbi hissəyə bağışlayıb.

*Koordinat.az
13 iyul 2016-cı il.*

“İmarət” qəhrəmanı untmadı

ŞƏHİD polkovnik-leytenant Raquf Orucovun xatirəsi Ağdamın fəxri olan “Qarabağ” futbol komandası və onun azarkeşləri üçün də əziz və unudulmazdır. Onlar Çempionlar Liqasının ikinci təsnifat mərhələsi çərçivəsində 12 iyun 2016-cı ildə Bakıda T.Bəhramov adına stadionda keçirilmiş “Qarabağ” - “Düdelanj” (Lüksemburq) oyununda bunu bariz şəkildə nümayiş etdiriblər.

Oyun qəhrəman zabitin anadan olmasının 44-cü ildönümü günündə keçirilib. “Qarabağ”ın azarkeşlərindən ibarət “İmarət” fan-klubunun üzvləri stadionla kətan parça üzərində Raquf Orucovun portreti əks olunmuş və “Ölməz Komandir Raquf Orucov” sözləri yazılmış iri pankartla gəliblər.

Pankart stadionda fan-klubun üzvləri üçün ayrılmış sektorda açılıb və oyunun sonunadək burada saxlanılıb. Ağdamlı futbol azarkeşləri oyun başlananadək dəfələrlə “Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz” şüarını səsləndirərək, qəhrəman zabitin təmsalında bütün şəhidlərimizi yad ediblər. Futboçular isə oyuna başlamaq üçün meydana çıxarkən pankartın açıldığı sektora tərəf gedərək, azarkeşləri salamlayıb, onların vətənpərvərliyini və şəhid zabitə ehtiramını alqışlayıblar.

...Raquf Orucovun ad günündə meydana mübariz əhval-ruhiyyədə çıxan “Qarabağ” “Düdelanj”la oyunda 2:0 hesabı ilə qələbə qazanıb.

*koordinat.az
13 iyul 2016-cı il*

Kimdir Raquf Orucov?

“Murovdağ döyüşçüsünün bir gününü yaşamaq, bir ömürə bərabərdir”. Bu sözləri böyük şairimiz Məmməd Araz deyib.

YƏNİ elə-belə adam deməyib. 90-cı illərin əvvəlində döyüş ruhunu qaldırmaq üçün, yaxud da ola bilər şairin öz istəyi ilə Məmməd Araz Murovdağda olur və bir günün içərisində Murovdağda vətənin müdafiəsində duran oğulların nə qədər çətin şəraitdə xidmət etdiyinə canlı şahidlik edir.

Murovdağ həтта döyüş getmədiyi şəraitdə belə oğullarımızı sevdiklərindən alan ərazidir. Uzun yolları qət edərkən yorulub oturan və nəticədə yataraq donan, qar uçqunu altında qalan onlarla əsgərimiz olub. Burada xidmət etdiyim müddətdə canlı, enlikürək oğlanları çətinlikdən kənara çəkilib xısnı ağılayan görmüşəm, hərbi hissənin yerləşmə şəraitini, insanın iliyinə işləyən soyuq havanı görüb havalanan, rəsmən dəlilik edən və səhər açılarda yeraltı qazmada görmədiyimiz, üzü Gəncəyə tərəf qaçan “ne kadrovıy” zabitlər görmüşəm.

Çətin idi.. Yeganə hərbi hissə idi ki, üç rayonu əhatə edirdi. Yəni az qala on il eyni hərbi hissədə qulluq edən, amma bir-birini tanımayan zabitlər var idi. Hərə bir dağda, yüksəklikdə qərar tutmuşdu. Hərbi sirri yaymaqda ittiham olunmayım deyə qərargahımızın yerləşdiyi kəndin adını çəkmirəm. Bax, ora bizim, yəni dağdan enən hərbiçilərin həm də görüş yeri idi.

Qərargaha hər hansı iş üçün gələn zabidlərin, gizirlərin orada tanışmaq imkanı vardı. Məsələn, səndən daha çox qulluq edən zabit yoldaşlarından soruşurdun: "O kök olan kimdir? Cavabında "filan taborda qulluq edir, bir oturma 25 butulka ara içir, uzun illərdir filan postda qulluq edir" cavabını alırdın. Yaxud da, bir dəfə "bax, o arıq olan zabit var a, kəşfiyyatçıdır, ermənilərin anasını ağladırıb," – dedilər. "Bu arıq oğlan?" sualına "Bilirsən necə olub? Əşşi, nağıl kimidir, danışaram", cavabını aldım.

O, arıq zabit Raquf Orucov idi. Göy gözləri, çəlimsiz, həddən ziyadə ağır və düşüncəli görkəmi vardı. Orta yaşlı insanlar yaxşı bilər, 80-90-cı illərdə idmançılar kürəyini, sinəsini şişirib durmazdı. Onların xüsusi bir duruşu vardı - ayaqlarını dizdən yana əyərdilər. Raquf xatirimdə məhz belə qalıb. Həmin gün bu böyük hərbi hissədə hamı tərəfindən sevilən, hörməti olan "oğlanlardan" - zabidlərdən biri, döyüşlərdə yaralanan dəvəçili Cəbinin blindajına - qazmasına getdim. Lampa işığında, odun sobasının qarşısında gerçək "Raquf Orucov nağılı"nı dinləmək üçün.

- 1995-ci ildə bizim ön sırada olan taborlardan birinin 6 əsgəri bulağa su gətirməyə gedir. Duman da bilirsən də, buralardan əskik olmur. Əsgərlər qatı dumanda azırlar və yanlış yolu getdikcə gedib, nəhayət, bir təpənin üstünə çıxırlar. Onlardan biri, sumqayıtlı əsgər qarşıdakı kəndi göstərib deyir ki, gedim görüm, nə kənddir, kimlərdir? Siz burada durun. Əsgərin kəndə girməsi ilə kənddə hərəkətilik yaranır. Ermənilər öz ayağı ilə gələn əsgərin tək olmadığını anlayır, yaxud öyrənir və gəlib silahsız, köməksiz qalan 5 əsgəri də aparırlar.

Bizim hərbi hissənin o vaxtkı komandiri Milli Qəhrəman filankəs idi. Gəncə hadisələrinə görə bu yüksək ada layiq görülmüşdü. 6 əsgərin əsir düşməsi onun imicini də zədəliydirdi. Dərhal toplanış keçirilir və qarşı tərəflə əsirlərin azad olunması danışıqlarında balans qorumaq üçün təcili onlardan da əsir götürülməsi tapşırığı verilir.

Nağılı sobanın sönməsi yarıda qoyur. Yaş odun ən böyük problemimiz idi. Bir neçə cəhddən sonra soba alışıq və Cəbinin maraqlı siqaret çəkməsi fonunda Murovdağda hamının barmaqla göstərdiyi, sevdii, dəyər verdiyi Raqufun əfsanəvi kəşfiyyatının, 6 azərbaycanlı əsir əsgəri necə xilas etməsi "nağıl"ı davam edir:

- Hə, harda qaldıq? Toplanışda. Demək, hərbi hissə komandiri üç kəşfiyyat qrupu ayırdı. İki, maksimum üç günə mütləq bu qruplar erməni tutub gətirməli idi. Raquf da onda cavan zabit, tağı komandiri idi. Bütün hərbi hissə hadisənin şokunu yaşayırdı. Altı əsgərin əsir düşməsi, yanılmıramsa, yuxarılara məruzə olunmamışdı. Gözləyirdilər ki, bəlkə danışıqlar yolu ilə nəşə edə bildik. Kəşfiyyata gedən üç qrupdan ikisi gəldi. Bom-boş, əlləri yanında və dilxor. Əslində, onları qınamaq olmazdı. Murovdağ istiqamətindən ermənilərin içərisinə sızmaq, az qala, mümkünsüz idi. Bütün yüksəkliklər, keçid yolları üzərində olan hakim təpələr ermənilərdə idi. Hərbi hissə komandiri üç qrupdan ikisi əliboş gəlincə, qərargah önündə tapançasını göyə qaldıraraq qışqırmışdı: "Sizin qarşınızda söyüş söyürəm ki, sonuncu qrup da gəlsin, bütün kəşfiyyata gedənləri güllələyib sonra özümü öldürəcəm". Bununla o, əsir gətirilməsinə inanmadığını etiraf etmişdi.

Raqufgilin qrupunda ondan başqa bir zabit və əsgər var idi. Raquf əsl kəşfiyyatçı olduğunu yer seçməklə göstərir və ermənilərin arxasına hərbi hissənin üz-üzə və ona yaxın olan ətraf ərazilərdən yox, daha uzaq Daşkəsən ərazisindən keçir. (Bu yerə mütləq diqqət edin ki, yazının davamında lazım olacaq)

Təmas xəttində əsgəri saxlayır və ona deyir ki, "sən burda qal, bizimlə gəlmə. Bir gün sonra gəlməsək, hərbi hissəyə qayıt!" Raquf və zabit yoldaşı Göyçə gölünün yanından keçib irəliləyir və xeyli məsafə qət edirlər. Artıq yetərinə uzun məsafə keçilmiş, keçdikləri yollarda qarşılarına istədikləri "dil" çıxmamışdı. Nəhayət, onlar ermənilərin qızgın iş gedən tarlasının kənarına gəlirlər. Burada uzaqdan müşahidə etdikləri o olur ki, bir uşağı ciddi-cəhdlə qoruyurlar, mühafizədə gəzir. İlk müşahidə ona əsas verir ki, hərbiçilərin mühafizə etdiyi uşaq hansısa komandanın övladı ola bilər. Raquf və kəşfiyyat yoldaşı bir neçə saat gözləyir, qaranlıq düşməsinə az qalmış hərəkətə keçib ətrafda olan bir neçə nəfəri zərərsizləşdirir, həmin uşaq və bir nəfər orta yaşlı erməni əsir götürürlər. İti sürətlə ərazidən uzaqlaşmağa cəhd edən Raqufgilə əsir erməni əvvəl çox mane olub səs-küy salmaq istəsə də, irəlində Raqufun yanında olan uşağı görüb sakitləşir. İzah edir ki, "Bircə uşaq sağ qalsın. Ona ziyan verməyin. Çünki korpus komandirinin (bəziləri hissə komandiri deyir) övladıdır və bizə qohum olaraq qonaq gəlib. Raqufun sevincdən gözləri gülür. Əslində, ehtimalları düz imiş və bu qənimət heç nə ilə ölçülməzdi. İndi, sadəcə, uzun bir yolu sürətlə geri dönmək lazım idi.

Əsgəri qoyduqları yerdə tapmırlar. Çünki əsgər ömrü üzrə gözləyib, geri dönmüşdü. Həə, bax, belə. Hərbi hissədə

bayram idi. Ermənilər yalvar-yaxara düşmüşdü. Əsir düşən 6 əsgərdən birini, sumqayıtlını ermənilər həmin gün elə Şuşaya göndərdiyindən geri verə bilməsələr də, qalan 5 əsgər həmin uşaq və erməni ilə dəyişdirildi. Raquf elə də böyük mükafata layiq görüləmədi. Bir neçə ay sonra hərbi rütbəsi qaldırıldı, vəsallam...

Raquf haqqında sonralar eşidirdim ki, onunla kəşfiyyatda olan zabit yoldaşı tez zamanda yuxarı vəzifələrə dərsənsə də, o, səsinə çıxarmayaraq susub. Amma yenə də əsas xalq qəhrəmanı olmaq idi. Onunla hamı fəxr edirdi və bu ifadə heç də "ölənin dalınca hamı yaxşı danışır" təsiri deyil. Murovdağın bir qəhrəmanı vardı - Raquf Orucov! Onda o, hələ kapitan idi, ermənilərin ağzının içərisinə qədər gedib çəkdiyi toplantı videosunu mərhum Prezident Heydər Əliyev izləməmişdi, hələ kəşfiyyatdan qızıldan qiymətli məlumatları gətirməmişdi. Amma böyük bir hərbi hissənin, Gəncədə, Bakıda hərbi hissə komandirlərinin zabidləri, əsgərləri qorxutduqları yerin - Murovdağın qəhrəmanı idi. Mən onu hər görəndə görüşüb kənara çəkilər və kənardan Orucovu izləməyi sevardim. Çünki o qədər müsbət enerjisi, pozitiv görkəmi vardı ki, onu kənardan izləmək daha təsirli idi. Bununla belə, onda ifrat dərəcədə sadəlik vardı. O qədər sadə ki, bunu izah etməyə söz acizdir. Bir tərəfdən danışdırlar ki, Raquf yenicə kəşfiyyatdan gəlib, az qala düşmənin tərəfinin bütün starteji hərbi məlumatlarını öyrənib, digər tərəfdən gözünlə gördüyün insana baxırdın, təəccüblənirdin. Nədir bu sadəlik, susqunluq? İnanın, bəzən düşünürdük ki, bizi bütöv bir hərbi hissə, minlərlə əsgər, zabit, top-tüfəng yox, məhz Raquf qoruyur. Bunu ermənilər də bilirdi. Raquf Murovdadır!

Yuxarıda “bu yerə diqqət edin” deyə bir şey yazdım. Bilirsiz niyə? Raquf şəhid olduqdan sonra onun sürücüsü olmuş əsgər xatirəsini mətbuata danışmışdı. Oxuyanda dəhşətə gəldim. İllər sonra da Raquf kəşfiyyata gedəndə əsgərə yenə də eyni ifadəsini deyib: “Sabaha qədər gözlə, gəlməsəm, qayıdarsan”. Demək ki, bu uyğunluq var və mənim yazdıqlarım, sürücüsünün dedikləri kimlərə sə lazım ola bilər. Qısaşı yalan deyil, uydurma deyil. Siz Raquf haqqında oxuyanda inciməyin, qadın kimi, kişi kimi, həkim, jurnalist, ziyalı və s. kimi oxursuz, amma hərbiçi kimi oxusanız, fərqləndə olarsınız ki, Raquf Orucov nələr edib, kim olub. Deyimmi?

- Raquf Orucov Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ermənistanla müharibədə şəhid verdiyi yeganə briqada komandiridir.

- Raquf Orucov briqada komandiri ola-ola bütün nizamnaməyə arxa çevirib ermənilərin içərisinə tək, bəli, tək kəşfiyyata gedib qayıdan biridir.

- Raquf Orucov 5 Azərbaycan əsgərini əsirlikdən xilas edən, Heydər Əliyevin də izlədiyi ermənilərin qərargahının toplantısını çəkib gətirən, əsgərlərindən, döyüş yoldaşlarından ona yazılmış yüzrlərlə məktubun qəbrinin üzərinə qoyulduğu yeganə komandiridir.

- Aprel döyüşlərinin şahidlərinin dediyinə görə, xüsusi təyinatlı qoşun növü üzrə bütün dərəcələri alan “qırmızı be-re”li gizir Pəncəli Teymurovla ən öndə olan zabitdir Raquf.

Görün, necə vətənpərvər, qorxmaz, kəşfiyyatın “xəstəsi” olan biri olub ki, vaxtında briqada komandiri ola-ola kəşfiyyata gedib. Həm də təkcə. Briqada komandiri kimi o, kreslosundan durmaya bilərdi. Biz nələr və necə briqada koman-

dirləri görmüşük o vaxt. Yəqin bunu bilən ermənilər dəli olub ki, “kaş onu əsir tuta biləydik”. Axı, briqada komandirini əsir almaq bilirsiz nə deməkdir? Sürücüsü danışır ki, briqada komandiri kimi kəşfiyyatdan gələndə üstü qanlı olurdu və nə qədər yalvarsam da hara getdiyini, nə olduğunu demirdi. Sonralar bilmişəm ki, hər il şəhid anasının ildönümündə erməni tərəfə keçib onun qəbrini ziyarət edər və geri dönəndə bir neçə ermənini güllə atmadan öldürüb gəlirmiş. Bu nə ürək, bu nə qorxmazlıq, bu necə cəsarət?!

Bəli, o heç zaman etdiklərini demədi. Oxuduğumuz qədəri ilə qardaşına, ailəsinə, sürücüsünə və hamıya... Kimsəyə danışmadı. Ona görə də indi Müdafiə Nazirliyi cavab verib: “Milli Qəhrəman adı xidmət ilinə görə verilmir”. Bəli, tamamilə doğrudur, bu ad xidmət ilinə görə verilmir. Amma Raquf Orucov üçün xidmət ilinə görə kim Milli Qəhrəman adı istəyir ki? Məgər Silahlı Qüvvələrimizdə Orucovun qəhrəmanlıqları barədə məlumat yoxdur ki? İnanıram ki, hətta Ermənistan Müdafiə Nazirliyində belə bu günə qədər erməni ordusunun qorxulu yuxusuna çevrilən Raquf Orucovun qəhrəmanlıqları barədə kifayət qədər məlumat var.

P.S. Mən igid polkovnik-leytenant haqqında bildiyim çox az, cüzi şeyləri danışdım. Onun əməliyyat yoldaşları, mənim kimi xidmət yoldaşları, yəqin ki, qalaq-qalaq məlumatlara malikdirlər və ümid edirəm, onlar da danışacaq. Son olaraq sizi əmin edirəm ki, bu ölkənin Orucov səviyyəsində kəşfiyyatçısı olmayıb!

Hüseyn CƏBRAYILOĞLU

*Qaynarinfo.az
8 avqust 2016-cı il.*

Şəhid zabitin övladı məşhur məktəbdə oxuyacaq

APREL döyüşlərində qəhrəmancasına şəhid olmuş polkovnik-leytenant Raquf Orucovun övladlarından biri Bakı Oksford Məktəbində pulsuz təhsil alacaq. Artıq bununla bağlı məktəb rəhbərliyi ilə şəhidin ailəsi arasında razılıq əldə olunub. Razılığa əsasən, şəhid polkovnikin 4-cü sinifdə oxuyan oğlu Nihad Orucov yeni dərs ilindən təhsilini Bakı Oksford Məktəbində davam etdirəcək.

Məktəbdən bildiriblər ki, bu qərar təxminən 4 ay bundan əvvəl verilib və şəhidin kiçik oğlu Nihad Orucov artıq Bakı Oksford Məktəbinin şagirdidir. Məktəbin direktoru Aleksander Simester bildirib ki, şəhid polkovnikin övladının təhsil xərclərini üzərinə götürməsi təşəbbüsü Bakı Oksford Məktəbinin rəhbərliyindən gəlib: “Biz özümüz belə bir təşəbbüs göstərmişik, Raquf Orucovun ailəsini tapdıq, şəhidin həyat yoldaşını və hər iki oğlunu məktəbə dəvət etdik. Biz Raquf Orucovun hər iki övladını Bakı Oksford Məktəbinə qəbul etmək istəyirdik. Ancaq uşaqlardan biri – Aqşin Orucov yuxarı sinifdə oxuduğuna və ümumi təhsili Azərbaycan dilində aldığına görə bu, mümkün olmadı. Çünki Bakı Oksford Məktəbində tədris ingilis dilində olduğundan 10-cu sinifdə təhsil

alan övlad üçün burada ona veriləcək təhsilin keyfiyyət göstəriciləri zəif olacaqdı. Ona görə də biz uşağın anası ilə də məsləhətləşdik və qərara aldığımız ki, Aqşinin ingilis dilində təhsil alması onun üçün bir az çətin olar. Bu səbəbdən də biz Raquf Orucovun övladlarından birini – Nihadı Bakı Oksford Məktəbinə qəbul etdik”.

Nihad Orucov Bakı Oksford Məktəbinə qəbul edilməzdən əvvəl bilik səviyyəsini müəyyən etmək üçün riyaziyyat və ingilis dilindən imtahan verib. Onun ingilis dilindən bilik səviyyəsi lazım olan səviyyəyə çatmadığından yay vaxtında Bakı Oksford Məktəbinin müəllimləri tərəfindən əlavə hazırlıq keçir: “Bizim istəyimiz odur ki, şəhid Raquf Orucovun övladı heç bir çətinlik çəkmədən, sıxıntı yaşamadan yüksək səviyyədə təhsil ala bilsin. Bunun üçün şəhid polkovnikin ailəsini Bakı Oksford Məktəbinə dəvət etdik. Elə buradaca məktəbin təsisçisi Mehriban Məmmədovanın kabinetində bütün məsələləri məsləhətləşdik və birgə qərar verdik”.

Şəhid polkovnik Raquf Orucovun kiçik övladının Bakı Oksford Məktəbinə qəbul edilməsi, onun burada təhsil alacağı barədə uşağın anası Sevinc xanım ilə məktəb arasında müqavilə imzalanıb. Ümumiyyətlə, Bakı Oksford Məktəbində bütün valideynlərlə hər il illik müqavilə imzalanır: “Sevinc xanım ilə da onun övladının burada təhsil alması ilə bağlı illik müqavilə imzalanıb və Nihad Orucov artıq bizim şagirdimizdir. Hər dərs ilinin sonunda növbəti tədris ili üçün müqavilə imzalanır. Məktəbi bitirənə qədər Nihad Orucov da Bakı Oksford Məktəbində oxuyacaq”.

Bakı Oksford Məktəbinin şəhid polkovnikin övladının təhsil xərclərini üzərinə götürməsi ilə bağlı digər himayəçiliyi də var. Buraya pulsuz təhsillə yanaşı, nəqliyyat xərcləri, kitablar və məktəbli forması da daxildir.

Yeri gəlmişkən, Bakı Oksford Məktəbi Raquf Orucovla yanaşı, daha bir neçə şəhid övladının təhsil xərclərini öz üzərinə götürüb. Məsələn, ötən ildən Məmməd zadə Qəmə Fikrət qızı Bakı Oksford Məktəbi tərəfindən himayəyə götürülüb. Qəmə ötən il Bakı Oksford Məktəbində ödənişsiz qaydada ilkin hazırlığa qəbul olunub və o, yeni dərslərdən həmin məktəbin 1-ci sinfinə gedəcək.

Xatırladaq ki, kapitan Fikrət Akif oğlu Məmmədov 2014-cü ilin mayında cəbhənin Füzuli rayonu istiqamətində düşmənin kəşfiyyat-diversiya qrupunun törətdiyi təxribat zamanı şəhid olub.

*Koordinat.az
28 avqust 2016-cı il*

Epiloq əvəzi

QARABAĞDA 1-4 aprel 2016-cı ildə baş verən və “dördgünlük müharibə” adlandırılan döyüşlərdə Azərbaycan Ordusunun göstərdiyi şücaət, əsgər, gizir və zabitlərimizin qəhrəmanlığı haqqında, yəqin ki, hələ çox kitablar yazılacaq. Çünki şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovun və silahdaşlarının şərəfli və ibrətamiz həyat hekayələrinin xalqımızın yeni nəsillərinin hərbi-vətənpərvərlik təbiyyəsində təsirli rol oynayacağı şübhəsizdir.

“Dördgünlük müharibə” həm də Azərbaycanın ən yeni tarixinin hərbi-siyasi cəhətdən şanlı səhifəsi, sülhyaratma prosesini çoxdan bəri ilişib qaldığı dalandan çıxaran bir hadisə kimi dəyərləndirilir. Ancaq bu döyüşlərdə ordumuzun qazandığı zəfərin mənəvi-psixoloji əhəmiyyəti daha böyükdür. Cəbhəyanı ərazilərdə yaşayan əhalimizin dincliyini və təhlükəsizliyini bərpa etmək üçün əks-hücum əməliyyatı keçirən xüsusi təyinatlılarımız düşməni uzun illərdən bəri möhkəmləndiyi mövqelərdən qovub çıxarmaqla “rəşadətli və məğlube-dilməz erməni döyüşçüsü” haqqında mifi bir neçə saat ərzində, sözün həqiqi mənasında, darmadağın etdilər. Bütün dünya gördü ki, kənardan dəstək verilməsə, Azərbaycan Ordusu qarşısında nə Dağlıq Qarabağ separatçıları, nə də münafiqşənin əsas iştirakçısı olan Ermənistan duruş gətirmək iqtidarındadır. Son illərdə daha da güclənmiş bu qəhrəman ordu öz tarixi mis-siyasını – Azərbaycanın əbədi və əzəli torpaqlarını işğaldan

azad etmək vəzifəsini yerinə yetirməyə qadirdir və heç kim düşünməsin ki, xalqımız və onun qüdrətli dövləti tarixi ərazilərimizin itirilməsi ilə barışa bilər.

Aprel döyüşlərinin əhəmiyyətini kiçiltmək, ağır məğlubiyyətin erməni cəmiyyətində yaratdığı çətinliyi aradan qaldırmaq üçün “Azərbaycan Ordusunun hücumunun qarşısının vaxtında və layiqincə alındığı” barədə Ermənistan rəhbərlərinin həmin dövrdə verdikləri bəyanatlar cəfəngiyyatdan başqa bir şey deyildi. Heç ermənilərin özləri də bu rəsmi təbliğata inanmadılar: döyüşlərdə ölənlərin və yaralananların əksəriyyətinin İrəvanda yaşayan valideynləri və yaxınları küçələrə çıxıb etiraz mitingləri keçirdilər, iş hətta silahlı üsyan səviyyəsinə gəlib çıxdı, qan töküldü... Ardınca da hökumətin özündə çaxnaşma başlandı, Azərbaycan Ordusuna müqavimət göstərməkdə aciz qalan Ermənistan silahlı qüvvələrinin bir neçə yüksək rütbəli səlahiyyətli istefaya göndərildi. Sonra növbə bir vaxtlar Qarabağın dinc və əliyalın azərbaycanlı əhalisinin vəhşicəsinə qətlə yetirilməsində fəal iştirak etmiş Seyran Ohanyana çatdı... Aprel məğlubiyyətinin bütün məsuliyyətini Ermənistan prezidenti Serj Sarqsyen özü kimi hərbi canı olan müdafiə nazirinin üzərinə qoymaqla ölkədəki etirazçıları sakitləşdirmək istədi. Lakin az sonra baş naziri də qurban vermək lazım gəldi...

Beləliklə, “dördgünlük müharibə”dəki ağır məğlubiyyət Ermənistanda ciddi siyasi xaos yaratdı. Erməni rəsmi təbliğatının cidd-cəhdlə məğlubiyyət etirafından yayınmasına baxmayaraq, vaxtilə Qarabağda işğalçı dəstələrin başçılarından biri olmuş keçmiş sovet generallarından biri – Arkadi Ter-

Tadevosyan “aprel döyüşləri”nin nəticələrinə münasibət bildirərkən açıq şəkildə bəyan etdi ki, “Azərbaycan ordusu qarşıya qoyulmuş vəzifəni tam yerinə yetirmişdir”.

Ermənilər etiraf etsələr də, etməsələr də, “dördgünlük müharibə”dən sonra Ermənistanda baş verənlər Azərbaycan Ordusunun qısamüddətli, lokal hərbi əməliyyatının uğurla nəticələndiyini, düşmənin bu vaxta qədər formalaşdırmağa çalışdığı stereotiplərin sındırıldığını bir daha təsdiqləyir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev ordumuzun bu zəfərini belə dəyərləndirmişdir: “1994-cü ildən bu günə qədər ilk dəfə idi ki, Azərbaycan işğal edilmiş torpaqların bir hissəsini işğalçılardan azad etmişdir. Aprel ayında erməni silahlı təxribatının qarşısını alaraq bizim ordumuz düşməne sarsıdıcı zərbələr vurmuş və işğal edilmiş torpaqların bir hissəsini azad etmişdir. Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının minlərlə hektar torpağı işğalçılardan azad edilmişdir. On minlərlə hektar torpağa indi Azərbaycan Ordusu tam nəzarət edir.

Biz şəhidlər də vermişik. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Azərbaycan xalqı, Azərbaycan əsgəri, zabiti əsl qəhrəmanlıq göstərmişdir. Bizim bayrağımız bu gün Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının işğaldan azad edilmiş torpaqlarında dalğalanır. Azad edilmiş torpaqlarda olarkən Azərbaycan bayrağı altında mən bir daha demişdim ki, Azərbaycan xalqı və Azərbaycan dövləti öz torpağında ikinci erməni dövlətinin yaranmasına heç vaxt icazə verməyəcəkdir. Aprel döyüşləri bizim şanlı tariximizdir. Aprel döyüşləri bizim tarixi qələbəmizdir. Bu qələbə münafişlərin həllini yaxınlaşdırır”.

Azərbaycan əsgərinin hər qarış vətən torpağı uğrunda şəərəflə döyüşmək istədiyini və bunu öz qəhrəmanlığı ilə sübuta yetirdiyini söyləməyə bəlkə də ehtiyac yoxdur. “Dördgünlük müharibə”də şəhid olan igidlərimizə ölkənin hər bir guşəsində göstərilən tükənməz ehtiram, onların dəfn mərasimlərinin xalqımızın vətənpərvərlik ruhunun təcəssümünə çevrilməsi göstərdi ki, tarixi ərazilərimizi erməni işğalından azad etmək üçün uşaqdan-böyüyə hamı müsəlləh əsgər olmağa hazırdır!

...Xalqımızın müqəddəs Qarabağ savaşı bitməyib. Azərbaycanda hər bir cəsur gənc cəbhə xəttində, düşmənlə üzbəüz səngərlərdə hərbi xidmət keçməkdən qürur duyur, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün döyüşə, düşməndən qisas almağa çan atır.

İşğalçı əsgər isə həmişə qorxu və vahimə içərisindədir, zor gücünə ələ keçirilmiş ərazini qoyub qaçmaq üçün fürsət gözləyir... 2016-cı ilin aprelində olduğu kimi...

“Biz öz torpağımızda vuruşuruq, irəli!” - deyən şəhid komandır Raquf Orucovun və döyüş yoldaşlarının qəhrəmanlığı bizi müqəddəs savaşı tam qələbə ilə başa çatdırmağa ruhlandırır.

Azərbaycan xalqı, Azərbaycan Dövləti, Azərbaycan Ordusu buna hazırdır!

“Dördgünlük müharibə”nin ən mühüm nəticəsi belədir!
Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin.

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ	3
Əsl kəşfiyyatçı haqqında söz	4
Dördgünlük müharibə.....	10
Şərəfli ömür yolu.....	15
Xaçınçayın sahilində döyüşkən bir kənd.....	20
Ana Vətən çağırır.....	23
Ağdam döyüşləri.....	28
Bu dağ aşı bilsək.....	34
İki ildə heç kim bilmədi ki, komandirin qohumuyam.....	37
Ağdamın işğaldan azad edilməsini arzulayırdı.....	39
Qarşıda düşmən var.....	43
O, heç vaxt öz şücaətindən danışmazdı.....	49
Əsl döyüş zabiti	52
Raqufun kəşfiyyat məlumatları çox qiymətli idi.....	58
Zabit və vətəndaş fədakarlığı.....	66
O, bir nümunə idi.....	73
"Raquf, əsir götürmədən geri qayıda bilməzsən!".....	76
Düşmən arxasında 11 gün.....	83
Mərd və sözüböyü idi.....	95
Kəşfiyyatçı Xanı danışır.....	98
Əfsanəvi komandır.....	107

Son döyüş və sonrası.....	114
Şəhid qardaşı: Raquf bu Vətən üçün doğuldu, bu Vətən üçün şəhid oldu.....	118
"Qardaşım Vətən üçün doğulmuşdu".....	119
"Deyirdi, and içmişəm: anamın qisasını almayana qədər döyüş paltarını əynimdən çıxarmaram".....	124
Bir damla həsrət.....	129
Haqqında əfsanələr dolayan şəhid komandır.....	132
Ağdamda şəhid polkovnik Raqub Orucovun anım mərasimi keçirilib.....	147
Polkovnikin məzarındakı sirli məktublar: "Hamısını toplayıram".....	150
Şəhid polkovnik.....	162
Mənim qəhrəmanım.....	169
Sənsiz keçən ilk ad günün.....	179
Şəhid zabit Raqub Orucovun xatirəsinə həsr olunmuş futbol turniri keçirilib.....	181
"İmarət" qəhrəmanı unutmadı.....	182
Kimdir Raquf Orucov?.....	183
Şəhid zabitin övladı məşhur məktəbdə oxuyacaq.....	190
Epiloq əvəzi.....	193

MUROV QARTALI

Əfsanəvi kəşfiyyatçı polkovnik-leytenant
RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

Texniki redaktor:

Zamin Əliyev

Korrektorlar:

Nəsimi Həbibəyev

Süleyman Qaradağlı

Üz qabığının dizaynı:

İdris Əhmədov

Mətbəə:

CBS Polygraphic Production

Çapa verilmişdir:

5 yanvar 2017-ci il

Tiraj:

500

ISBN:

978-9952-496-07-9

Arf294636

MUROV QARTALI

Əfsanəvi kəşfiyyatçı polkovnik-leytenant

RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

